

ПОЛИТИКИН

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD,
Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Норвешка 11,00 NOK,
Данска 11,50 DKK, Аустрија 13,00 ATS, Грчка 200 GRD

ЗАБАВНИК

7. XII 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 15 ДИН. • БРОЈ 2032

КО
ЈЕ
УБИО
СЕР
ХАРОЛДА
БУКСА

ВЕРОВАЉЕ

Веровали или не!

Ернест Ош

ИЗ ХЕЛИДА (КАНЗАС, САД) ПРАВИ СЛИКЕ ОД РАЗНИХ ФОСИЛНИХ ОСТАТАКА СТАРИХ И НЕКОЛИКО МИЛИОНА ГОДИНА. НАЛАЗИ ИХ И САКУПЉА 50 КИЛОМЕТАРА ДАЛЕКО ОД КУКЕ.

ОСА

САМО ЈЕДНОМ КАПЉИЦОМ СВОГ ОТРОВА МОЖЕ ДА УМРТИ 1600 ГУСЕНИЦА.

КОСМАТИ БУДА

ВИСОК 45 МЕТАРА НАЛАЗИ СЕ У КИТАНГУ У КИНИ, А ИСКЛЕСАО ГА ЈЕ У СТЕНИ НЕКИ СВЕШТЕНИК. НА ГЛАВИ МУ ЈЕ ВРЕМЕНОМ ИЗНИКЛА ТРАВА, ТАКО ДА ИЗДАЛЕКА ИЗГЛЕДА КАО ДА ИМА БРКОВЕ, ОБРВЕ И КОСУ.

ХИЈЕНЕ

МОГУ ДА СЕ ПРИПИТОМЕ И ПОСТАНУ ДОБРИ ЧУВАРИ КАО ПСИ.

ЈАША ХАЈОБЕЦ

ПОЗНАТИ ВИОЛИНИСТА, ПОЧЕО ЈЕ ДА УЧИ ДА СВІРА КАД МУ ЈЕ БИЛО САМО ТРИ ГОДИНЕ.

ДРВО ФОНТАНА

ИЗ ИНДИЈЕ ИМА ЦВЕТОВЕ ИЗ КОРИХ, КАД СЕ ПРИТИСНУ, МОЖЕ ДА СЕ ИСЦЕДИ ШОЉА ВОДЕ.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

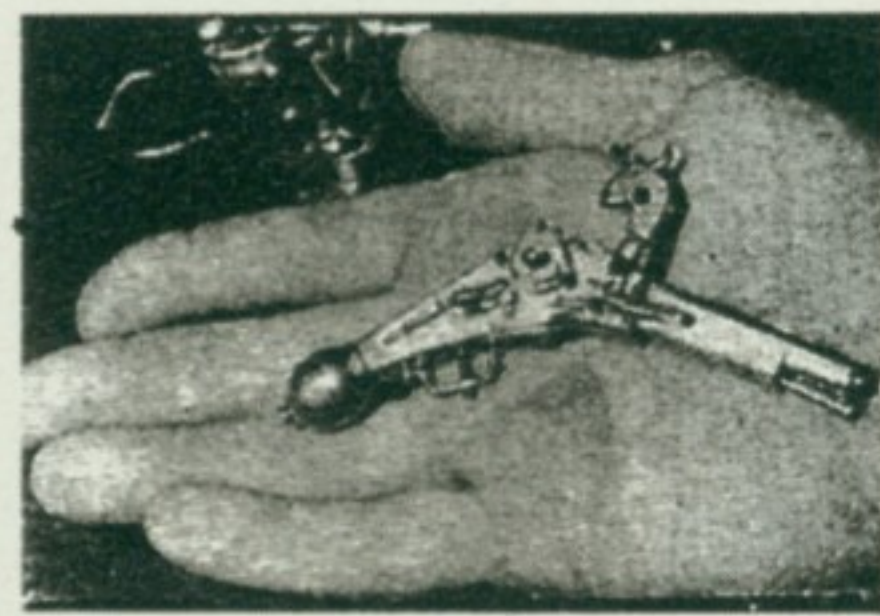

амерички глумац Денис Вивер, чувени шериф из Њујорка, подигао је кућу са четири собе од 3500 старих аутомобилских гума и 20.000 конзерви од пива. Зидови дебели цео метар направљени су од ових отпадака слепљених цементом.

у Француској је крајем 19. века израђен један од најмањих ништова на свету из кога може да се пуца.

подводно скијање је нови спорт који је измислио аустријски ронилац Герхард Цауер. Скије су отежане челичном лајсном чија је тежина тако подешена да гњурац скија тачно изнад самог дна а може и да се одбија штаповима од тла.

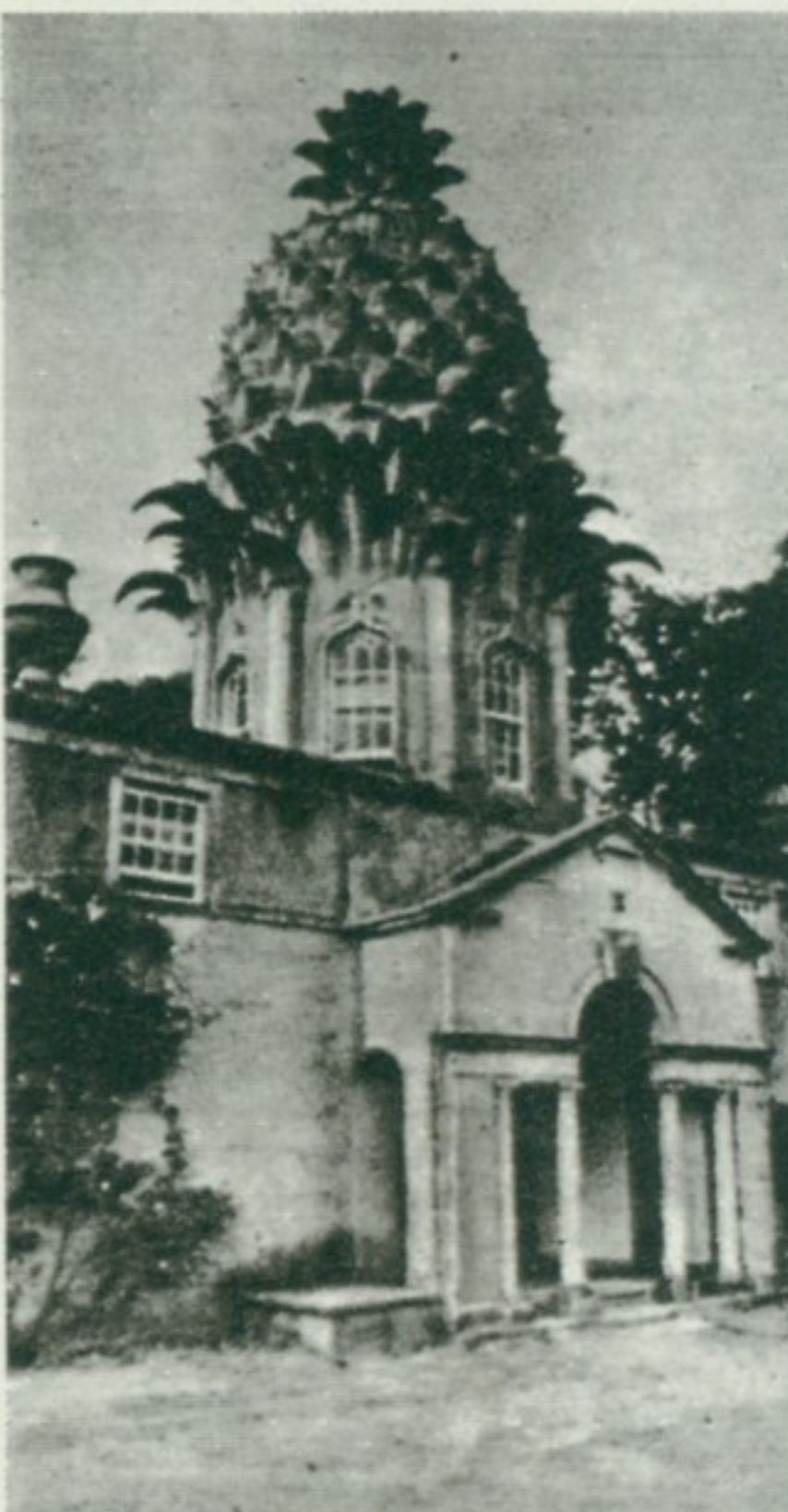
проналазак Француза Доминика Серина врло озбиљно конкурише микрорачунарима. Изгледа као обична хемијска оловка, а помоћу ње се рачуна док се испишу цифре, не дижући је са папира. Цифре и математич-

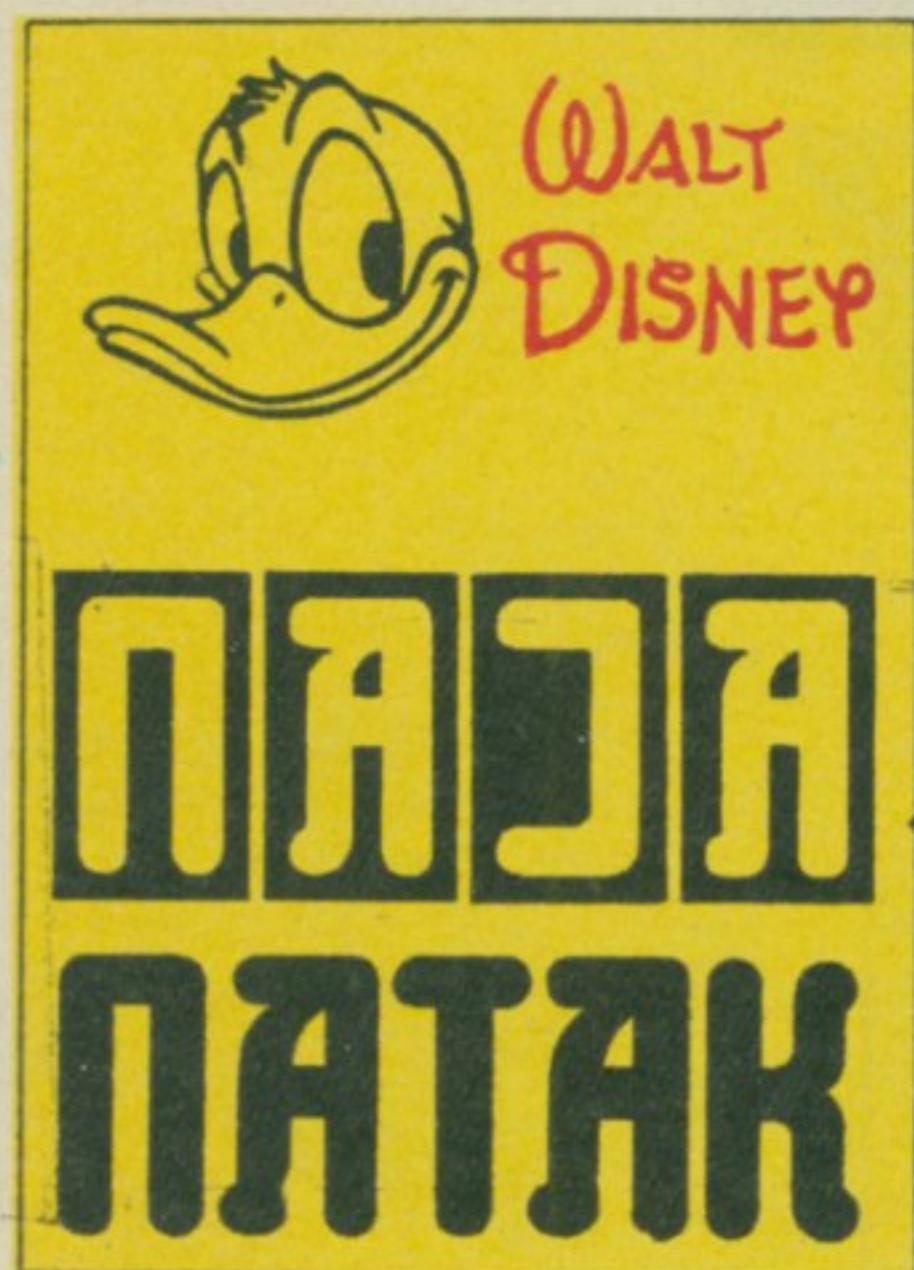
ки знаци испишују се уз помоћ фото-елемената и стижу у унутрашњост рачунског апарата. Довољно је да онај ко пише стави знак једнакости и на уграђеном екранчићу појављује се резултат. Оловка рачунар изводи четири основне рачунске радње и извлачи квадратне корене.

тридесетдвогодишњи бацач кладива Дмитриј Пасински, победник на Олимпијади у Сеулу 1988, усвојио је троје напуштене деце и сада он и супруга, поред сина Сергеја, у кући имају и Ољу, Анжелику и Јегора.

изнад стаклене баште у којој је 1732. године одгајен први ананас у Шкотској подигнут је споменик овом екзотичном воћу. Здање се налази у граду Данмору и сада је претворено у ресторан.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

Београд кога више нема

НЕСРЕЋНИ ЧОВЕК

ВЕСЕЛОГ СРЦА

Писца Милована Глишића скоро целог живота пратиле су невоље, али је и поред тога његов смех одзвањао у Народном позоришту или кафани „Дарданели“

О словљавали су га присно са Чича-Милован или са господина Глишића. Где год би се појавио, а волео је да шпарта Београдом уздуж и попреко, ширио је

око себе заразан смех причајући досетке. Без њега није могла да се замисли седељка у Народном позоришту или оближњој кафани „Дарданели“ где су се окупљали глумци, књижевници, уопште сав боемски свет Београда, углавном танких џепова, али пун духа.

Мало људи, међутим, знало је колико је писац „Прве бразде“, те химне селу и сељаку, како се у то време говорило, несрећан човек. Кад би га спопала мука, склањао се од погледа чаршије и шетао околином града.

Јевросимини сирочићи

По месту и начину живљења Милован Глишић је прави варошанин. Ипак, имао је душу сељака, чак је у свакодневном говору употребљавао сељачке изразе и досетке. У књижевним круговима

се сматрало да нико као он не познаје психологију српског села.

Све је то било истина, али истина је и да је Чича-Милован, иако рођен у селу Грацу код Ваљева, веома рано напустио село јер је отац Ђорђе, пустахија и коцкар, спискао цело имање, па и кућу у којој су Глишићеви живели.

Мајка Јевросима жилаво се борила радећи на туђим њивама да подигне децу, синове Милована и Миливоја и кћерку Станку. Није могла да заради за њихово школовање па су се Милован и Миливоје отиснули у Београд. Учили су школу послужујући по туђим кућама за комад сувог хлеба или одеће, за коју пару да плате газдарици кирију за собицу. Касније је Милован довео у Београд сестру Станку која ће постати угледни београдски професор и преводилац са француског и руског.

Све троје Глишића помагао је даљи рођак Љуба Ковачевић, наш чувени историчар и академик.

Тако су Глишићи стасали далеко од села, уз беду и

НЕВЕРОВАТНО, АЛИ

ИСТИНИТО

СМРТ ОД ГЛАДИ – У ИЗОБИЉУ!

Роберт Никсон, визионар са села, за кога су сви мислили да је ментално заостао, рођен је 1467. на једној фарми у Чешуру, у Енглеској. Од малих ногу терали су га да вуче плуг јер су сматрали да за нешто друго није способан.

Једног дана, док је радио у пољу, неочекивано се зауставио, погледао око себе зацаклелим очима и узвикнуо: „Напред, Ричарде! Напред, Хенри! О, штета, Ричарде! О, браво, Хенри! Хенри је добио битку!“

Већ сутрадан је све било разјашњено. У тренутку кад је Роберт изговорио ове реченице краљ Ричард III убијен је код Босворда, а Хенри Тјудор, победник у овој историјској бици, проглашен је за енглеског краља Хенрија VII.

Видовити сељак је брзо постао чувен и

глас о њему стигао је до двора, па је и сам владар пожелео да га упозна. Тако се Роберт обрео у краљевској палати. Већ при првом сусрету краљ је одлучио да га стави на пробу: изашао је пред њега веома забринут и пожалио се да је изгубио дијамант велике вредности. Роберт га је „утешио“ старом изреком: „Ко зна да сакрије, зна и да нађе!“

Хенри, који је стварно сакрио дијамант, толико је био задивљен одговором да је одмах затражио да се бележи све што Роберт каже. А овај је предвидео грађанске ратове у Енглеској, смрт и падове владара, сукоб са Француском.... Између

осталог, сам себи је прорекао смрт у краљевској палати и то од глади! Да би га умирио, Хенри VII је наредио послуги да му непрекидно стоји на услузи и да му на трпезу износи све што захтели.

Али, краљ је морао на пут, па је Роберт поверио бризи једног од својих великодостојника који је, пошто је послуга почела да збија шале на рачун видовњака, одлучио да га закључа у једну од краљевих одаја. Онда је хитно и сам некуд отпутовао заборавивши да остави кључ од те просторије, па чак и да каже где се Роберт налази. Кад се вратио с пута, Роберт је већ био мртав.

Илустровао: Брана Јовановић

глад. Мајка Јевросима је у међувремену умрла. Имали су стрица, добростојећег официра у Београду, али он није марио за њих. Кад се Милован „заразио“ социјалис-

тичким идејама Светозара Марковића и кад су почели да га хапсе и прогоне, стриц га се и одрекао. Годинама је Глишић био „обележен“ од власти. Страдао је, бежао у

Земун, па се враћао и осви-тао у хладној самачкој соби пишући хумореске да би пре-живео и школовао сестру Станку.

Дан по дан и Глишић је по-стајао све познатији у бео-градској чаршији. Још је жи-вео скромно, али је био радо виђен у друштву јер је пленио добротом. Београдске про-водацике бациле су око на њега.

На женидбу није хтео да мисли плашећи се бродоло-ма у браку. Само би ми још то требало, мислио је. Ипак, јед-ног дана пристао је да се ожени кћерком богатог трговца канцеларијским мате-ријалом Стефановића.

Муке и са свастикама

Глишићу је био потребан топао породични дом, а Сте-фановићу зет. У ствари, трго-вац је имао пет кћери. Једна је била удата за Јована Аваку-мовића, академика и извесно време председника владе, друга за генерала Мостића, трећа за неког Новаковића, четврта се с мужем смучала по Египту жудећи за аванту-рама, пета је запала Глишићу. Боље да није.

Несрећни Глишић није имао мира. И жена и свастике називале су га „сељачином“, вређале, гађале стварима у кући. Чезнуле су за животом на високој нози и европском модом, стиделе се свог по-

рекла, изругивале се Бео-грађанима. Добродушни Гли-шић није хтео да робује лаж-ној отмености, још мање да жену ословљава са „ви“, како је, иначе, она тражила. Његов брак постао је пакао. И, на-равно, распао се.

Глишић се више никада ни-је женио.

У тридесет трећој години постављен је за драматурга Народног позоришта.

Писац није закупио стан, већ је живео у соби хотела „Национал“ који се налазио испод Калемегдана, одмах до стрмих каменитих степени-ца које воде на пристаниште. Ту је живео и радио уз оно мало хотелских ствари и мно-го књига. Превео је с фран-цуског, руског и немачког око 25 позоришних комада, затим Толстојев „Рат и мир“, Гого-љевог „Тараса Буљбу“ и „Мртве душе“, Гончаровљеве „Обломове“. Ту је написао „Подвалу“...

У јесен 1906. Глишић је по-чео да болова. После неко-лико месеци, почетком 1907, преболео је на ногама тежак грип. Појавила се туберкуло-за, тада неизлечива болест. Уместо да оде на планину, на-правио је кобну грешку – за-путио се на море у Дубров-ник. У Дубровнику је и умро 1908. у шездесетој години. То је био крај његових животних мука. Сахрањен је на Новом гробљу.

Миленко Тодоровић

У СТОМАКУ КИТА

Случај Џејмса Бартлија, морнара са ки-толовца „Звезда истока“, уверио је многе неверне Томе у истинитост библијске при-че о Јони који је био у стомаку кита.

Према аналима биртанске морнаричке управе, у фебруару 1891. године Бартли је са неколико другова и спремним харпу-ном кренуо мањим чамцем у правцу во-деног џина који је био њихова мета. Море је било узбуркано... Чим су бацили хар-пун, кит је заронио а затим се појавио уп-раво испод њиховог чамца и преврнуо га. Сви су се нашли у таласима и сви су има-ли среће да се спасу. Сви осим Бартлија. Он је, једноставно, нестао.

Кад је кит угинуо, довукли су га до оба-ле и почели да га комадају... У једном тренутку неко је у стомаку кита угледао ципелу и ногу – да би убрзо схватио да је то њихов нестали друг – цео целцат и жив, али у дубокој несвести. Извадили су га и повратили у живот. Неколико недеља Бартли није био у стању да говори, а онда им је испричао да се сећа само огромних разјапљених чељусти и дугачког канала кроз који је слетео у стомак грдосије. Према извештају бродског лекара и све-дочењу морнара, он је у стомаку кита ос-тао пуних петнаест сати.

После извесног времена Бартли је пот-пуно ослепео и коса му је побелела. Умро је неколико година касније, у тридесет деветој.

САН ДАНТЕОВОГ СИНА

Сматра се да је Дантеова „Божанстве-на комедија“ једно од најбољих књижев-них дела свих времена. Али, да није било сна Дантеовог сина Јакопа, рукопис би највероватније остао неискоришћен и за-увек изгубљен.

Кад је Данте умро, 1321, Јакопо и ње-гов брат Пјетро пали су у очајање, не са-

мо зато што су изгубили оца, већ и због тога што је рукопис „Божанствене коме-дије“ остао недовршен. У ствари, недос-тајало је неколико страница овог дела ко-је су узалуд тражили међу Дантеовим бе-лешкама.

Док су још били у жалости, Јакопо је уснуо необичан сан: у собу му је ушао отац у белом огртачу а он га је одмах упи-тао да ли је своје велико дело исписао до краја. Данте је потврдно климнуо главом, а затим му показао место где може да нађе странице које су недостајале.

У присуству једног адвоката, иначе Дантеовог пријатеља, Јакопо је ушао у очеве одаје и у једној шупљини у зиду, скривеној иза драперије, открио, поред неких других ствари, и последње страни-це рукописа „Божанствене комедије“.

С. И.

Илустровао: Растко Ђирић

12

„Луди“ научници између неба и земље

ВИРШЛИ НАД ГИЈАНОМ

У крошњама прашуме клима је сува као у – савани! То је само један од неочекиваних резултата до којих је дошла експедиција „Летећи сплав“ недавно завршена у Француској Гијани. Ова лака платформа необичног облика омогућила је професору Франсису Алеу, директору ботаничке лабораторије Универзитета у Монпелјеу, и његовој екипи да темељно проуче „канопу“, највиши слој тропске шуме, четрдесетак метара изнад тла.

Прича о „12 виршли“ почела је оног дана кад је професор Але упознао пилота Денија Клајет-Марела који обожава ваздушне балоне.

– Већ 20 година проучавам шуме – пожалио се ботаничар – а познајем их искључиво са земље. Би ли ту могло нешто да се учини уз помоћ балона?

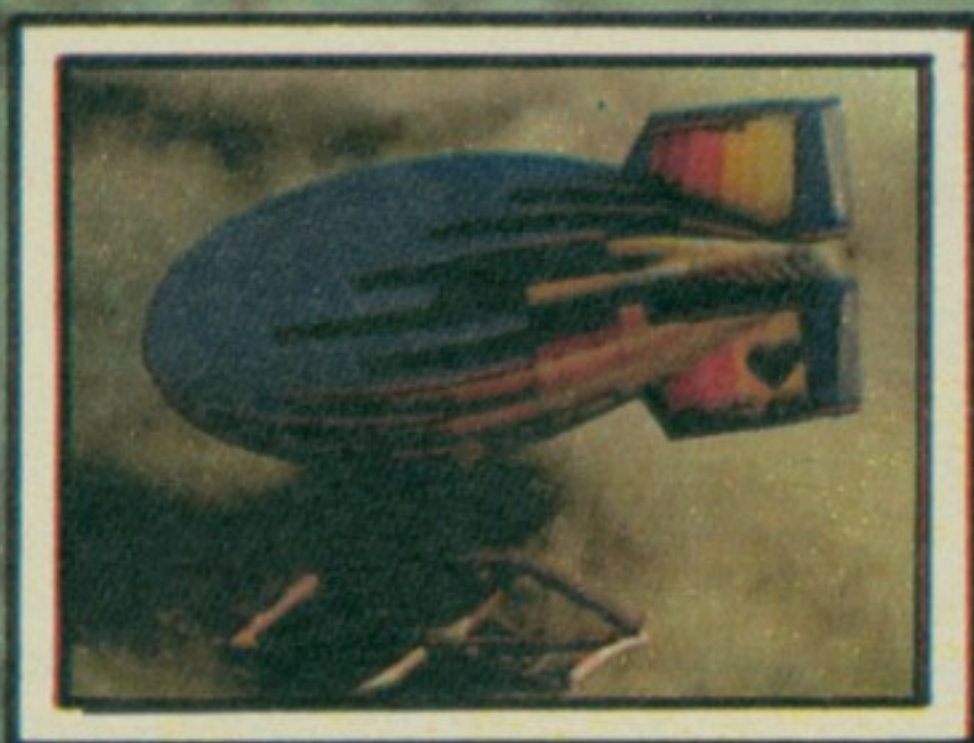
Први покушај да се прашуми приђе одозго учињен је 1984. у Гијани и није успео. Пројекат је напуштен. Пресудан је био један други сусрет, опет сасвим случајан, између Марела и архитекте Жила Еберсола у чијој се глави родила идеја о пловећој платформи. Прва проба 1986. године у Гијани није потпуно задовољила, али је бар доказала да је идеја остварљива. Касније су конструктори дошли до садашњег изгледа сплава – округли балон замењен је издуженом ваздушном лађом, повећане су димензије мреже и решено да се они одвоје.

Не треба им Сунце?

– Дању је температура у „канопи“ достигала 40°C, а релативна влажност и 40 одсто тако да смо горе, практично, имали пустињску климу – каже шеф мисије Але. – Ноћу се жива спуштала на 20°C, док је влажност скакала на целих 100 одсто.

То је тек једно од изненађења које су „летећи“ научници доживели. Наиме, метеоролози су досад мислили да проценат влажности у овом слоју преко дана никад не падне ниже од 60 одсто. (Поређења ради, у крајевима с умереном климом овај посто-

Експедиција професора Алеа је завршена: истраживачи су на летећем сплаву завирили у живот на врховима тропске прашуме где су их чекала многа изненађења

ЧАРДАК НИ НА НЕБУ НИ НА ЗЕМЉИ. Циновски дирижбал испуњен са 7500 m³ топлог ваздуха спушта на врхове дрвећа платформу површине 600 m² која је састављена од еластичне мреже од кевлара и оивичена „виршлама“ које се надувавају. Довољно за рад храбрих истраживача под отвореним небом.

АКРОБАТИ-НАУЧНИЦИ. „Летећи сплав“ окупио је четрдесет истраживача из целог света: зоологе, биологе, стручњаке за маларију, климатологе, генетичаре.

1. Ентомолог: све почиње необичним хватањем инсеката – усисавањем.

2. Посматрање цвета ретке *Lecythidaceae*.

3. Педантне забелешке високо на крошњама дрвећа.

4. Лов на лептирове овде личи на праву акробатску тачку.

так креће се око 70 одсто, док је на северу Африке обавезно испод 50 одсто.) Ово откриће покренуло је питање какву улогу имају шуме у промени климе наше планете.

Други разлог за чуђење било је понашање биљака. Истраживачи су открили да „каноп“ под сунцем спава, а буди се кад је облачно или пада киша! Значи, основна правила о утицају светлости при чему зелена биљка ствара храну и кисеоник за сва остала жива бића, за која се мислило да важе за све шуме, не вреде за прашуму. Упија ли лишће влагу ноћи и како, или, можда, треба да променимо мишљење о оном што знамо о фотосинтези, основном животном процесу на Земљи?

Треће изненађење биле су птице. Откривено је да их има много више врста и у много већем броју него што је то могло да се утврди док су научници посматрали кроз доглед. У латиноамеричкој џунгли такође има и више цветова најразличитијих боја, далеко више него у тропским областима Африке и Азије. И ти цветови живе много дуже. Чланови експедиције „Летећи сплав“ претпостављају да је то због разлика у инсектима који врше опрашивање.

Пази да те не прогута!

Али, погледајмо изблиза ту чудну справу која је омогућила сва ова истраживања. Летећи сплав је шестоугаона платформа површине 600 квадратних метара, а чини је еластична мрежа од кевлара

са крупним „оканцима“ окружена „кобасицама“ на надувавање која виси на циновском дирижаблу. Пилот и копилот смештени су у гондоли коју су научници назвали „студентска собица“. Сплав узлеће из базе да би га дирижабл приземљио, тачније речено спустио на врхове дрвећа, на месту које је претходно одабрано и обележено.

Сплав може истовремено да прими само шест особа, ни једну више. Дирижабл ради као такси — довози и одвози истраживаче — али се они често као Тарзани пењу на сплав право са земље уз помоћ дугачке ужади која виси са платформе, што може да потраје и преко пола сата. Из приземља, где је увек свеже, треба се снагом мишица и уз помоћ нарочитих везова, какве користе спелеолози, успети 30 до 40 метара док се не стигне у топлу „канопу“.

Кад се на сплав стиже са неба, спуштање се изводи крајње пажљиво и мора бити врло меко, на правом месту и у правом тренутку. Јер, од часа кад се ова циновска мрежа откачи од балона, она не може да буде идеално равна већ поприма обресе врхова дрвећа. И премда посада дирижабла посвећује највећу могућу пажњу атерирању, једном се сплав, као циновски цвет неке биљке месождерке, умало није склопио и прогутао истраживача који се није спустио како треба. Из истог разлога на сплаву не сме бити ни вишка посаде ни материјала.

Зелена лабораторија

Зашто баш Француска Гијана? Деведесет пет одсто површине ове земље прекривено је густом амазонском прашумом, али то ипак није било одлучујуће за избор. Пре извесног времена овде је у градићу Куруу саграђен васионски центар, део пројекта „Аријана“. Природно, повећале су се и потребе за енергијом, па су Французи осамдесетак километара јужно од градића почели да граде брану за хидроелектрану. Трасиран је и пут до градилишта, подигнут логор за раднике који ће одлично послужити и за научнике. Одатле до места где је „паркиран“ сплав има мање од сата хода, а кад се предвече врате с торбама пуним узорака, истраживачи имају где да посматрају и класификују инсекте, цветове или лишће непознатих биљака.

Екипу је чинило 40 стручњака, претежно Француза, Холанђана и Аустралијанаца,

различитих професија: зоолога, климатолога, еколога. Сви су ови научници имали изванредну прилику да раде заједно и врше проучавања која се међусобно допуњавају. Кад је сплав спуштен на врхове стабла, пред њима се нашао један од најбогатијих и најмање познатих светова наше планете.

Тропски крајеви скривају чак 80 одсто од укупног броја биљних и животињских врста које насељавају Земљу. У Гијани је, рецимо, забележено два милиона различитих инсеката, а научници сматрају да су завршили тек две трећине посла! Исто важи и за биљке: на једном хектару прашуме има и до 400 различитих врста дрвећа, док у нашим шумама умереног појаса нема више од 10–15. На жалост, истраживачи прашума морају да журе јер се оне крче немилосрдно и зато хитно морају да бар побележе све врсте којих у „канопи“ има у изобиљу.

Каква корист од целог подухвата?

Истраживања помоћу „летећег сплава“ омогућиће да се почну гајити нове украсне биљке, нове врсте воћа, али и да се произведу нови лекови и то за оне најтеже, засад неизлечиве болести, нови мириси и парфери, а изучавање инсеката, очекује се, олакшаће борбу против маларије и лишманиозе, тешког обољења коже.

Професор Але и његови вешти акробати проучавали су метеоролошке појаве (шта се дешава у слоју између шуме и атмосфере), затим начин опрашивања и кретања воде у стаблима дрвећа. Међутим, оно што важи за „канопу“ Гијане не мора да вреди и за друге прашуме света, па је зато врло вероватно да ће „летећи сплав“ врло брзо добити наследнике. Неке земље, Аустралија на пример, показале су велико занимање, па се ускоро могу очекивати нови летећи сплавови изнад овог континента, Костарике, Малезије...

Једно је сигурно: екипа професора Алеа спрема се за нову експедицију у лето 1991. „Луди“ научници иду у Африку (Централноафричку Републику, Конго или Габон?), а ни Жил Еберсолт, отац летећег ћилима 2000, не седи скрштених руку већ ради над гомилом пројеката који ће обогатити научну опрему. На његовом радном столу налазе се цртежи хватаљке за инсекте, летећих санки, мини сплавова за једног „возача“...

В. М.

„ЛОЈД“ – САМ ПРОТИВ СВИХ

Становници Портсмута дуго ће памтити пожар који је једне вечери избио у овој великој луци. Кад је мрак освојио град, истовар и утовар бродова били су за тај дан завршени. Пристаниште је утонуло у тишину. Наједном се висок стуб дима дигао у небо. Огласиле су се сирене, али и поред свих напора ватрогасаца пожар се неумољиво ширио.

За „Лојд“ је то била огромна штета, већина објеката који су горели били су осигурани баш код овог друштва.

Драгоцену мува на тањиру

Те исте ноћи „Лојдов“ агент је седео у једној лучкој гостионици и вечерао. Сви су причали само о пожару. Агент је управо размишљао шта сутра да предузме када га је тргао крик. Млада жена која је, недалеко од његовог стола, седела у друштву једног човека нагло је устала с гађењем показујући на крупног црног инсекта у свом тањиру рибље чорбе.

Одмах је дотрчао шеф кафане и почео да се извињава јер је жена у међувремену пала у несвест. Једва је намолио жениног пратиоца да пођу заједно у суседну просторију и ствар расправе до краја.

Више по навици, „Лојдов“ агент је наставио да послушкује шта су ова двојица разговарала јер су врата просторије у коју су ушли остала отворена. Могао је да чује сваку изговорену реч.

Шеф је по сваку цену хтео да заташка ствар. Понудио је младићу десет фунти да све заборави. Овај је мирно стрпао новац у џеп, придружио се жени која се у међувремену освестила и извео је из кафане.

„Лојдовом“ агенту је у целој тој ствари нешто било сумњиво, али није могао да открије шта. Ипак, устао је и пошао за њима.

Чуо их је убрзо како се весело смеју, вероватно на рачун превареног шефа ресторана. Када су зашли у једну улицу, стали су да поделе плен, а онда наставили пут. Почели су да разговарају о пожару у луци, па је агент „Лојда“ наставио да иде за њима.

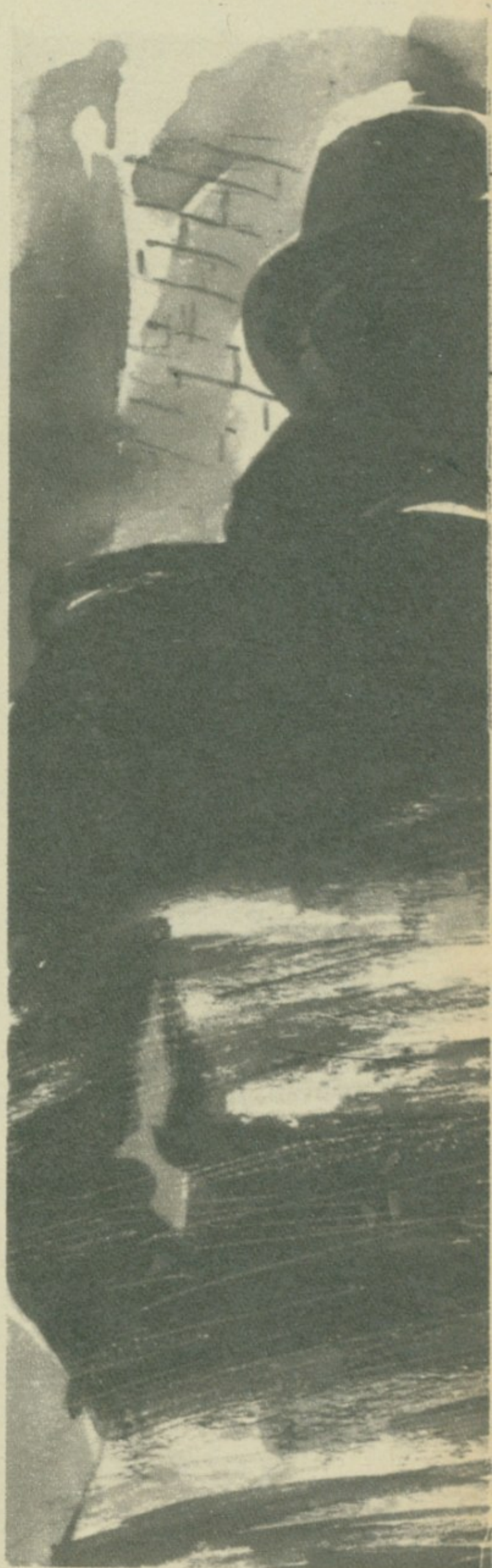
АГЕНТ

Човек је тврдио да није чудо што су ватрогасци били немоћни јер то и није био обичан пожар. Агент је тада одлучио да пређе у акцију. Пришао им је, легитимисао се и замолио човека да пође с њим у страну. Жена је остала на углу да га чека.

Оторено је рекао младићу да је открио његову превару са инсектом и додао да га неће предати полицији под условом да му се младић одужи за ту услугу.

— На који начин? — питао је збуњени преварант.

— Ви сигурно имате доста познаника у луци. Покушајте

ЈЕ ИМАО ДОБАР НОС

Чак и када нема никакве сумње да је посреди превара, агенти „Лојда” су опрезни. Искусство их је научило да обичне ситнице понекад покажу прави траг при решавању великих загонетки. Баш тако се збило и после великог пожара у Портсмуту...

да сазнасте како је избио вечерашњи пожар. Ако откријете ко га је изазвао и на који начин, добићете 500 фунти – предложио је „Лојдов” агент.

То је заиста била огромна сума и непознати је без речи прихватио погодбу. Обећао је да ће се распитати у току ноћи, а уколико нешто сазна, поднеће извештај сутра ујутру.

Уместо новца метак

Те ноћи младић је заиста одлично обавио свој нови посао. Ујутру је позвао „Лојдовог” агента и испричао му да је пожар у луци изазвала бан-

да чија су се два брода такође налазила у Портсмуту.

План им је био једноставан. Да би дошли до новца, решили су да бродове запале. Платили су неког хемичара, Ирца, који се јавно хвалисао да је пронашао некакву запаљиву материју – не оставља никакв траг а изазива пожар који је немогуће угасити.

Банда авануриста ништа боље није могла да пожели...

Пошто су своја два брода и целокупни товар на њима осигурали код „Лојда” и читавог низа других британских и француских осигуравајућих друштава, бандити су рекли хемичару да, пошто изазове

пожар, оде у бараку број 10, на самом пристаништу, где ће му бити исплаћена уговорена награда.

Када је, међутим, несрећни хемичар тамо стигао, затекао је човека с пиштољем у руци, који му је уместо обећаног новца испалио два метка у главу.

Убрзо затим и у бараци је букнуо пожар.

Младић је, поред ове приче, пружио агенту „Лојда” још једно драгоцену обавештење. Дао му је адресу хотела где се налазио штаб банде.

Агент „Лојда” није губио време. Чим је утврдио да су

ДВА УДАРЦА – НЕСРЕЋА

Да ли сте чули за „Лојд”?

То је највеће осигуравајуће друштво на свету. Налази се у Великој Британији. Темеље му је поставио Едвард Лојд по коме је и добило име.

И данас, на полеђини сваке „Лојдове” полисе пише оно што су Едвард Лојд и његови пријатељи закључили приликом оснивања друштва 1688. године: „Код „Лојда” свако може да се осигура против несреће на мору, сусрета са непријатељским бродом, напада гусара, против крађе, пожара, хапшења, побуне посаде, против отуђења имовине од стране краља или племића... И против свега осталог што може нанети штету или представљати опасност...”

Да би могао да одговори толиким обавезама, „Лојд” располаже читавом армијом службеника, како у метрополи тако и у свим деловима света.

Његови агенти обавештавају своје друштво о свему што би могло бити од важности, тако да се не каже без разлога да је „Лојд” боље упознат са међународном ситуацијом него британско Министарство спољних послова.

Акционарска друштва и бродовласници састају се сваког дана у великој дворани старинске зграде у лондонској улици Лиденхол да чују „Лојдово” звоно. Ако одјекне само једном, значи све је у реду. Два ударца наговештавају да се десила несрећа.

У акцију тада крећу „Лојдови” агенти. Од њих зависи да ли ће „Лојд” претрпети штету. Они, у ствари, и јесу права прича о овом највећем и најуспешнијем осигуравајућем друштву света. Нису полицајци, али су по умећу, обдарености и начину како решавају сложене случајеве често и више од тога.

добијена обавештења истинита, обавестио је полицију, а њој није било тешко да, захваљујући подацима које им је дао агент „Лојда”, похвата бандите.

У изгорелој бараци нађен је и угљенисани хемичарев леш, са два метка у глави, баш онако како је непознати младић рекао човеку из „Лојда”. Са несрећним хемичарем изгорела је и формула неугасивог пожара.

Тога дана звоно у „Лојдовим” просторијама одјекнуло је само једном. Био је то знак да се по осигуравајућем друштву све лепо завршило.

Ј. А.

Илустровао: Драгутин Њежић

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

НИЈЕ УЉКИНАО?
О-ПА-ЛА!

АЛИ, ДАКУ МУ НЕКУ
МЕДИЦИНУ ПА БЕМО
ГА БРЗО ПОВРАТИТИ!

CHRIS
BROWNE

ВОЛИ ТОПЛО

**„Забавник“
завирује
у хлеб**

И ТИШИНУ

Кад је човек, и где, у своју исхрану укључио житарице, историчари још нису открили, али се то, судећи по свему, догодило пре отприлике петнаест хиљада година. Исто тако они се између себе не слажу око тога шта је било пре данашњег брашна – измрвљено хлебно зрно, туцани жир или, можда, ораси. Међутим, сасвим се поуздано зна да је већ у древном Египту, у 5. веку пре наше ере, печен хлеб са квасцем – немачки истраживач Ернест Ендесфелдер открио је у староегипатском језику 56 израза за хлеб што сведочи о великом богатству врста пецива.

Па ипак, и поред овако дуге историје у прављењу хлеба, стално се дешава нешто ново и то не само у стварању нових врста. На путу од зрна до хлеба дешавају се тако сложени физички, биохемијски и колоидни процеси (течност плус нерастворљиве честице) које истраживачи наоружани електронским микроскопима, масеним спектрометрима и хроматографима још нису успели до краја да разјасне, а уз то и аутоматизација производње хлеба у великим градовима стално захтева да се технологија усавршава. Отуд се рецепт по коме се пекао хлеб пре сто година у домаћој пећи знатно разликује од оног којим се данас производи у модерним фабрикама које раде дан и ноћ.

Брашно силом гута воду

Све, наравно, почиње од брашна. То је врло сложена смеша коју највећим делом чине угљени хидрати (пре свега скроб) и беланчевине биљног порекла, али има и шећера, масти, целулозе, азотових хидрата, витамина, минерала и ензима. Због тога хлеб и јесте незаменљив у

људској исхрани. Брашно је састављено од честица величине једног микрона па до 10 микрона – то су мала зрна скроба, комади макромолекула беланчевина који се нису распали при млевењу. (Кад брашно узмемо између два прста и осетимо честице, зна-

чи да је оштро, а ако прах брашна клизи – меко. При мешању ове две врсте различито реагују на воду и друкчије расту, па је најбоље помешати их у односу пола-пола).

Брашно није само механичка смеша, у њему се дешавају разне биохемијске промене и баш зато се од тек млевеног свежег брашна не може умесити добар хлеб. Оно мора да одлежи, пшенично бар недељу дана. Кад брашно дозри, од њега се може спремати тесто: оно се меша са водом, сољу, квасцем, а по потреби се додају још и масноћа (што повећава запремину производа), шећер и разни додаци по укусу.

Брашно врло лоше прима воду: кап која падне у њега не разлива се већ добија облик лоптице и зато тесто мора да се меси и меси. Да би смеша постала уједначена, а тиме се у ствари повећала површина додира честица брашна са течностима, треба утрошити доста енергије. Недавна истраживања су показала да у модерним машина-

ма за мешање сваки грам пшеничног теста прогута 30–50 џула, што би била енергија довољна да се тај исти грам теста подигне на висину 3–5 километара. Зато се домаћице тако и уморе док ручно месе хлеб.

Од свих састојака брашна за квалитет пецива изгледа да су најважније беланчевине. Једна група беланчевина у пшеничном брашну раствара се у води и нема битнијег утицаја на његову израду и квалитет, али зато друге беланчевине упијају воду, набрекну и стварају у тесту еластичну материју сличну гуми – лепак. На тај начин формирају као неку врсту „скелета“ у тесту. Што је у брашну више топлјивих беланчевина, оно има мање лепка и тесто од њега је лошије. И обратно, ако у брашну има мање топлјивих беланчевина, оно има више лепка. Укратко, састав беланчевина у пшеничном брашну и сличан састав у ражаном омогућавају да се од њих прави тесто. Сва остала брашна имају само топлјиве беланчевине, зато немају лепка и од њих се не може справљати тесто!

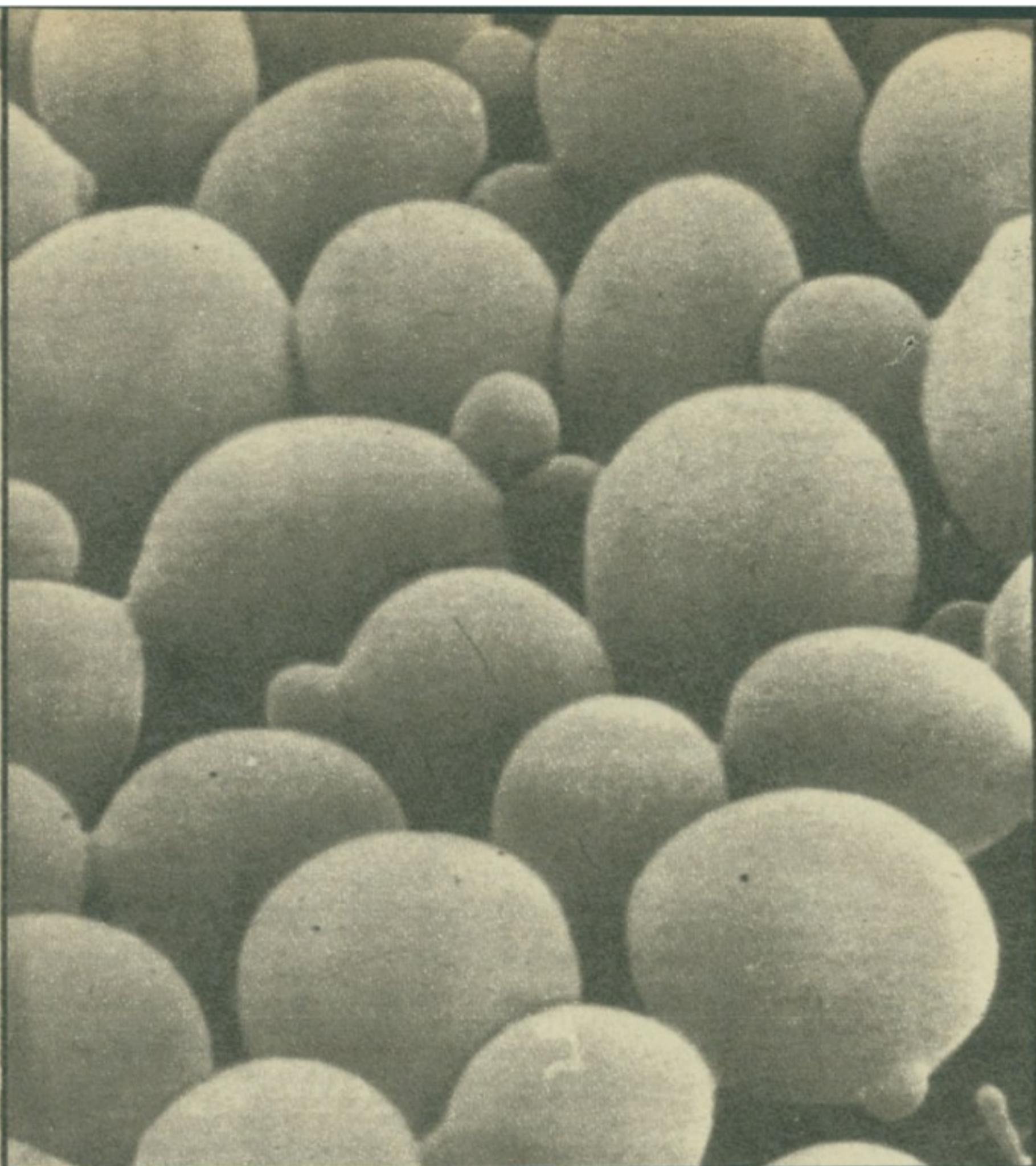
**120 милиона ћелија
квасца у см³**

Кад се тесто замеси, почиње да ради пекарски квасац – то су једноћелијске гљивице величине око 10 микрона. Оне разлажу угљене хидрате и беланчевине до најпрости-

**Брашно, вода, со, квасац и –
то је све. Па ипак, нема сложе-
нијег прехранбеног производа
од хлеба: само док тесто расте,
у њему се јавља толико је-
дињења да би њихов попис
заузео пуне две странице „За-
бавника“**

У Немачкој, која је међу првацима света у хлебу, можете тражити у продавници црни влажни или суви, хлеб са кромпиром, прженим црним луком, тамномрким целог зрна, хлеб кинмом, орасим, бадемом, грожђем, бели млечни, четвртаст, дугачак, или у парчета

НЕЗАМЕЊИВИ ПОМОЋНИЦИ

На снимку видите најстарију биљку коју је човек припитомио – гљивице квасца. При археолошким ископавањима у Египту и Месопотамији пронађени су његови остаци из времена од пре 7000 година, али тек је 1680. године Левенхук описао како изгледа квасац под микроскопом, а требало је да прође још 150 година да би научници схватили да су у питању микроорганизми – гљивице. На овој фотографији која је начињена помоћу растерског електронског микроскопа одлично се види како ћелије квасца пуне. Једна ћелија у току свог живота може да да 30–40 пупољака. Трагови пупљења остају на њој у облику „ожиљака“. Сваке године у свету се произведе преко 700.000 тона пекарског квасца.

јих састојака користећи енергију која се при том ствара за свој раст и размножавање. Квасац игра две важне улоге: захваљујући њему повећава се киселост теста и стварају материје које хлебу дају карактеристичан укус и мирис. У току врења у тесту се нагомилава не само гас угљен-диоксид већ и таква релативно сложена једињења као што су етар, јабучна, маслачна, млечна, сирћетна, винска, лимунска, јантарска киселина – кад бисмо само навели називе свих тих једињења, то би заузело целе две странице „Забавника“. У исто време

квасац, пошто непрекидно активно издваја гасове, повећава обим теста и побољшава његову структуру.

У једном кубном центиметру теста има око 120 милиона ћелија квасца. Поред сваке од њих ствара се и расте мехурић угљен-диоксида и како те микроскопски ситне шупљине расту, њихови зидови и суседне шупљине спајају се у једну велику. То се понавља много пута захваљујући чему хлеб добија ону познату шупљикаву структуру са мембранама приближно једнаке дебљине, а то је врло важно. Што је хлеб шупљикавији, лакше се вари, зато код нас чак постоје савезни прописи

под притиском избацује у „цевове“ комаде одређене величине тесто дели на једнаке парчиће. Они се затим заокружују и бацају у округли калуп где се претварају у једнаке лопте. Потом се тесту даје коначан облик округлог хлеба или векне. За дугачак француски хлеб тесто се развије у танку „палачинку“, па се онда она увије у ролну – тиме се избегава да тесто буде збијено или да се у њему појаве превелике шупљине. Реч је о томе да шупљине у тесту не расту равномерно. Што је настала шупљина већа, то више микроскопски ситних шупљина додирује њену површину, пуца и спаја се са њом. Да би се то избегло и да се не би све шупљине спојиле у неколико крупних, тесто пре стављања у пећ треба још једном премесити.

При свакој технолошкој операцији тесто је изложено јаком механичком деловању. Из њега тада изађе већи део накупљеног угљен-диоксида, кидају се мембране лепковог костура. Зато, да се хлеб – како кажу пекари – не би „убио“, потребно је тесто неколико пута оставити у миру и на топло да се одмори и обнови структуру. Након последњег одмора векне се разрежу одозго на неколико места (то се ради да при печењу гас и паре избијају кроз те прорезе, а не да стварају случајне пукотине на кори) и хлеб се коначно ставља у пећ.

Муке с кором

У пећи хлеб нагло расте, али како је проводљивост теста мала, температура средине хлеба не попне се више

мазивали кору водом помоћу нарочитих уређаја у пећи. При крају печења кора потамни, а и средина се просушује и пече. Кад се хлеб извади из пећи, има суву кору и још влажну средину, али већ у првим минутима хлађења вода из средине прелази у кору која поново постаје еластична!

Хлеб је спреман да се пошаље у продавнице. Од тада он може да се мења само у супротном правцу, нагоре.

Шта се дешава док хлеб бајати, тешко је објаснити до краја мада се с експериментима те врсте суочавамо сваког дана. Губљење свежине хлеба, сматрају стручњаци, везано је у првом реду с такозваном ретроградацијом скроба (он из аморфног прелази у кристални облик), али свој допринос дају и промене у структури беланчевина а исто тако и то што неке ароматичне материје испаравају и оксидишу на ваздуху. Али, једно је сигурно: што је хлеб боље печен, што је у њему више равномерних шупљина, у брашну више лепка, он ће спорије бајатити.

Зашто раде ноћу?

Процес који је описан исти је за сваку технологију печења хлеба, али детаљи се мењају. Тако домаћице обично замесе сву количину брашна, док се у великим пекарама прво направи кисело тесто: са водом и квасцем меша се само део брашна (од 30 до 70 одсто, обично половина), па тек кад тесто нарасте дода се преостали део брашна и добија тесто. Овакав процес из два ступња погоднији је у масовној производњи, а уз то житко кисело тесто једноставније је загревати или хладити и премештати него густо. Међутим, баш зато процес мешања траје веома дуго, од сипања брашна и воде у велике мешалице до краја прође више од 7 часова! Зато фабрике хлеба и раде у три смене, то јест и ноћу. Већа количина операција за припремање теста тражи и више радне снаге и отежава аутоматизацију производње.

Последњих година у свету и код нас уводи се убрзана технологија која омогућава да пекари после вековног ноћног рада пређу на нормалан рад у две смене. Предности новог начина су и мањи губитак брашна, штеди се око 30 одсто електричне енергије, а за потрошаче је главно што им нова технологија која траје свега два и по сата обезбеђује малтене сваки час нову партију врућег и квалитетног хлеба доброг укуса који дуго остаје свеж.

В. Милићевић

ФРИЖИДЕР ИЛИ ЗАМРЗИВАЧ?

Упркос распрострањеном мишљењу да хлеб дуго сачува свежину на ниским температурама, он се у ствари најбрже стврдне у околини која има 0–6°C! У фабрикама хлеб се држи на 26–30°C и влажности од 80–85 одсто. Он се заиста може држати на хладном да не би обајатио, али га онда треба охладити до знатно нижих температура од –15°C. Зашто онда неке домаћице ставе хлеб на ниже преграде фрижидера, а затим га подгреју у рерни убеђене да ће постати мек и еластичан. То није најбољи начин чувања, штос је само у загревању: при порасту температуре, посебно у влажној атмосфери (ако се хлеб попрска водом), зидови шупљина омекшавају и постају еластични. Али старење скроба, које је главни узрок бајаћења, у оваквим условима само се убрзава и ако се подгрејани хлеб одмах не поједе, ускоро ће очврснути дефинитивно и непоправљиво.

И квасац се брзо квари, нарочито лети, па је препоручљиво замрзнути га, али се касније, кад затреба, не сме одмах изнети на топло већ се постепено раскрављује преношењем из хладног у све топлији простор.

којима је одређено да средина пекарских производа мора да буде лепо и довољно шупљикава.

Кад тесто нарасте, на ред стиже његова обрада. Најпре се у посебној машини која

од 93–94°C. Зато се кора загрева и брзо суши а да би остала еластична и глатка и не би прскала при нарастању, на улазу у пећ преко ње се пушта струја паре. Из истог разлога су још стари Римљани пре-

НИКИ ЧУДО ОД ПСА

Лежала је на прагу изнемогла, крвава, исплаженог језика. Родитељи Дага Симпсона ипак су је препознали. То мора да је Ники, Дагова љубимица. Нестала је још почетком октобра 1979. године, док су Даг и његова супруга камповали у Аризони

Симпсонови су обилазили Америку колима и где год би им се допало, помало би се задржали. У Аризони су намеравали да остану само један дан. Али, кад је петогодишња Ники, женка немачког овчара, нестала из кампа, Даг је продужио боравак још две недеље безуспешно настојећи да нађе своју четвороножну миљеницу. Коначно, морао је да одустане и врати се у Селах, градић у америчкој држави Вашингтон где је привремено становао у родитељској кући. Знао је да га чека посао инструктора у једном дечјем дому у Пенсилванији.

Када га је тог 5. фебруара 1980. мајка позвала телефоном и саопштила му да се Ники вратила, избезумљени Даг сео је у први авион и долетео кући. Није могао да верује да се Ники појавила после четири месеца.

Ники га је прво дуго одмевала, као да му пребацује што је напустио, али није дуго издржала. Срећна што поново види свог господара очигледно је нашла била бес. Скочила је и почела да лиже Дага и „љуби“ га по лицу. Суспрет је заиста био дирљив, причали су касније Дагови родитељи.

Како је Ники прешла више од 3000 километара, за све је остала тајна. Морала је да прође, како многи наглашавају, један од најсуровијих предела америчког континента. По цичи зими савладала је пустињу, залеђене реке, област Гранд Кањона и планинске венце Неваде и Орегона. Љубав и оданост очигледно су биле јаче од свих напора.

Боље бити веран, чак и као стар

Почетком осамдесетих теоријер Мики освојио је читаоце британског часописа „Санди

Пипл“. У то време Мики је већ био пас у годинама (пуних 15 лета) а његову времешност пратили су готово потпуна глувоћа и слепило.

После смрти Микијевог господара, њега је прихватила породица Филипс. И они су, као и Мики, живели у Хемл Хемпстеду, у грофовији Хартфордшир надомак Лондона, само на другом крају тог градића.

Око Ускрса Мики је једноставно нестало. Филипсови су га прво сами тражили, а онда су одлучили да обавесте полицију и Друштво за заштиту животиња. Знајући да је пас веома стар и немоћан да се сам креће, страховали су да неће преживети.

Потрага је трајала неколико дана. Онда се неко сетио где би Мики могао да буде: у кући у којој је провео „своје најбоље дане“ са старим господаром. Само, како би дошао до ње кад је требало да савлада прометне улице, да се пробије кроз саобраћај, пролазнике...

Кад су Филипсови у друштву полицајаца и многобројних знатижељника стигли пред „стару“ кућу која више није била настањена, Мики је лежао на прагу. Онако изгладнео и жедан, успео је да залаје. Као да је желео да каже „Ипак још нисам за старо гвожђе!“

Мачке, 2 пута: супердругари

У јесен 1977. четрнаестогодишња Кирстин Хикс оставила је своју персијску мачку код баке и деде. Кирстин је у то време живела у Аделејду, на југозападу Аустралије, а родитељи њене мајке око 2000 километара северније, у Квинсленду. Није имала избора: пошто је са родитељима ишла у иностранство, неко је

Bonny keeps Incredible journey homing of the Supercat!

Boy's Prayers Answered—Dog Lost 106 Miles From Home Comes Back

I asked God, "Please make Sugar come back." I said to myself, "No, that prayed every night," said 5-year-old Alexander Esmeat, who lost his dog Sugar 106 miles from home. Sugar was found by a good home, and he is now home again. Sugar was found by a good home, and he is now home again. Sugar was found by a good home, and he is now home again.

Long-lost collie finds no place like home...

She's lost her way, but she's found her way home. A collie named Tina, who was lost for months, has been found by her owner. Tina was found by her owner, and she is now home again. Tina was found by her owner, and she is now home again.

Lost Dog's Journey of Love—2,000 Miles on Foot to Find Her Master

They call her the Miracle Dog. A dog named Tina, who was lost for months, has been found by her owner. Tina was found by her owner, and she is now home again. Tina was found by her owner, and she is now home again.

Disbelief. After a quick wash of the dog, the owner was left with a sense of disbelief. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

It was incredible. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

Disbelief. After a quick wash of the dog, the owner was left with a sense of disbelief. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

It was incredible. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

Disbelief. After a quick wash of the dog, the owner was left with a sense of disbelief. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

It was incredible. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

Disbelief. After a quick wash of the dog, the owner was left with a sense of disbelief. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

It was incredible. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

Disbelief. After a quick wash of the dog, the owner was left with a sense of disbelief. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

It was incredible. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again. The dog was found by her owner, and she is now home again.

хиљаде километара и сусрела се на путу ко зна са каквим невољама. Измршавела и готово без длаке, весело је махала репом кад је угледала Кирстин.

Шта је, уосталом, пола Аустралије и годину дана напора кад знаш да те неко чека? То Пус, наравно, није могла да каже, али је, на свој начин, показала.

Џозеф Вајлдер, аутор књиге „Кућни љубимац као медиј“, међу многобројним примерима супермачака наводи

КАПЕТАН
СТЕВАН
ПОПОВ

БЛИСКИ

ЖИВОТ
ПИШЕ
ДРАМЕ

СУСРЕТ

НАД
ШВАЈЦАРСКОМ

и случај једне њујоршке *Felis domestica*.

Породица Квин, из срца Менхетна, провела је годишњи одмор стотинак километара од Њујорка. На летовање су кренули са својом „трудном“ мачком. Неколико дана пред повратак мачка се негде завукла да се омаци. Нису успели да је нађу и у Њујорк су се вратили без ње.

После два месеца појавила се на другом спрату зграде у којој су живели њени власници, носећи у зубима маче. Квинови су били пресрећни, поновни сусрет прослављен је уз повелику шницлу. Али, на запрепашћење свих, после само неколико дана поново је нестала.

Овог пута мачки је требало само две недеље да се врати, сада са – другим мачетом. Квинови више нису желели да рескирају. Сели су у кола и заједно са својом љубимicom отишли у кућу у којој су провели годишњи одмор да покупе остатак њеног „подмлатка“.

Перната подршка

У својој књизи Вајлдер наглашава да нису само пси и мачке спремни да докажу безграничну оданост својим господарима.

Кад је шеснаестогодишњи Хју Перкинс, иначе страсни голубар, пренет у болницу 150 километара удаљену од мес-

та у коме је живео у западној Вирџинији, у посету му је дошао један од његових пернатих другара.

Хју је имао запаљење слепог црева и после операције је смештен у собу са још два пацијента. Већ те прве ноћи учинило му се да чује неко ситно кљуцање по прозору, али му није пало на памет да то може да буде један од његових голубова. Тек следећег јутра, кад је дошла медицинска сестра и отворила прозор да се соба проветри, улетео је Пери.

Није било сумње да је то Хјуов голуб, дечак га је смес-

Погледавши кроз прозор пилотске кабине ЈАТ-ове „деветке“, капетан Стеван Попов угледао је огроман авион испред себе. До судара на висини од 11.000 метара остао је само један тренутак – најдужи у његовом животу.

Био је август 1984. године. Дан прелеп, нарочито за летење. Небо кристално чисто, видљивост „бесконачна“ до ивице хоризонта, ни дашка ветра. По подне, негде око 16 часова, ЈАТ-ов авион DC-9, популарна „деветка“, на лету број JU241 из Париза ка Југославији, прилазио је на висини од 11 километара великој раскрсници ваздушних путева над швајцарским градом Траслингеном.

У пилотској кабини, на десном седишту, копилот Синиша Којић, а на левом капетан Стеван Попов, искусан ваздушни вук. До тог дана имао је преко 8000 сати летења на разним типовима ваздухоплова: од једрилица на спортском аеродрому Ченеј поред Новог Сада (почео је да лети 1961. када је имао само 15 година), па преко клипних авиона типа РО-2, „аеро“ и „курир“ до млазне „каравеле“, интерконтиненталног „боинга 707“ и „деветке“ на којој је 1979. постао капетан.

Капетан гледа бело

Пошто је аутоматски пилот био укључен, капетан је одмакао седиште од управљача и мало оборио наслон да одмори леђа. Али, неки ђаво му није давао мира па је стално гледао кроз прозор-копилота у беле трагове других авиона са којима су се мимоплазили. Знао је да нема много смисла гледати кроз прозор млазног авиона с обзиром на велике релативне брзине од готово 2000 километара на час којима се летелице крећу једна у односу на другу. Искусни пилот је исто тако добро знао да је људско око варљиво и да је, само на основу гледања у беле трагове авиона који су се тог дана нашли око њега, практич-

но немогуће прецизније оценили на којој се висини налазе и на ком курсу лете. Али, ЈАТ-овом капетану остала је навика још из времена када је летео на мањим авионима да, када је у ваздуху и када је све у најбољем реду, стално „звѣра“ кроз прозор не би ли видео нешто што може да га угрози. На пример, једрилице или мале авионе.

Стеван Попов је, дакле, и на великим авионима задржао тај свој обичај и, ослушкујући разговоре швајцарске контроле летења са околним авионима, гледао у беле трагове водене паре из мотора других летелица. Када се уверио да је, ипак, све у реду, десном руком је још мало оборио своје седиште и још једном погледао кроз прозор. У даљини је угледао бели траг који се кретао ка њима. Али, тога дана је бар десетак авиона летело према његовом и то је сасвим уобичајена појава. Опасности од судара нема пошто контрола летења води рачуна да авиони буду на различитим висинама. Заваљен у оборени наслон левог капетанског седишта, Попов је опет погледао у бели траг испред себе. Учинило му се да је летелица која им долази у сусрет на истој висини.

Међутим, знајући да се око исте ствари већ небројено пута преварио, упитао је, реда ради, копилота Којића:

– Синиша, видиш ли оног испред нас? Зар ми нисмо на истој висини?

Којић је, наравно, одмах видео „суседа“, али му ништа није било сумњиво. Заправо, није могао ни да сања да је тако нешто могуће.

– Сад ћу да зовем контролу – није одустајао Попов – и да их питам на којој је висини, баш ме занима.

Скрените лево!

На несрећу, микрофон радио-станице за везу са земљом пао је на под авиона, па је и капетан Попов морао да скрене поглед не би ли га дохватио. Биле су му потребне две-три секунде да распетља гајтан микрофона. Још је био сагнут кад се преко радио-станице зачуо урлик контролора лета:

– Одмах скрените лево! Лево...

У том тренутку у кабини се смрачило а Попов је, погледавши кроз прозор, угледао само два огромна мотора и још већу трупину путничког авиона француске компаније UTA како брзином од 2000 km/h иде право према

прозору „деветкиног“ кокпита. Била је то она иста удаљена тачка са белим трагом иза себе за коју је ЈАТ-ов капетан пар секунди раније помислио да лети на истој висини. Испустио је микрофон из леве руке и зграбио управљач. Левим палцем је притиснуо дугме којим се искључује аутоматски пилот и, што је јаче могао, гурнуо управљач од себе. Зачуо се хук мотора француског авиона који је прелетео неколико центиметара изнад ЈАТ-ове летелице која је бесомучно пропадала у ваздушни бездан, што даље од смртоносне клопке коју је изазвала контрола лета.

ЈАТ-ов DC-9 пикирао је неких 2500 метара да би га пилот некако умирио на висини од 8500 метара. Та два и по километара „падања“ трајала су само неколико секунди што је изазвало страховите силе инерције о чијим последицама Стеван није смео ни да мисли. Приликом „пикирања“ без дозволе JU 241 је пресекао многе ваздушне путеве. Права је срећа што није било ниједног авиона на тим нижим висинама.

Пошто је некако умирио летелицу, Стеван је додао гас и поново се вратио на висину од 11.000 метара. Позвао је контролора летења који је све ово „замесио“, али неколико минута нико се није јављао. Ускоро се огласио и поручио Стевану на енглеском:

– ЈАТ 241, најлепше вам хвала!

Неопрезном контролору било је јасно да је само захваљујући брзој реакцији нашег пилота избегнут сигуран судар.

Капетан Стеван Попов устао је затим са свог седишта и изашао у путничку кабину да види какве су последице наглог „пикирања“. У кабини хаос, путници једни другима на главама. Стјуардесе су седеле на поду, а пошто се баш у то време делио ручак све је било „зачињено“ храном: плафон кабине, униформе стјуардеса, лица путника... Неки су били лакше повређени од удараца личног пртљага који је летео на све стране, али нико није страдао нити је било теже повређених.

Вративши се у кокпит, капетан Попов је покушао да запали цигарету. Руке су ме се толико тресле да никако није могао да је стави у уста.

Нешто касније авион ЈАТ-а је безбедно сле-тео.

Сутрадан ујутру, пред огледалом, капетан Попов је у својој коси угледао много седих длака. Дан раније није их имао.

Александар Павић

та препознао. А за неверне Томе доказ је био прстен на Перијевој нози на коме је јасно писало „Власник Хју Перкинс“.

Голуб, очигледно, није само весник мира већ и – пријатељства.

Један сасвим необичан јеж

У поглављу књиге „Чудесан свет – животињска верност“ Френк Едвардс пише о невероватној оданости једног обичног шумског јежа.

Лекарка Надежда Ушакова из украјинског града Доњеца нашла је, августа 1979, на путу за болницу јежа. Кад је виде-

ла да јеж има поломљену шапу, одлучила је да га однесе кући и пружи му прву помоћ. Јеж је код Ушакове остао скоро месец дана. Врло брзо Ушакова је схватила да се сувише везује за животињу па је одлучила да јежа однесе својој унуци која је живела педесетак километара даље, у кући с двориштем.

Унука је Надежди Ушаковој написала да јеж одбија да једе, да је „нерасположен“ и да је због тога одлучила да га пусти у природу.

После два месеца Надежда Ушакова је на прагу свог стана угледала – свог јежа. Овог пута одлучила је да га задржи.

В. С.

Илустровала: Драгана Јовчић

ЖРТВА:
Сер Харолд Оукс
– увек
спавао
с револвером
под
јастуком – убијен
у кревету.

ПРАВИ КРИВАЦ:
Харолд Кристи
– пословни
партнер
сер Оукса.
Непосредно
пред
убиство
Оукс се спремао
да га
раскринка
као преваранта.

ОПТУЖЕНИ:
Алфред
де Марињи
– назвао
војводу
„бубуљицом
на стражњици
Британске
Империје”.
Да ли му је то
запечатило
судбину?

НЕРАЗЈАШЊЕНИ ЗЛОЧИНИ

КО ЈЕ УБИО СЕР

Истрага о убиству намерно је усмеравана у погрешном правцу. Материјални докази су уништавани, важни сведоци тајанствено нестајали преко ноћи. У целу причу уплетени су војвода од Виндзора и нацистички агент по имену Венер-Грен

Између поноћи и зоре 8. јула 1943. године сер Харолд Оукс убијен је на спавању у својој луксузној вили у Насау на Бахамима. Изнад десног уха нађене су четири ране величине отиска прста. Убица је подметнуо пожар који се убрзо сам од себе угасио, али је тело ипак у доброј мери изгорело. За злочин је оптужен невин човек.

Четири кандидата за убицу

Оукс је, на овај или онај начин, био повезан са четири особе. Све четири имале су разлога да пожеље да га виде мртвог. Главни актери ове замршене приче су:

Сер Хари Оукс: један од најбогатијих људи Британске империје, пред рат се настанио у Насау, али не толико због климе колико због крајње растегљивог пореског система. Четрдесет треће Лондон се спремао да поштри порезе и на Бахамима, па Оукс од-

лучује да новац пребаци у Мексико. Отприлике у исто време сазнаје да га пословни партнер Харолд Кристи vara. Непосредно пред смрт спрема се да се обрачуна с њим.

Харолд Кристи: трговац некретностима, продавац магле, експерт за финансијске трансакције у којим треба заобићи пореске власти. Велики талент за згртање пара, али и исто толики таленат за расипништво. четрдесет треће је до грла упао у дугове.

Од бројних послова у које је увукао Оукса један заслужује посебну пажњу. Оукс се спремао да пребаци новац у неутрални Мексико, Кристи је посредовао у

Аксел Венер-Грен: октобра 1941. преко ноћи ишчезао из Насауа. Неко му је јавио како ће сваког часа бити ухапшен под сумњом да је нацистички агент. До тада је Венер-Грен већ обавио вероватно најважнији део задатка. Увукао је у своју мрежу војводу од Виндзора. Екс-краљ је Швеђанину поверио два милиона фунти да му их пребаци у Мексико.

Војвода од Виндзора: за гувернера Бахамских острва постављен 1940. године. Краљ који се у име љубави одрекао престола поседовао је и мање романтичну наклоност према нацистима. Сер Оукса упознао је по до-

лепшом од свих осталих: осамнаестогодишња Ненси Оукс, кћерка сер Харолда Оукса. Сер се жестоко противио овој вези, па је Ненси побегла од куће. Од тада су односи између таста и зета били, најблаже речено, затегнути.

Прича о непостојећим овцама

Тело сер Харија Оукса нађено је око 7 ујутру. Открио га је Харолд Кристи кога је Оукс претходне вечери задржао на спавању.

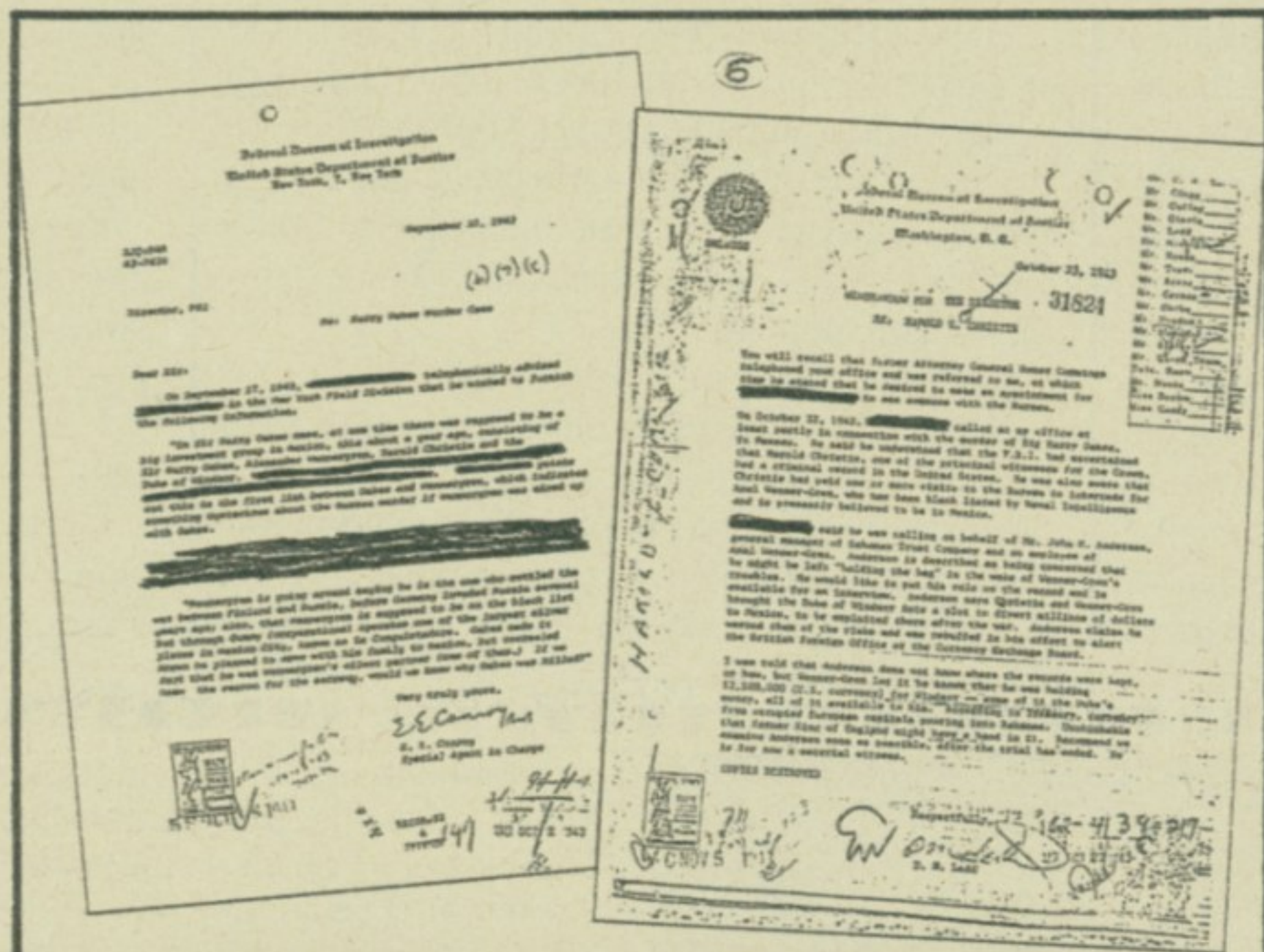
Кристи је пробудио укућане, позвао полицију, а затим назвао резиденцију гувернера, дакле војводу од Виндзора. Како је обавио ове разговоре, телефон је зазвонио. био је то Етјен Дипиш, уредник „Насау трибуна“ који је још раније заказао разговор са сер Оуксом за девет ујутру тог дана. Дипиш се спремао да напише чланак о овцама које је Оукс увезао с Кубе.

Само, овце никако да стигну. Оукс је новац за овај посао поверио Харолду Кристију. Кристи је та средства употребио у друге сврхе. Оукс је сазнао за превару, а Дипишов чланак требало је да му послужи да јавно раскринка преваранта.

Кристи је Дипишу без оклевања саопштио страшну вест. Само збуњује оно што му је рекао: да је Оукс убијен из пиштоља. Ова изјава значајна је утолико што Кристи касније у истрази ниједном речју неће поменути да је чуо хице, а што се тога тиче ни ма какав други сумњив звук. Чудно за некога ко је, по сопственом тврђењу, читаву ноћ провео у соби до оне у којој је извршено убиство.

На вест о смрти блиског пријатеља војвода од Виндзора реаговао је несхватљиво чудно. Скоро четири часа гувернер Бахамских острва ништа није предузео.

У 10 часова и 50 минута војвода је најзад повукао први потез. Назвао је полицију Мајамија, тачније главног инспектора Одсека за убиства, капетана Едварда Мелчена кога је познавао од раније. Капетана су му приликом покрета САД редовно додељивали за телохранитеља. Војвода је сада тражио од Американца да

Писма са којих је, годинама после убиства, ФБИ скинуо ембарго. Американци су очигледно сумњали како на Кристија тако и на војводу од Виндзора.

закључивању договора с човеком који ће то обавити. Особа о којој је реч звала се Аксел Венер-Грен, имала је шведско држављанство, огромно лично богатство и канале да Оуксове милионе безбедно пребаци у „Банко континентал“ у Мексико Ситију. У истој банци већ су се налазили новац и драгоцености из окупираних земаља које је Венер-Грен за рачун Немачке тамо пребацио.

ласку на острво, Венер-Грена раније. Управо ће војвода упознати Оукса са шведским бизнисменом. Кристи је касније преузео улогу посредника у трансакцији између Оукса и Венер-Грена.

Гроф де Марињи: тридесетогодишњак који је породично богатство умножено на светским берзама немилице трошио искључиво на лична задовољства: једрење, лепе жене, леп живот. Године 1942. једна жена учинила му се

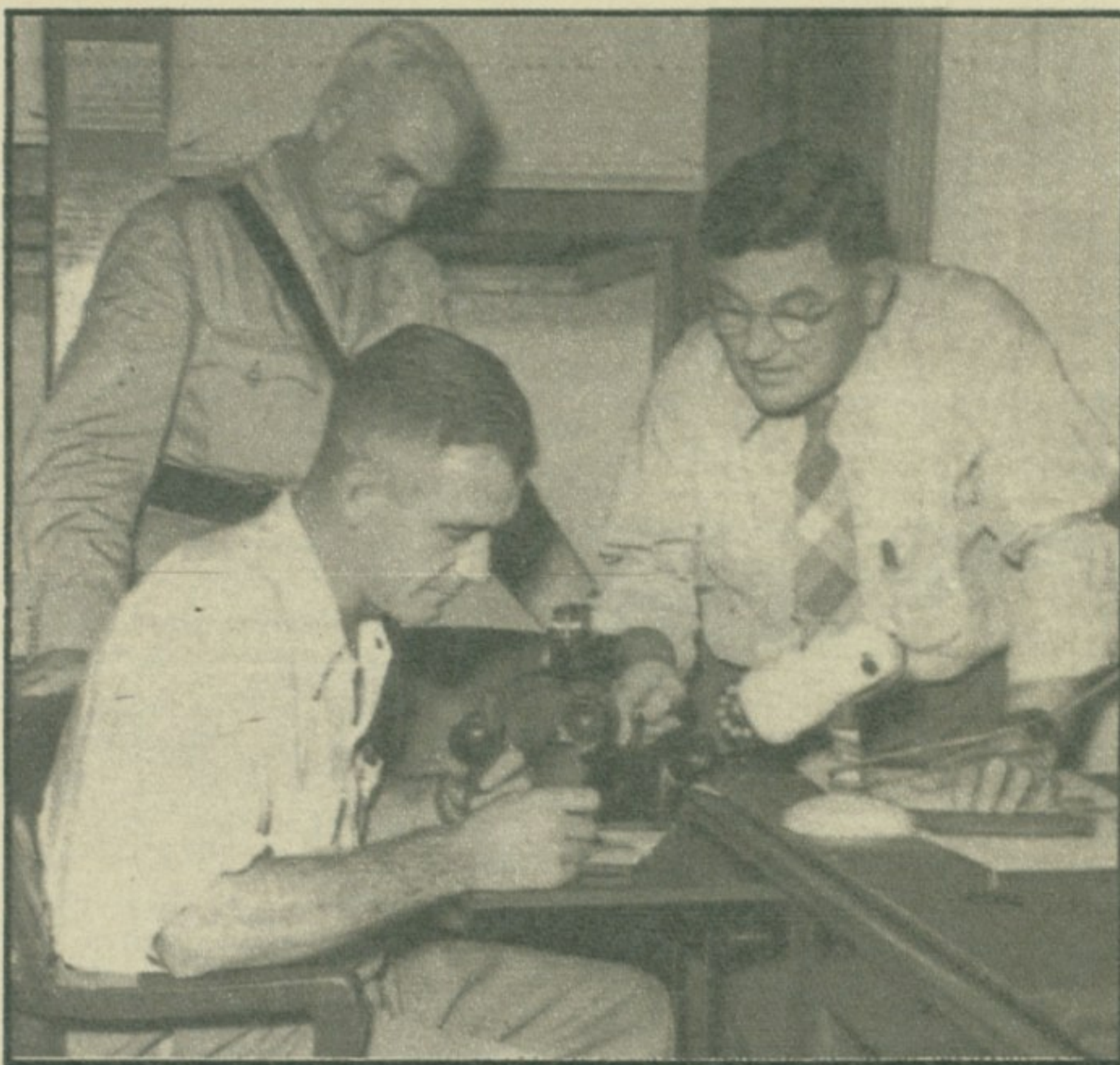
**НАЦИСТИЧКИ
АГЕНТ:**
Аксел Венер
- Грен
- помогао
војводи
од Виндзора
да илегално
пребаци
два милиона
фунти
у Мексико.

ГУВЕРНЕР:
Војвода
од Виндзора
- забринут
да у
истрази
не изађу
на видело
његове тајне
транзакције.
Побринуо
се да то
спречи.

ХАРОЛДА ОУКСА?

Детектив Мелчен (стоји, десно) и Баркер (седи): зашто је војвода поверио истрагу баш њима?

преузме истрагу о убиству сер Оукса. Нека са собом поведе и колегу по сопственом избору...

Колега с којим се Мелчен укрцао на подневи лет „Пан Американа“ за Насау звао се Џејмс Ото Баркер, био је капетан по чину и наводни стручњак за отиске прстију. Мелченев избор био је, најблаже речено, необичан. Полицијском експерту Баркеру у два наврата су одузимањем чиновни због тешких повреда радне дисциплине.

Војвода од Виндзора могао је да затражи помоћ Скотланд Јарда, FBI или да случај повери сопственом криминалистичком одељењу у чију стручност није имао разлога да сумња. Зашто је онда изабрао два сумњива полицијска службеника и то баш из Мајамија чија је полиција била надалеко чувена по корупцији?

Лаж јавног тужиоца

Американце је на аеродрому дочекао јавни тужилац Бахама

Ерик Холинан који је имао много разлога да буде захвалан гувернеру. Овај га је изабрао за тужиоца у случају о коме је брујао свет.

Холинан је сместа дао изјаву за штампу у којој је навео како су детективи из Мајамија са собом донели најсавременију опрему за вођење истраге. Лагао је. Американци су допутовали без ичега и Холинан је то добро знао. Експерт Баркер заборавио је да понесе чак и камеру...

Мелчен и Баркер ни након увиђаја нису утврдили којим је оружјем извршено убиство. На месту злочина није обављен претрес. Ниједан део куће није запечатен, ни један предмет заштићен од нових отисака прстију. Блатнаве стопе које су после убиства остале на степеништу разнели су полицајци и свет који је несметано улазио и излазио из куће.

Пет дана након злочина напокон су и локални полицајци укључени у истрагу. Наложено им је да изрибају зидове у спаваћој соби сер Оукса! Капетан Мелчен ће

то касније објаснити потребом да се уклоне сви трагови који би „само унели забуну у доказни материјал“.

До тог часа још нико није оптужен, али навече деветог јула у граду се већ навелико помињало једно име. Дан после злочина гроф Алфред де Марињи ухапшен је под сумњом да је убио сер Харолда Оукса.

Марињи је провео четири месеца и два дана у истражном затвору. Власти су за то време имале пуне руке посла. Државни службеници чије су изјаве на суду на било који начин могле да иду у прилог оптуженом преко ноћи су премештани на нове дужности ван Бахама. Решења о наименовањима носила су потпис гувернера војводе од Виндзора.

Сведоци умиру ноћу

Два чувара марине у Лифорд Кеју која су у ноћи убиства видели како на делу обале који припада Харолду Кристију пристаје нека јахта из које су се искрцала два мушкарца која су се затим одвезла ка северу у црној лимузини, нађена су мртва ноћ после убиства. Одмах после злочина без трага су нестала и два ноћна чувара са Оуксовог имања.

После четворомесечне припреме суђење се завршило онако како његови сценаристи сигурно нису очекивали. Оптужница је пала на кључном доказу против Марињија: његовом отиску прста који је нађен у спаваћој соби жртве. Супервештачење је показало да је отисак подметнут. Да ли се сазнало ко га је подметнуо? Не.

Марињи је ослобођен, али је истовремено и проглашен за непожељну особу на територији Бахамских острва. У вези с тим искрсла је једна невоља. Маурицијус, најближе копно на које је могао да буде изручен, налазио се шест хиљада миља далеко. Неизводљиво у јеку рата.

Војводи од Виндзора је, изгледа, било изузетно важно да се отараси непожељног поданика јер је 19. новембра послао телеграм у коме је од Лондона тражио да му се за депортацију Алфреда де Марињија обезбеди

војни транспорт! Лондон је захтев одбио.

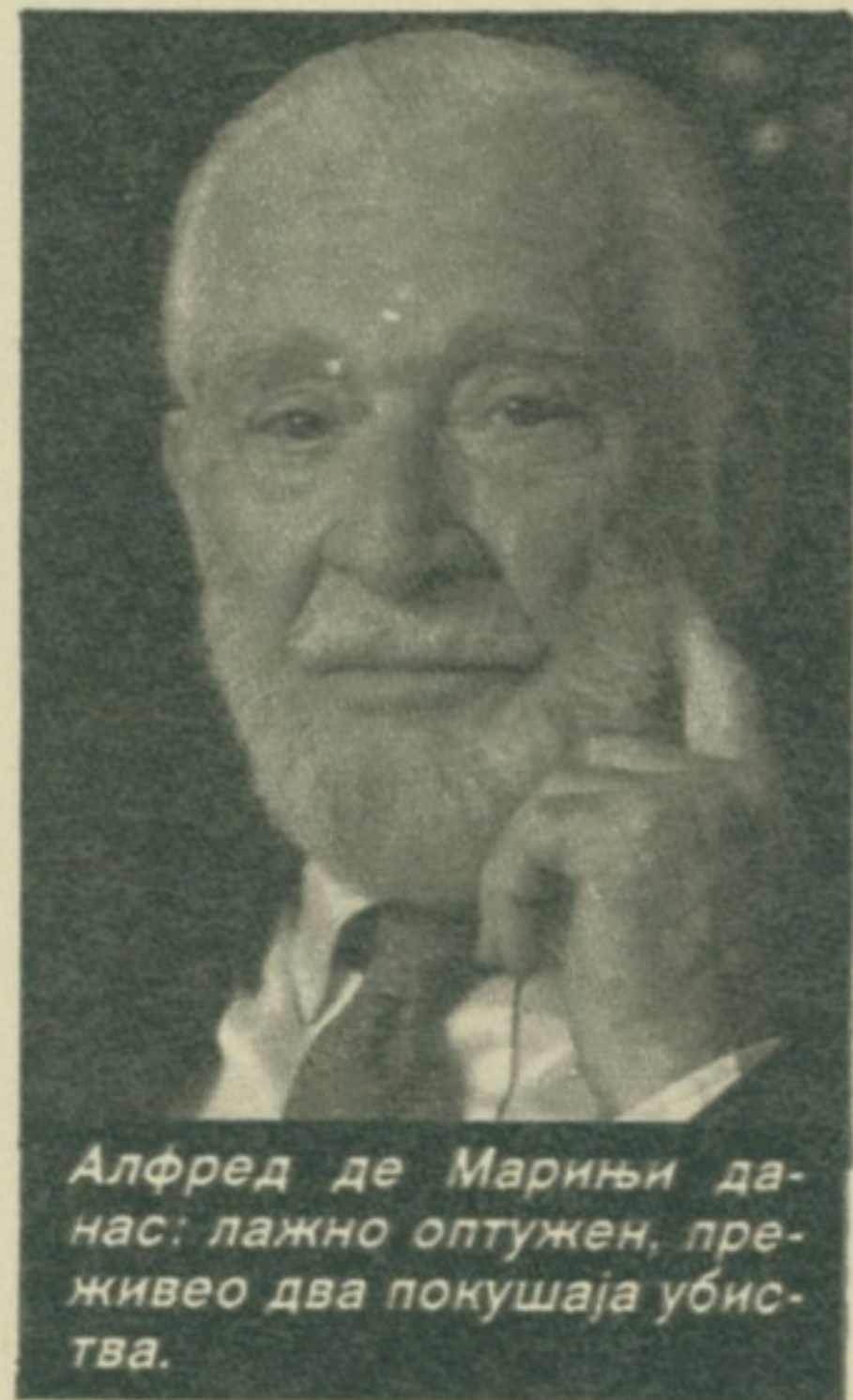
Гувернер је мирне душе могао да приштеди себи труд јер се Марињи убрзо добровољно одселио на Кубу. Хавана можда није била град из снова за човека Марињијевог кова, али се у први мах бар чинило како ће ту наћи мир. Тако је и било све док америчка издавачка кућа „Рендом хауз“ није понудила грофу да напише аутобиографију. Склапање уговора објављено је на конференцији за штампу у Њујорку.

Исте недеље неко је покушао да убије Алфреда де Марињија. Други покушај убиства догодио се неколико дана касније. Порука је била кристално јасна. Неко није желео да књига угледа светло дана. Тај неко био је спреман чак и да убије. Алфреду де Марињију се није умирало. Поништио је уговор са „Рендом хаузом“.

Незнанци из црне лимузине

Двадесет година после убиства на које су већ сви заборавили проговорио је сведок за кога се веровало да је мртав. Био је то ноћни чувар сер Оукса, црнац Ролинс. Дан после злочина Ролинс је побегао из Насау на Велике Бахаме где је под лажним именом живео до смрти.

Шта је то оне давне ноћи видео ноћни чувар Ролинс? „Гос'н Харолда (Кристија) који је у по ноћи истрч'о из куће и одвез'о се у град.“ Пола сата касније видео је и црну лимузину из које су изашла два непозната мушкарца која су ушла у вилу. Захваљујући томе што је севало, видео је и лице возача у лимузини: био је то један од Кристијевих „горила“. Двадесетак минута касније незнанци су истрчали из куће и одвезли се у правцу Лифорд Кеја.

Алфред де Марињи данас: лажно оптужен, преживео два покушаја убиства.

Рано следећег јутра Ролинсу је у кућу бануо возач црне лимузине. Хтео је да зна где је овај био претходне ноћи. „Код куће гос'н газда. Нисам отиш'о на посао због невремена.“ Гост се неко време двоумио, а онда ипак објаснио Ролинсу како ће бити боље да нестане с острва, осим уколико баш не жели да му неко пререже гркљан.

Харолд Кристи, дакле? Он је, у сваком случају, имао више него јак мотив да наручи убиство сер Харолда Оукса. Овај се спремао да га јавно раскринка и, што је било још горе, да обелодани како је варалица до грла у дуговима. С презадуженима, зна се, нико не послује.

До које је мере војвода од Виндзора умешан у читаву причу? Штошта се сазнало деценијама после убиства када су отпечатени тајни архиви из тог времена.

Две недеље пре напада на Перл Харбор директор FBI Хувер добио је извештај о прислушкивању телефона немачког посланства у Хавани. Војвода од Виндзора једини је Енглец с којим би Хитлер био спреман на евентуалне преговоре.

Недељу дана након бомбардовања Перл Харбора Аксел Венер-Грен стављен је на савезничку црну листу. У то доба сумњиви Швеђанин био је житељ Бахама, документ којим се констатује како је, по свему судећи, нацистички агент потписао је гувернер војвода од Виндзора.

И британска обавештајна служба знала је за везу бившег краља и нацистичког агента. Лондон је, између осталог, имао детаљан извештај о улози посредника коју је војвода одиграо у уговарању сусрета између Венер-Грена и пронацистички настројеног мексичког генерала Камача. Сврха састанка, оснивање банке за „прање“ немачког новца.

Током читавог рата агенти FBI, и не само они, у стопу су пратили војводски пар. Толика предостројност чини се претераном само на први поглед. Јер, војвода је Немцима и те како могао да буде од користи. Радило се, на крају крајева, о бившем енглеском краљу, човеку који је очарао масе својом животном причом.

Назад, могуће је да војвода од Виндзора није од самог почетка знао ко је убица сер Оукса, али је до краја суђења свакако могао да се увери бар у Марињијеву невиност. И поред тога, непосредно након суђења и деценијама потом, одлучно се супротстављао сваком покушају да се процес обнови.

• • •

Харолд Кристи умро је као врло богат човек. Због изузетних заслуга за Круну, Енглеска краљица доделила му је витешку титулу.

Капетана Џемса Ота Баркера убио је 1952. године у самоодбрани син. Аутопсија је показала да је у тренутку смрти у крви имао већу количину наркотика.

Капетан Едвард Мелчен је због веза с подземљем отпуштен. Од тада му се изгубио сваки траг.

Аксел Венер-Грен умро је 1962. у осамдесетој. Послератне године посветио је умножавању свог огромног богатства. Поклонио је милионе у добротворне сврхе.

Гроф Мари Алфред Фукро де Марињи је жив. Јуна ове године најзад је у издању „Бантам преса“ изашла његова аутобиографија под насловом „Завера круна“. За њега је случај Оукс још отворен.

Припремила: М. Илић

ИНСЕКТИ НА СНЕГУ

КАКО ПРЕЗИМИТИ БЕЗ БУНДЕ

„Антифриз“ који стварају сами инсекти омогућава им да преживе и на веома ниским температурама

Многи зоолози проучавају како инсекти, као хладнокрвне животиње, опстају током зиме. Кад температура није много ниска, они могу да се загреју тако што упијају сунчеву топлоту.

те, а храну за јаја обезбеђују унапред.

Али, како инсектима полази за руком да се не следе и угину и када се жива спусти испод нуле? У залеђеном ткиву кристали леда се шире и уништавају мембране ћелија па наступа смрт.

Неки инсекти преживе температуре испод нуле тако што снижавају тачку мржњења телесне течности, наиме спречавају настајање кристалића леда. Други стварају услове за опстанак и онда када је њихова ванћелијска течност залеђена. У оба ова случаја инсекти производе неку врсту антифриза (од поливалентног алкохола, глицерина, дисаха-

Друга група инсеката може да поднесе да се њихова ванћелијска течност делимично заледи. Тај залеђени део ослобађа такозвану „латентну топлоту топљења“ која смањује хлађење тела када је температура веома ниска. Они такође стварају антифриз да би смањили тачку мржњења своје телесне течности, али овај антифриз има додатну улогу у самој ћелији. Када се ванћелијска течност леди, њена густина се повећава. У нормалним околностима ово би условило да због притиска услед осмозе течност мање густине у ћелији крене ка мембрани и гушћем раствору ван ћелије. Антифриз, међутим, задржава воду у ћелији и тако успорава осмозу.

Ма који метод да примењује, инсект има температурну границу испод које не може да преживи. Она може да буде веома ниска. На пример, ларве паразитске осе (*Bracon cerpi*) неће се смрзнути ни на минус 46° C, али зато не могу да преживе ни степен ниже.

Ларве, лутке или јаја имају исте невоље као и одрасле јединке. Као и многе велике животиње и оне повећавају своје масно ткиво пре зимског мировања како би имале залихе хране за зиму, смањују количину течности у свом телу и користе антифриз.

Али, постоји нешто још опасније од температуре испод нуле: то је суви зимски ваздух. Сви инсекти, осим водених, не могу да надокнаде изгубљену течност у стању мировања. Да би то спречили, увијају се у чауру, граде шупљине под кором дрвета или се завлаче под опало лишће. То не чине да би се загрејали, као што многи мисле, већ да би смањили испаравање.

И поред ових опасности којима су зими изложени, многи инсекти успешно одолевају. Зато у ведрим зимским данима изнад снега можемо видети рој снежних мушица. Ето, инсекти су се прилагодили зими много раније него што су се научници запитали како им то успева.

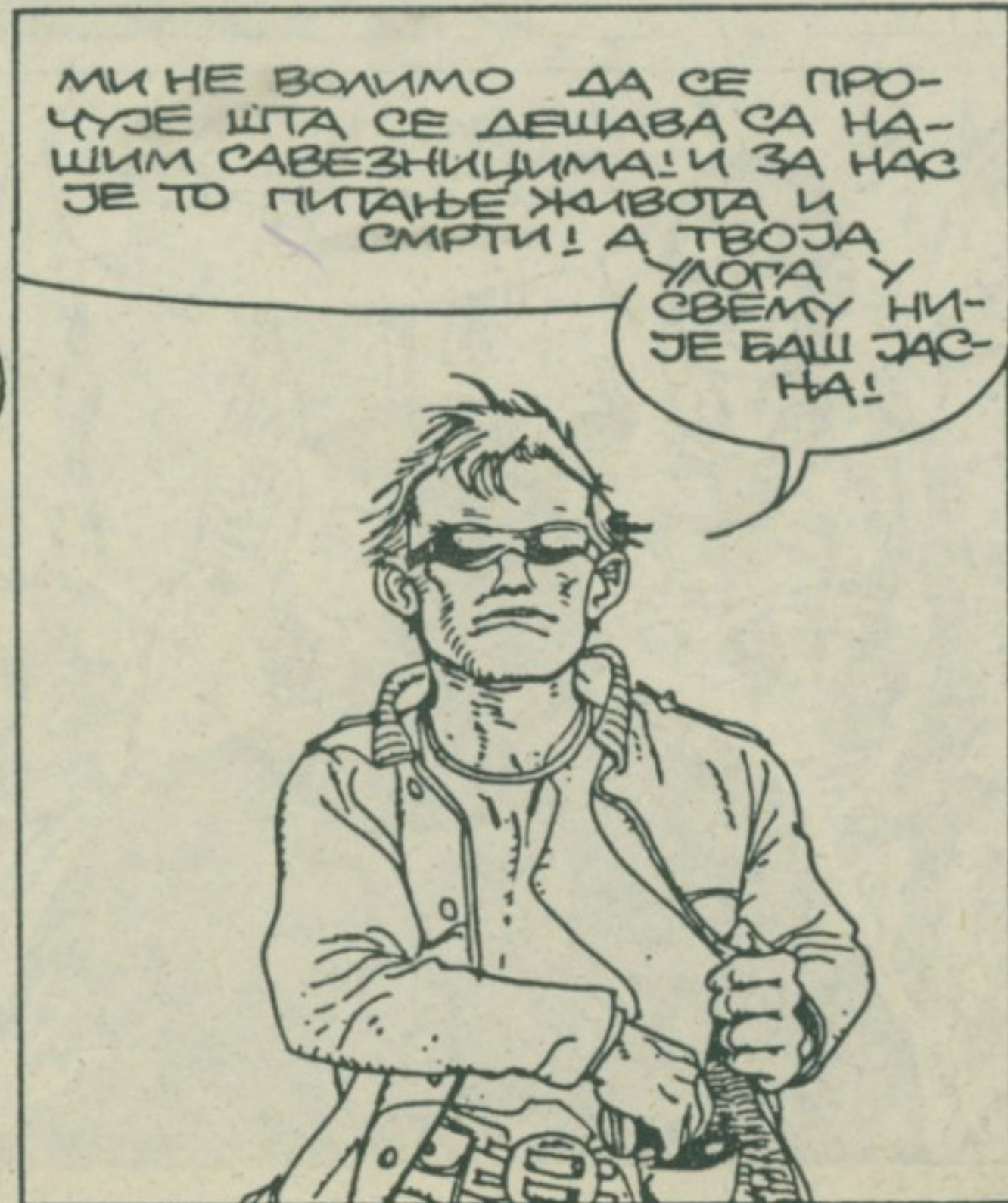
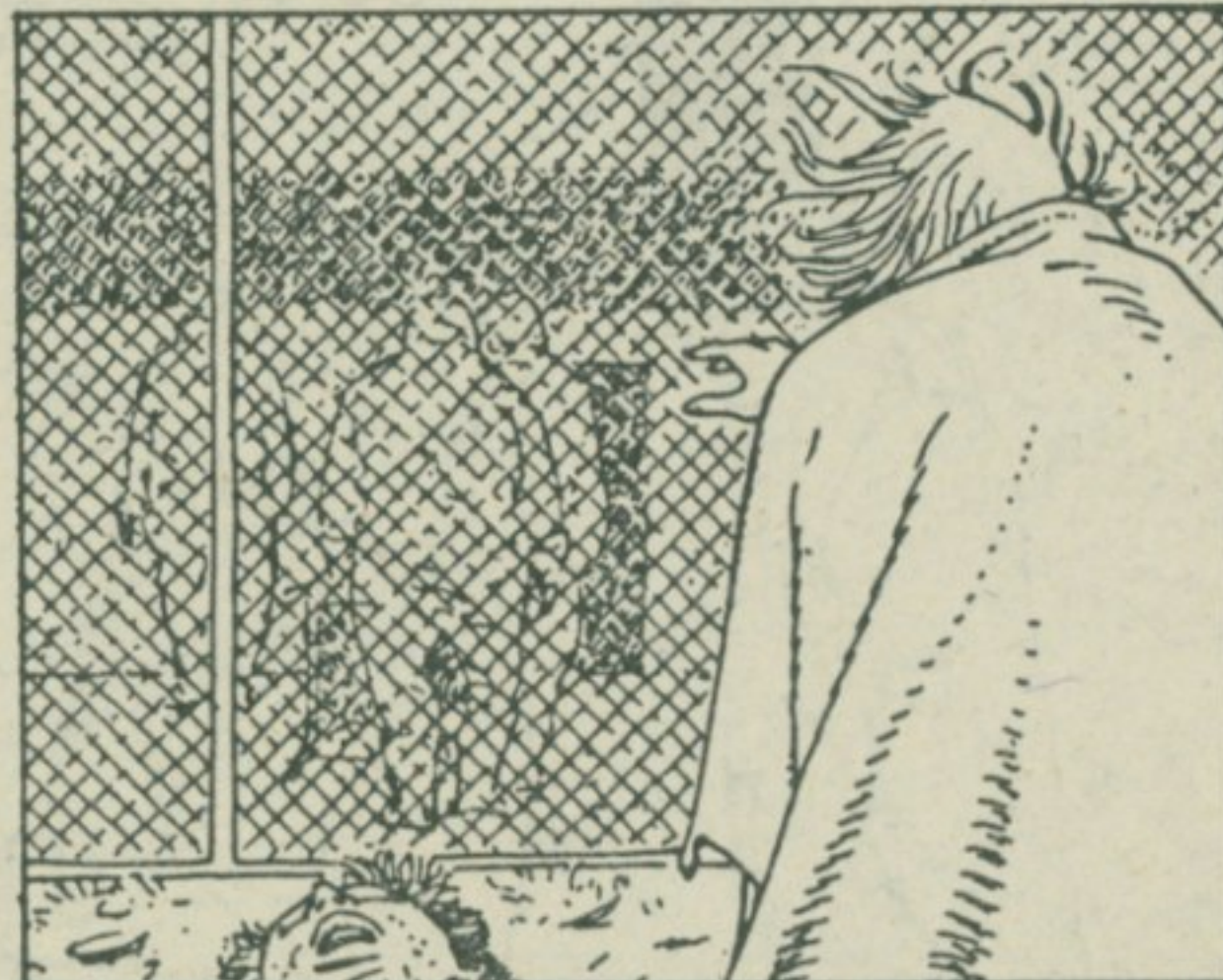
Вем

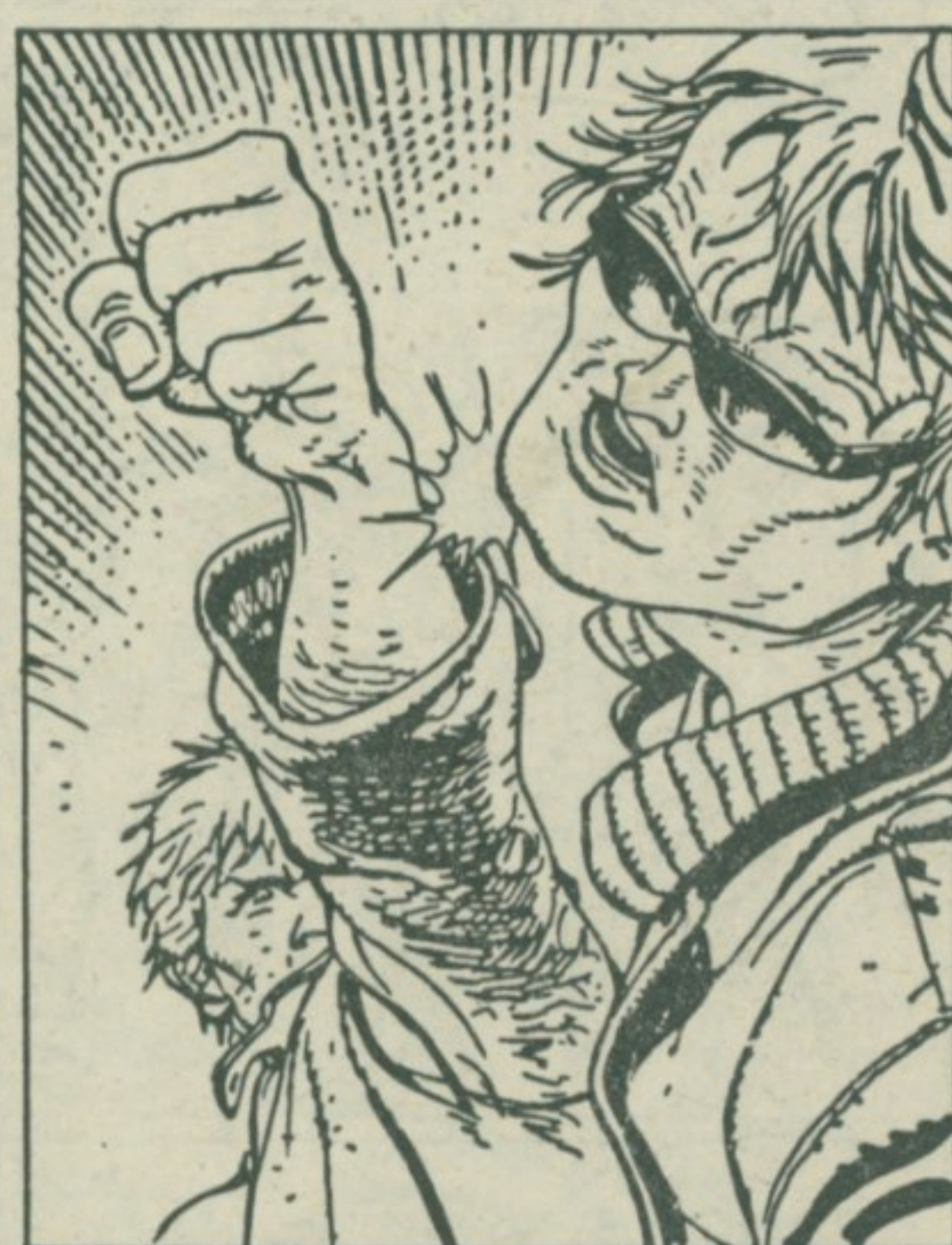
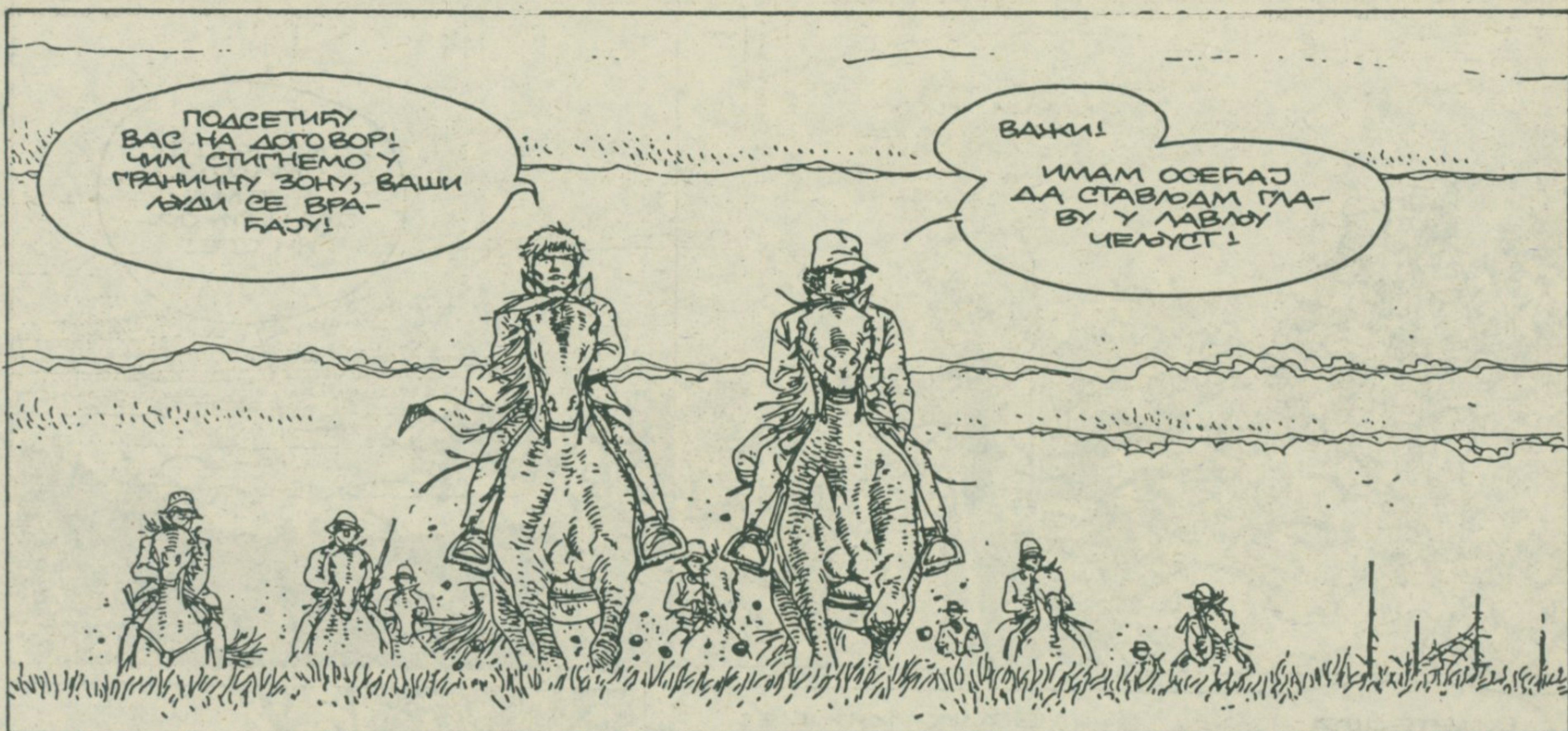
нарочито инсекти тамне боје. Други, светлији, сналазе се тако што се сместе на неку тамну стену.

Многе врсте инсеката прилагођавају своје понашање температури. Црне мушице топлијих области, на пример, скупљају се у ваздуху и женке лете у потрагу за храном, односно крвљу топлокрвних животиња која им је неопходна за сазревање јаја. Међутим, црне мушице арктичких области скупљају се на тлу када им је сувише хладно да ле-

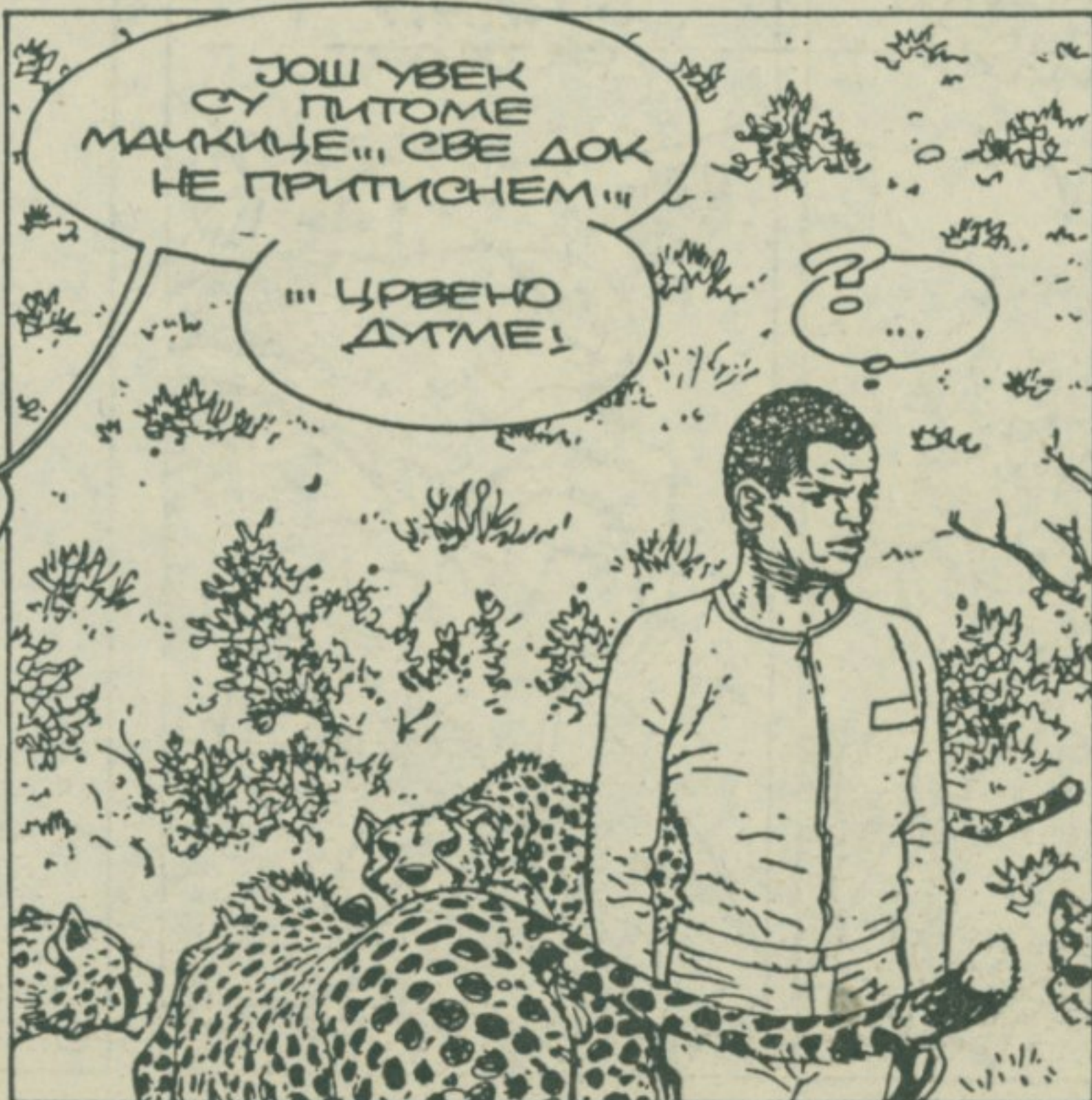
рида) по хемијском саставу сличног оном који се сипа у хладњаке аутомобила. Познато је да се лед брже ствара око неког језгра које тад има везивну улогу. Тако сићушни кристалићи леда или зрнце прашине могу бити добар основ за који се везују други молекули. Да би спречили стварање леда у крвотоку, неки инсекти избацују из свог тела сва таква могућа језгра. Пре свега, они празне своја црева и производе антифриз који снижава тачку мржњења.

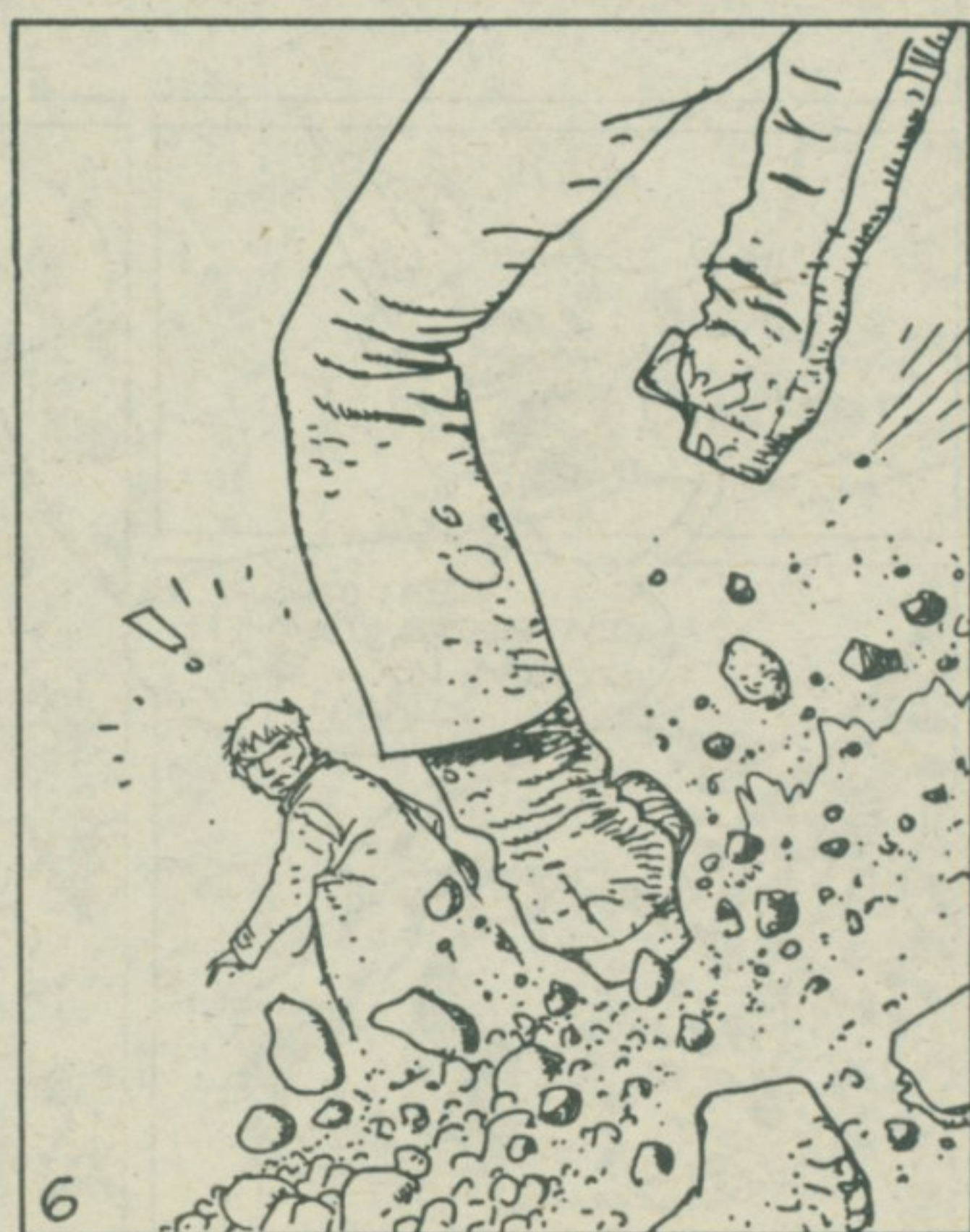
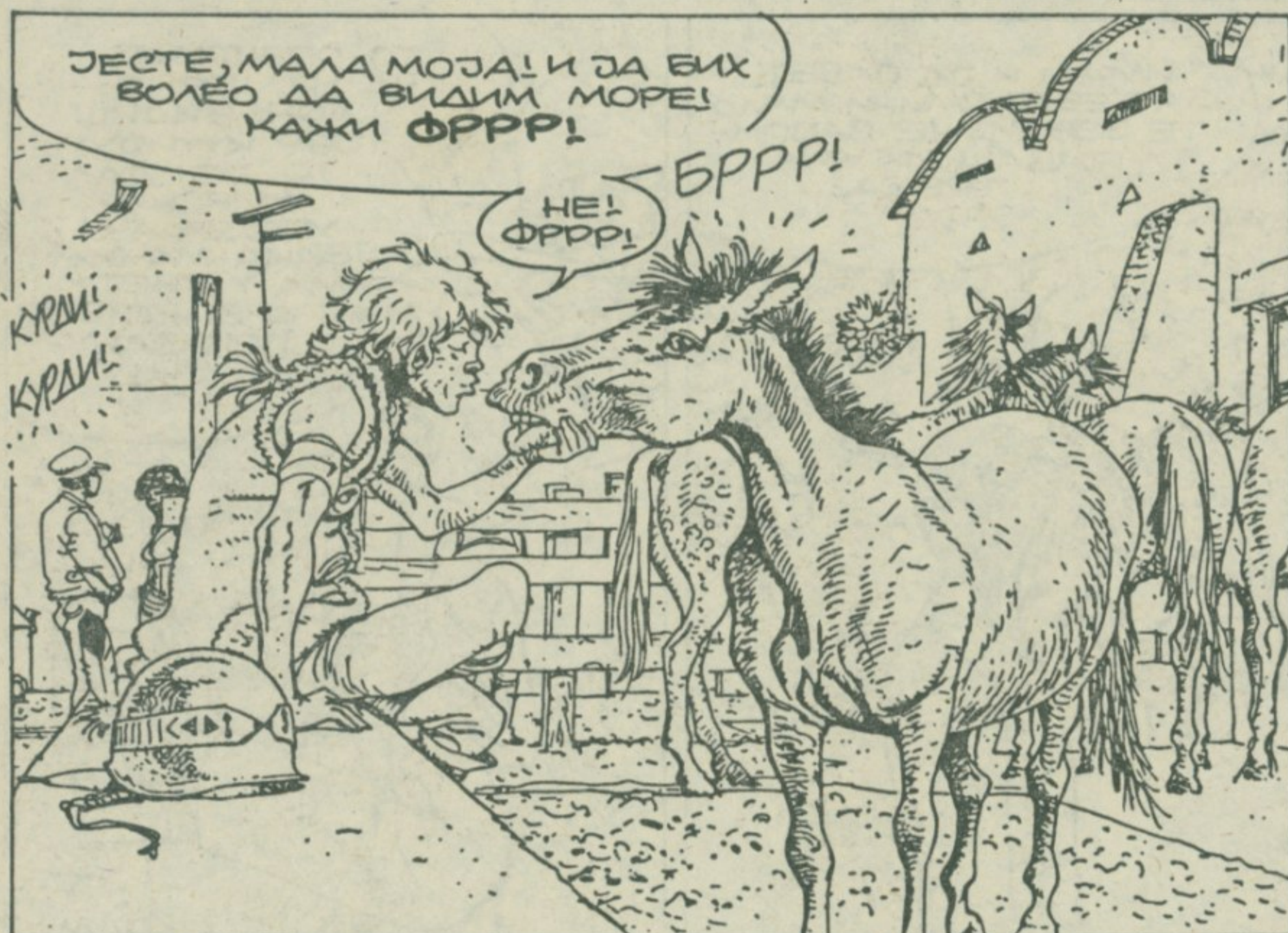
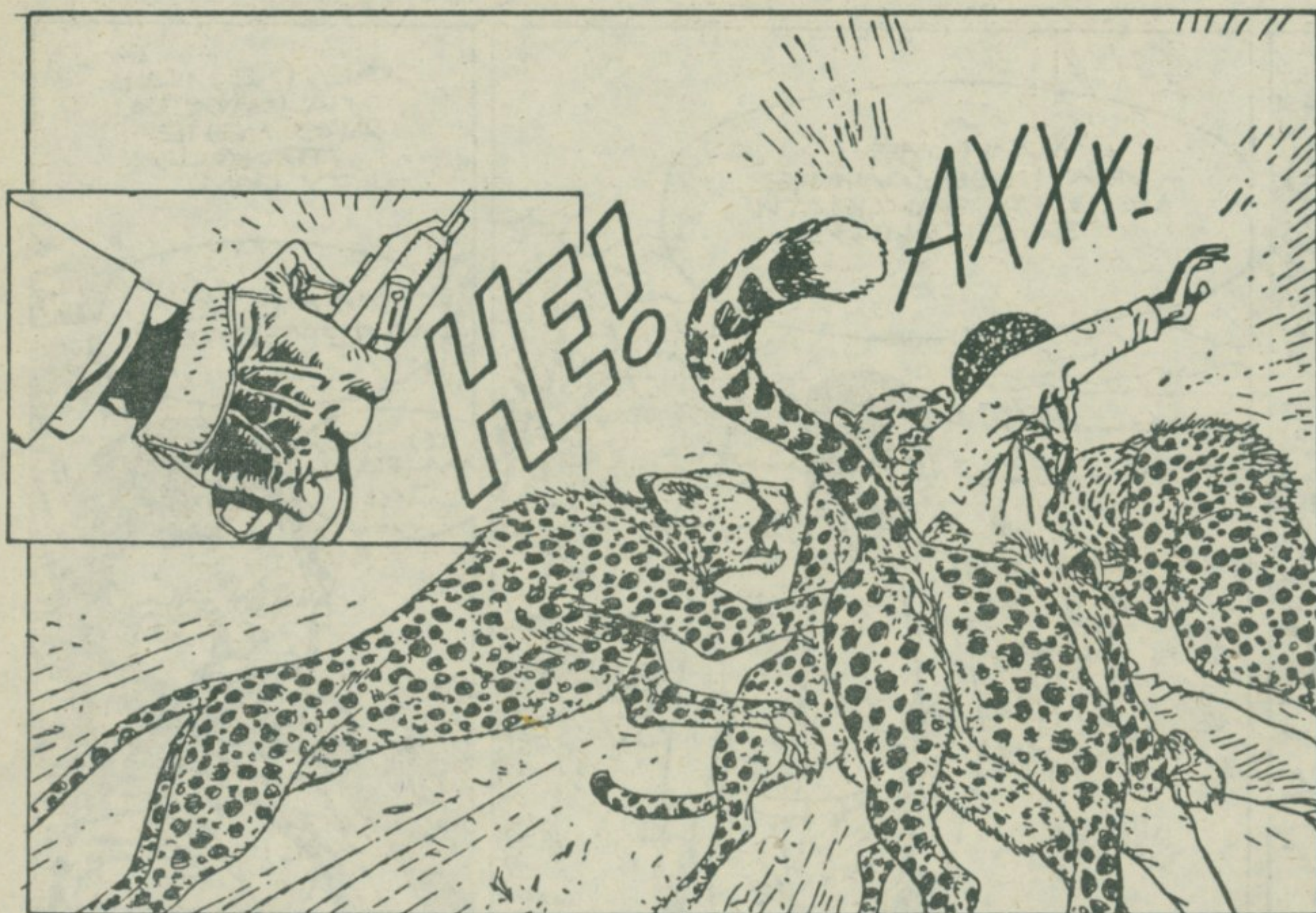

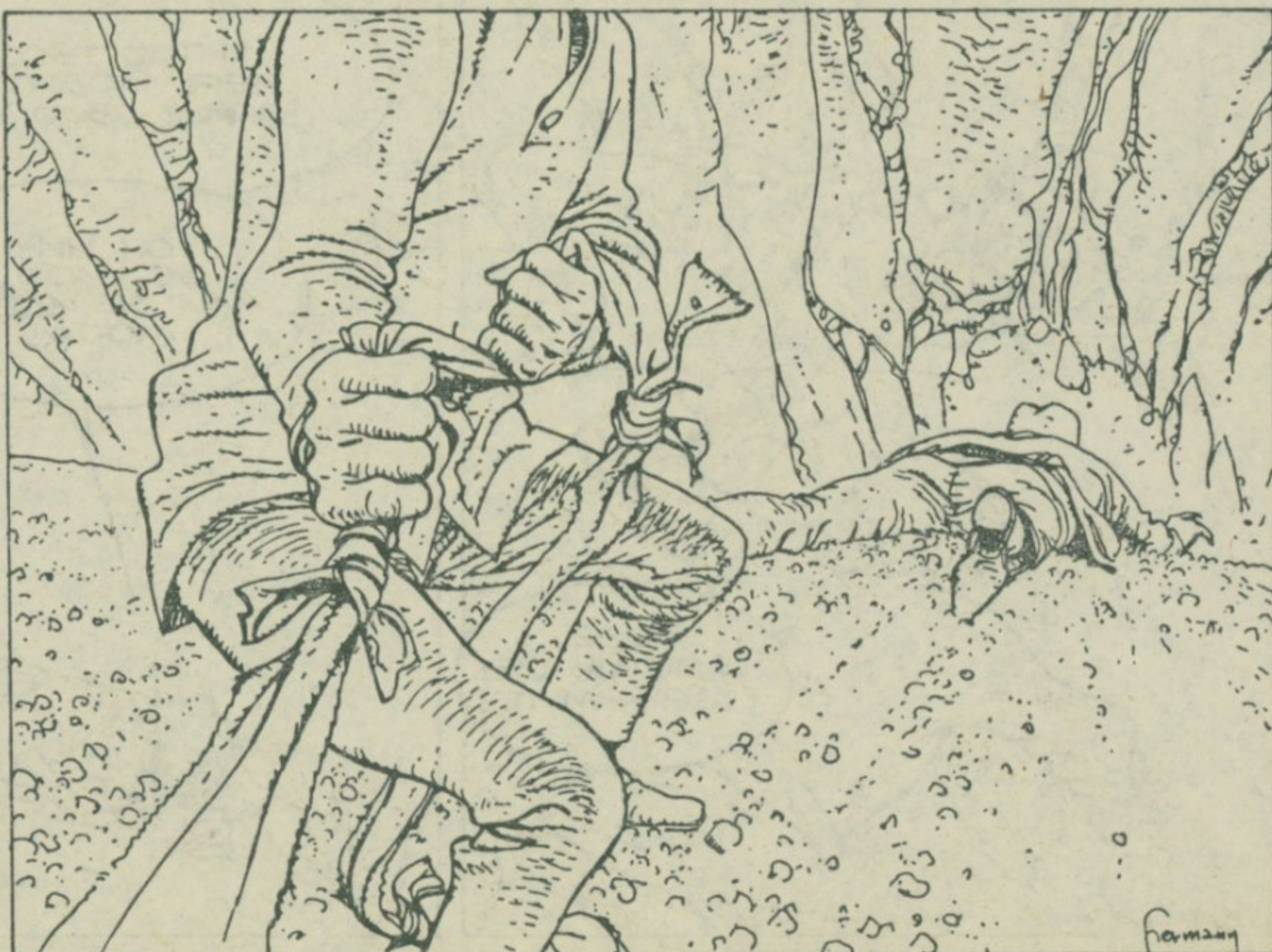

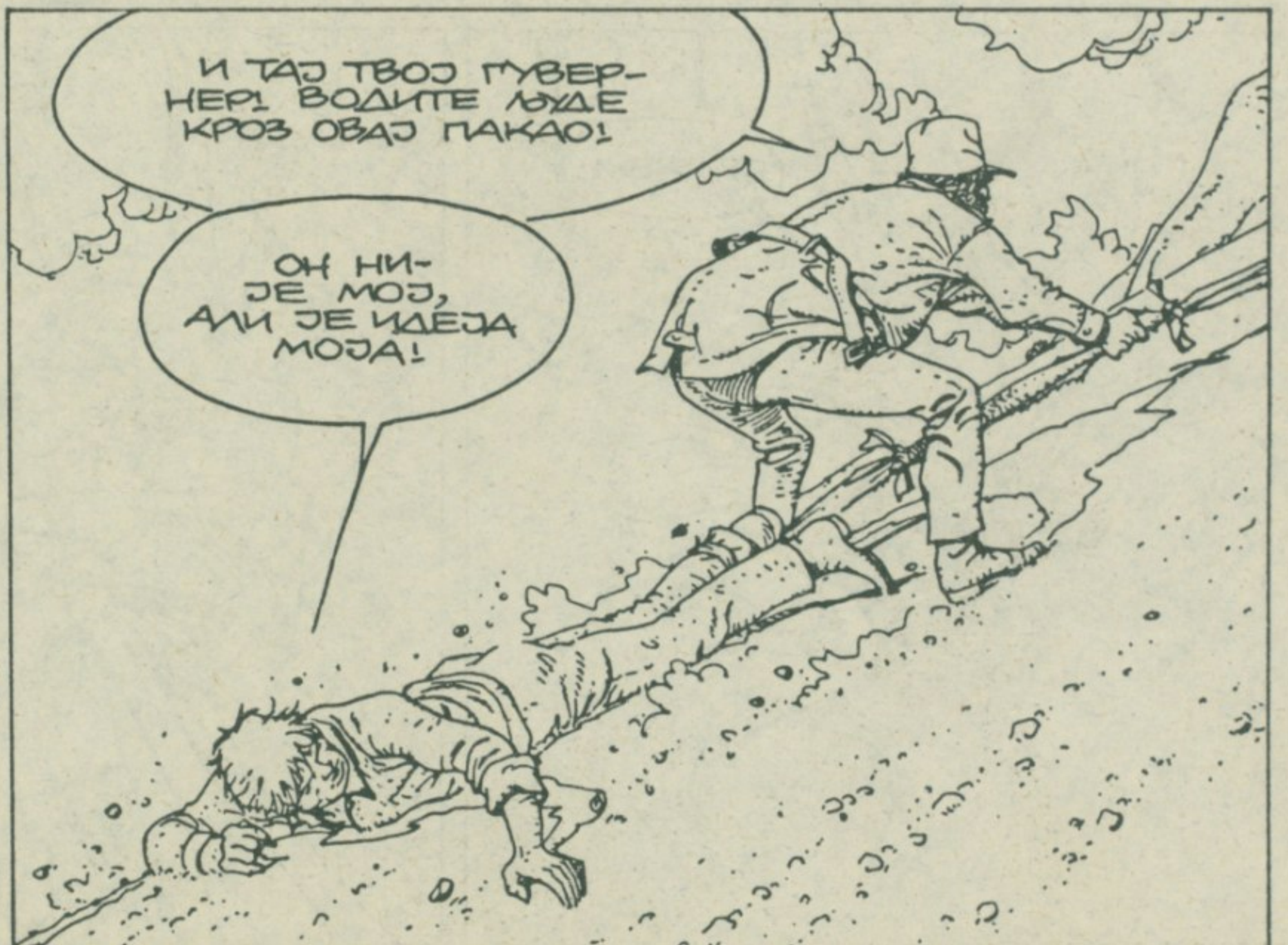
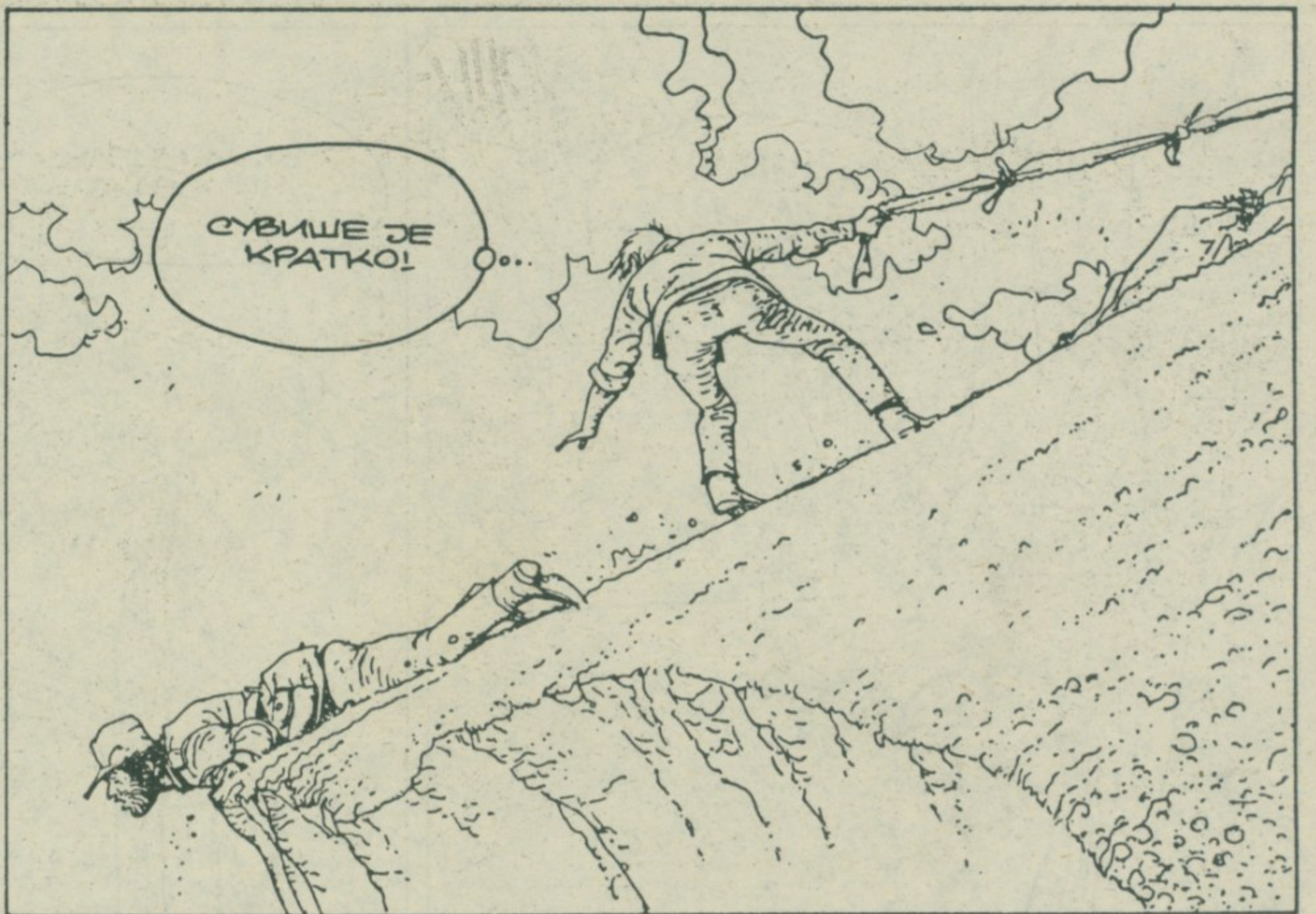

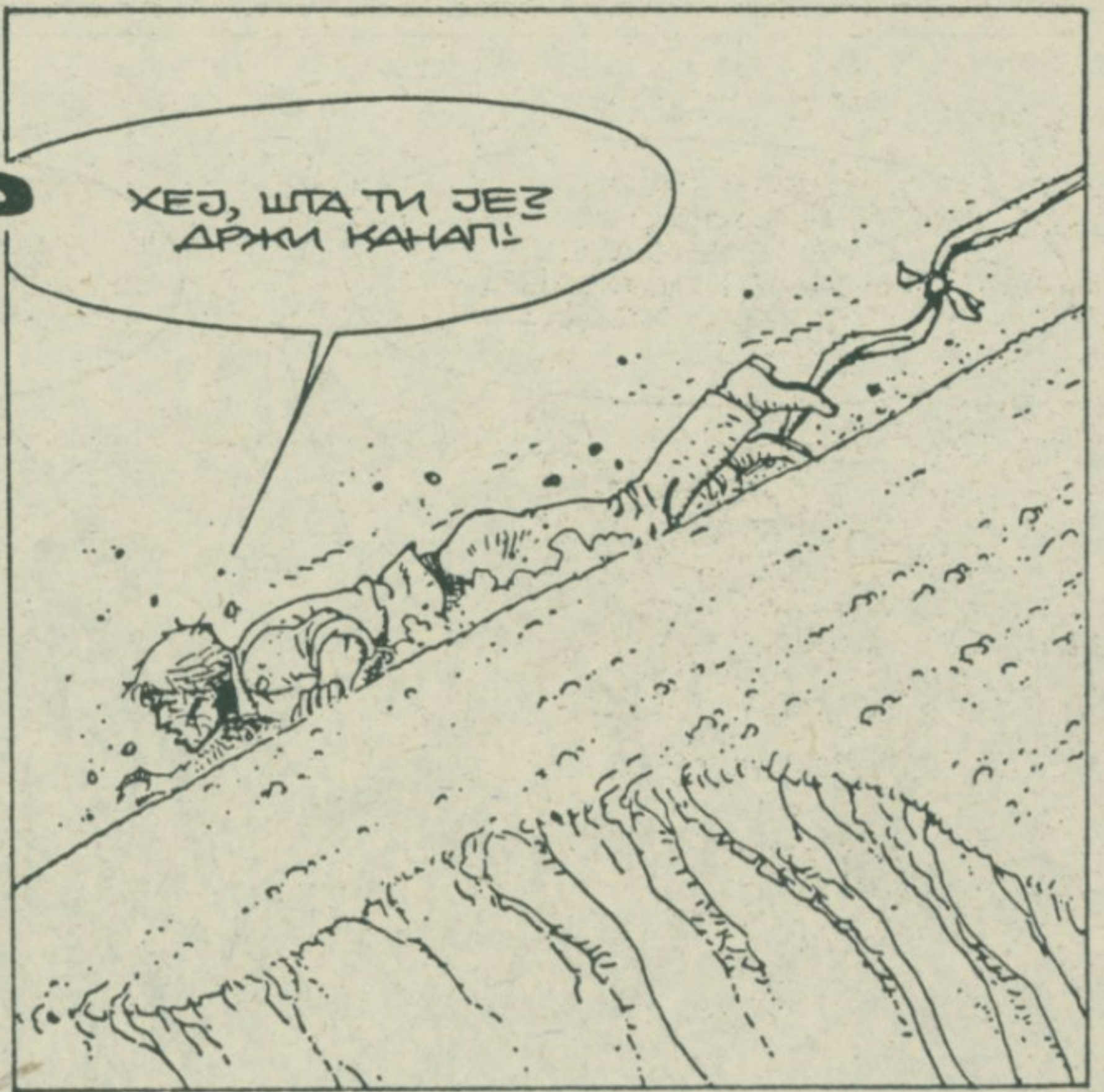

ЈОШ
БОЈЕ!

ИЗАБРАО
САМ ОВАЈ
ПУТ, ЈЕР ЈЕ
СИГУРНИ-
ЈИ!

СИГУРНИЈИ!?

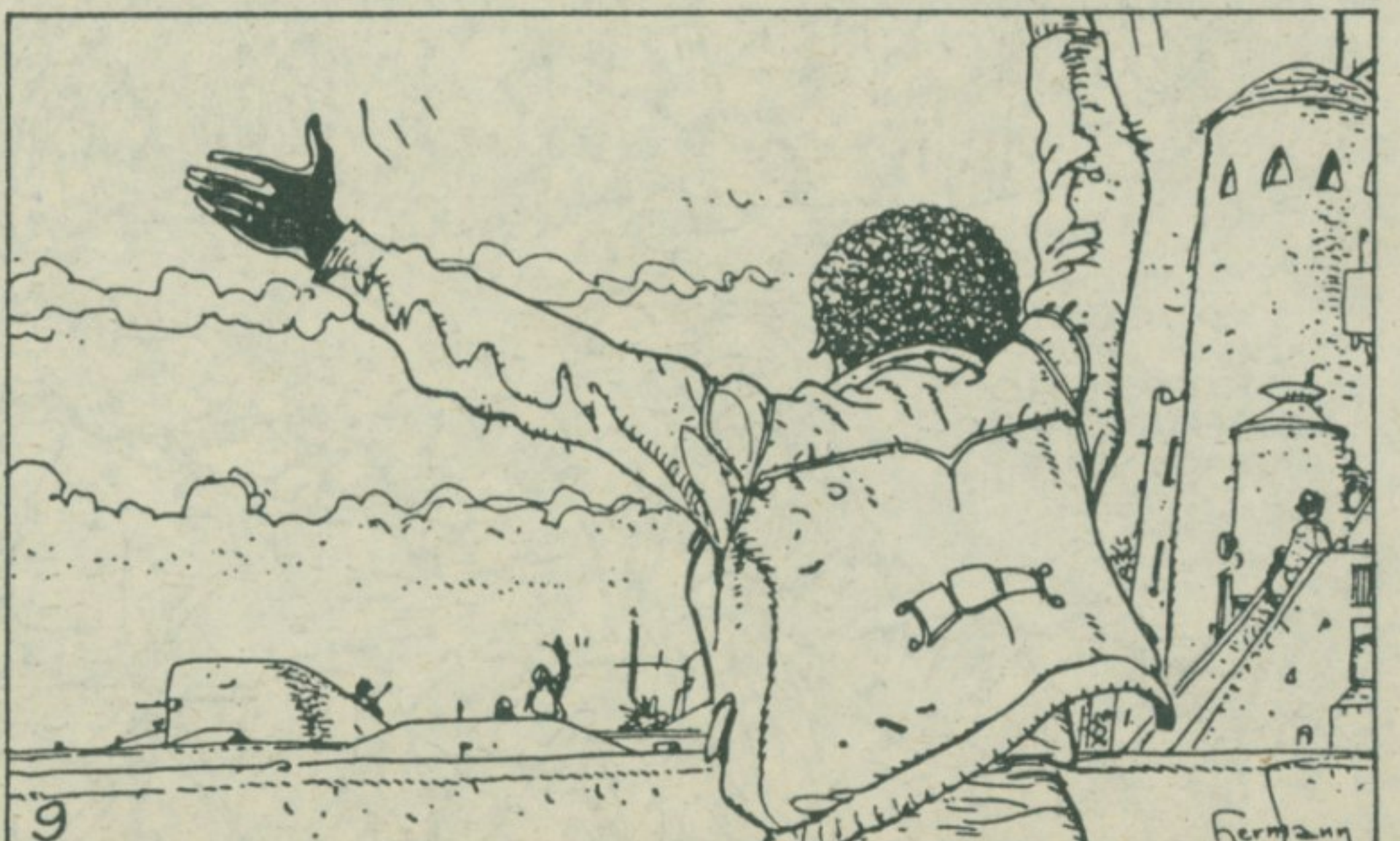

ХЕЈ, ШТА ТИ ЈЕЗ
ДРЖИ КАНАП!

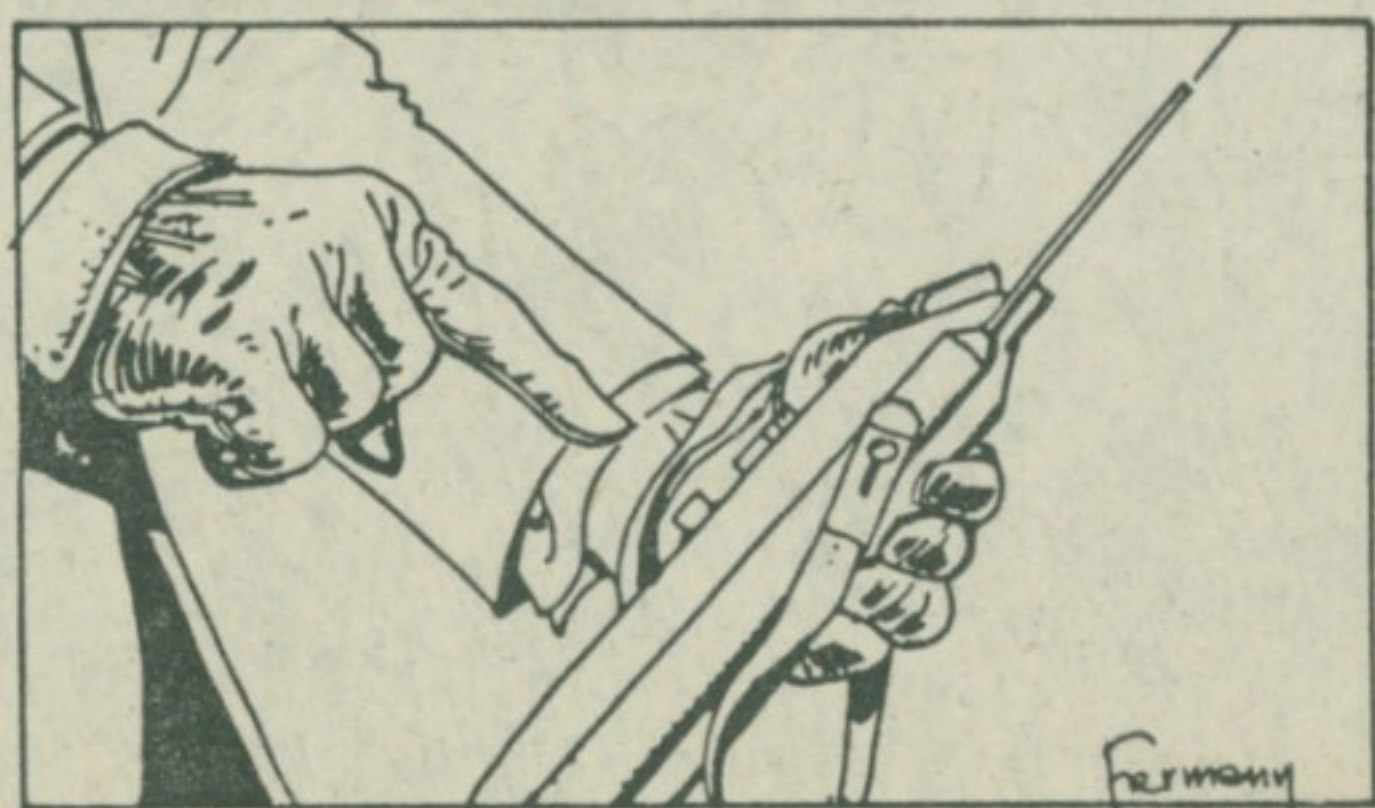
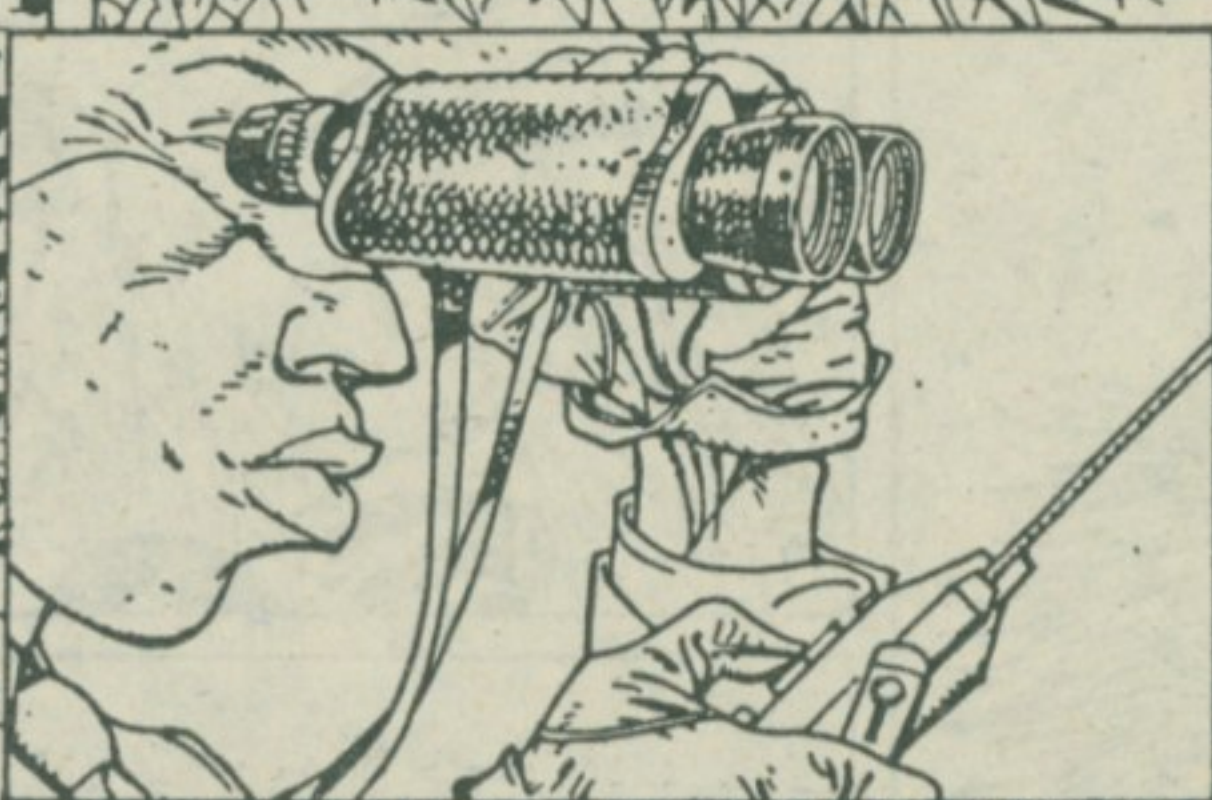

ГУВЕРНЕР СЕ ЈОШ УВЕК
ПОНАША КАО ДА ЈЕ
СВЕ НОРМАЛНО!

МИСЛИ ДА
ЋЕ НАМ ДОСА-
ДИТИ! Е, ВАРА СЕ!
ОСТАНИТЕ
ГДЕ СТЕ!

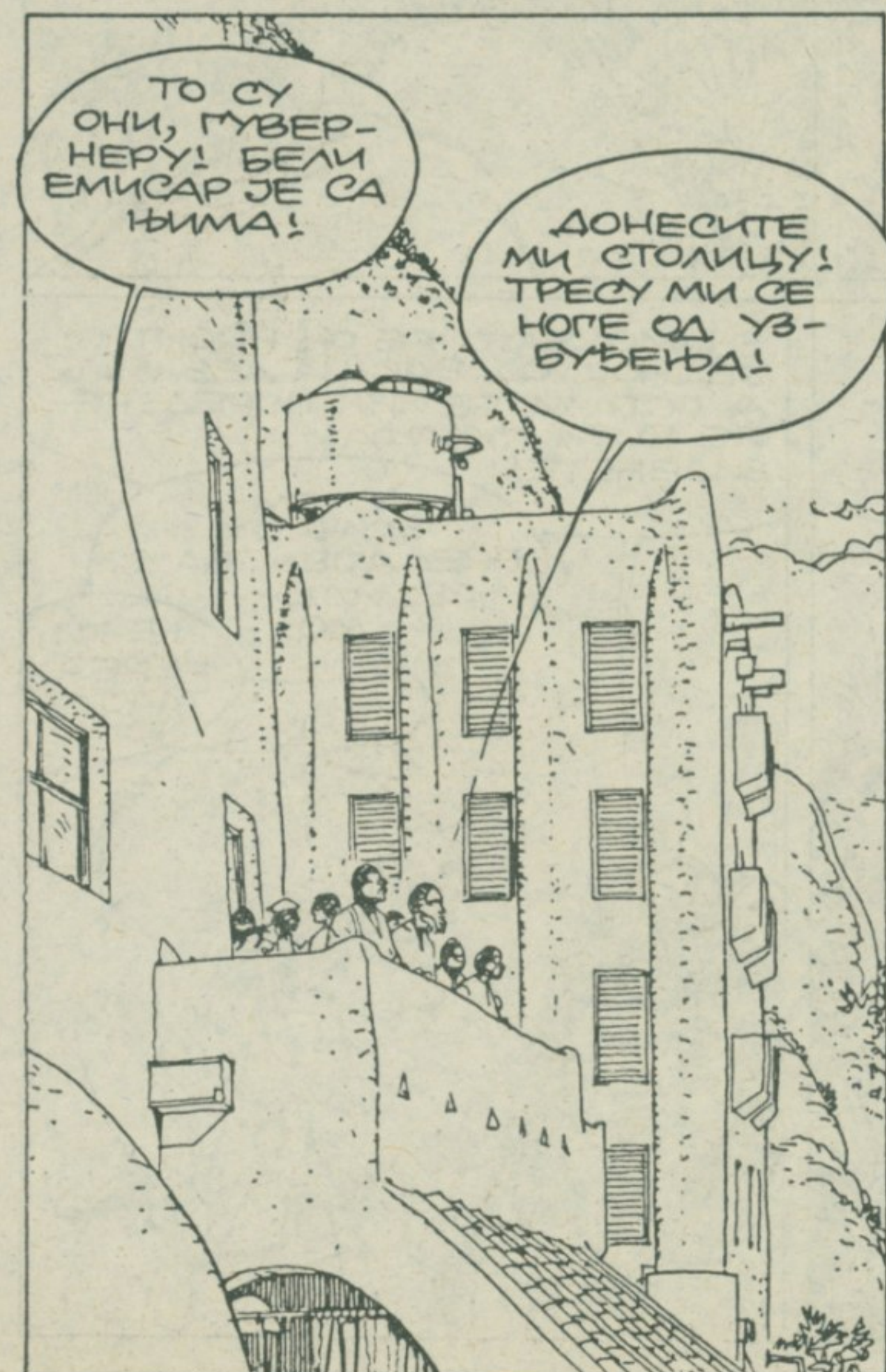

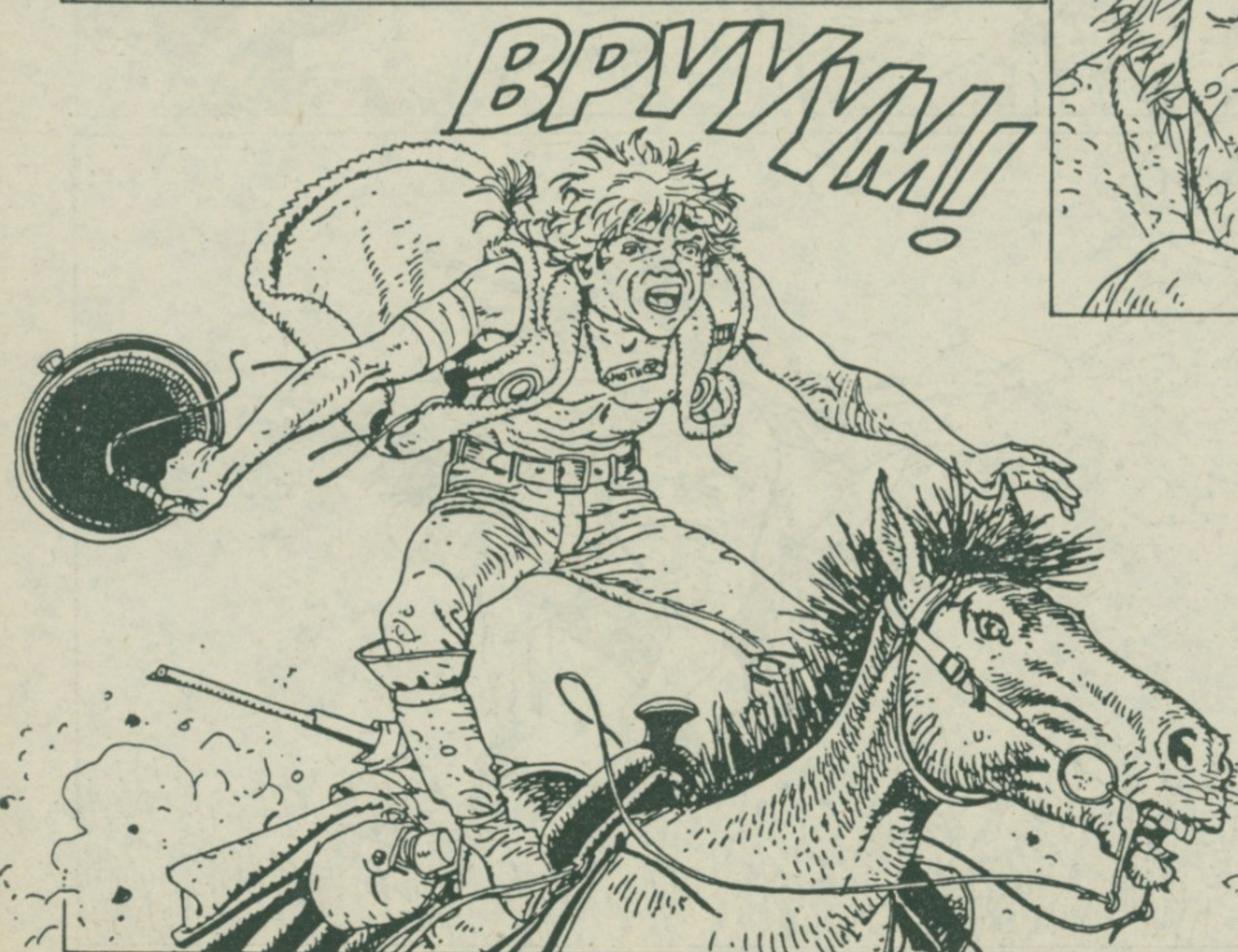

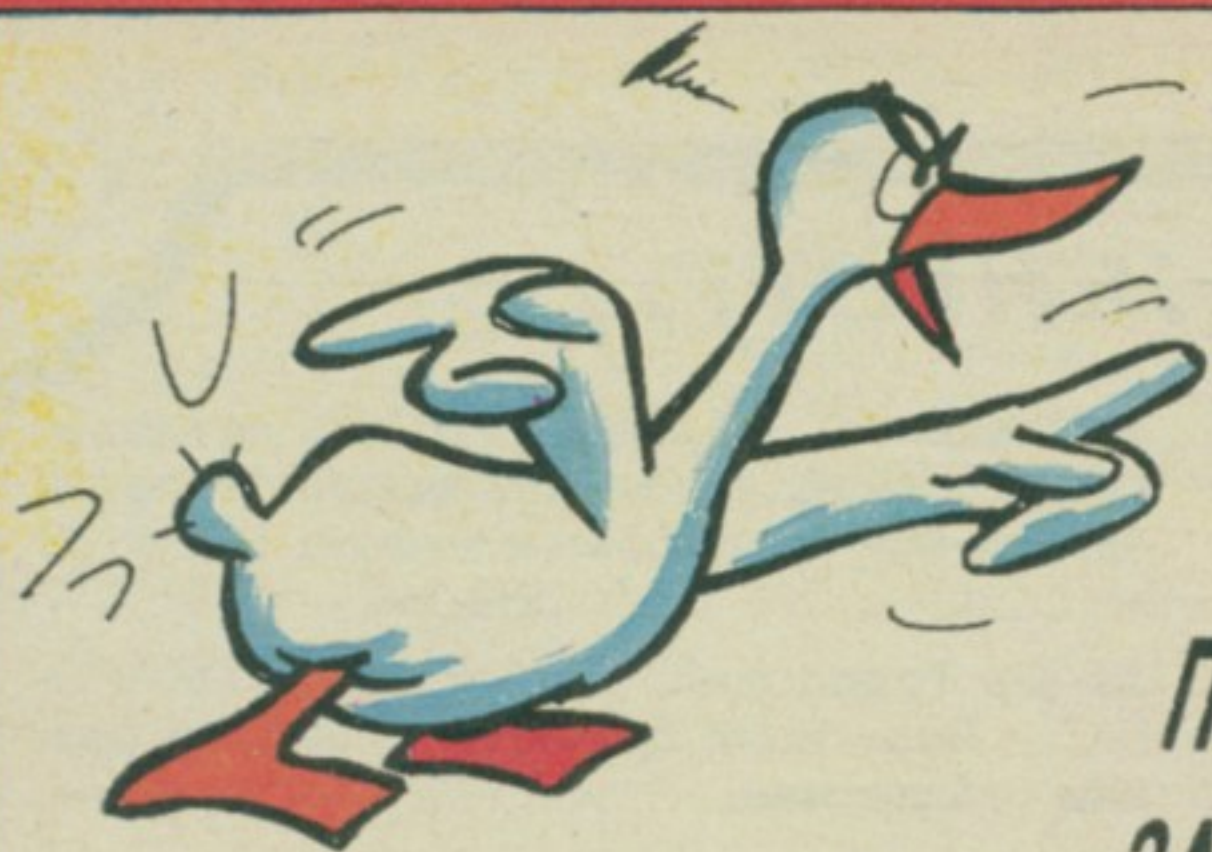

ОВАЈ ТИП
ЈЕ ТОТАЛНО
ШИЗНУО! ЧАК
ЈЕ ПОНЕКАД
И ОПАСАН!

АЛИ,
УЗ ЊЕГА СЕ,
БАР, НИКАД
НЕ ДОСАДУ-
ЈЕМ!

КРАЈ

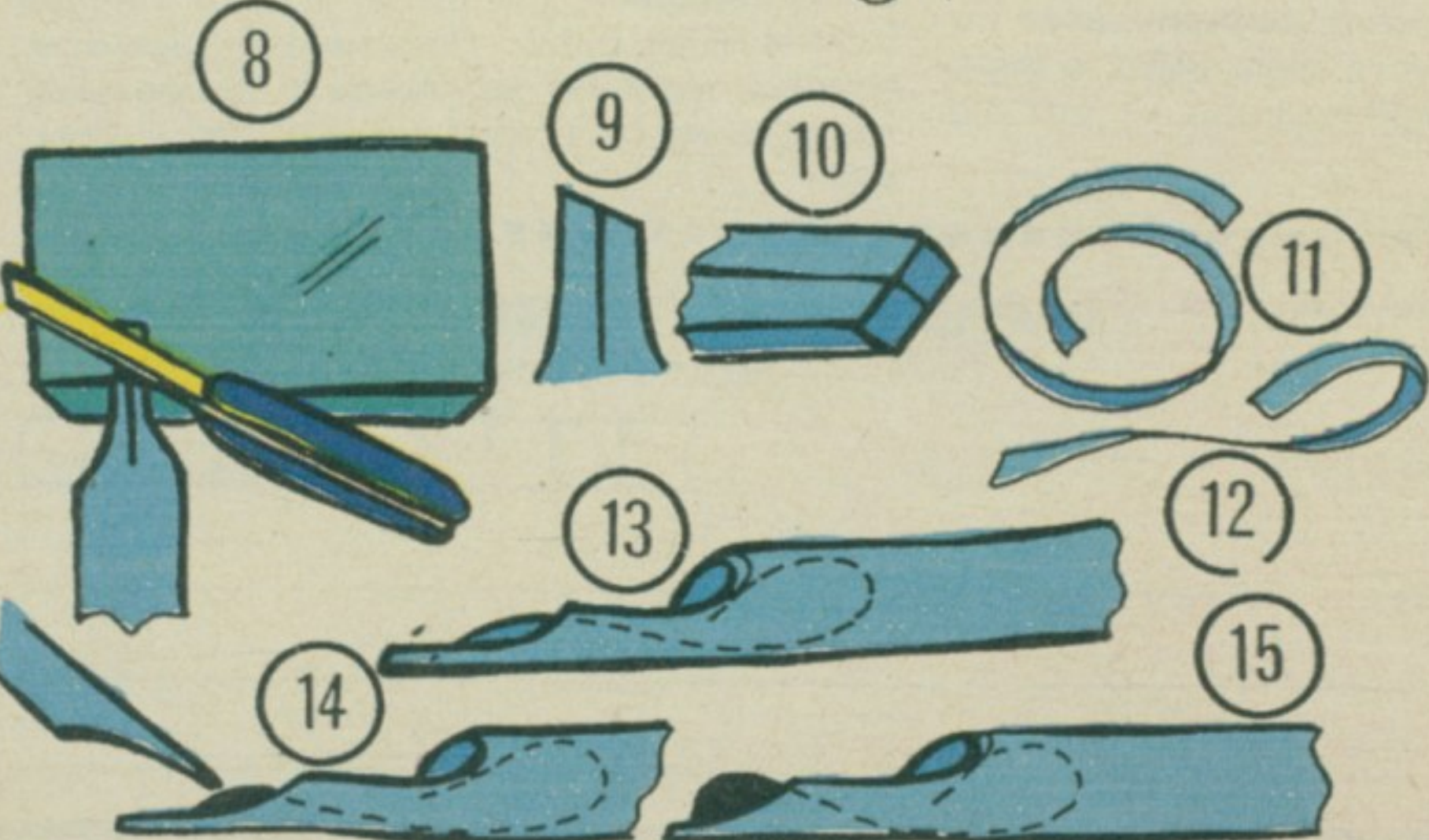
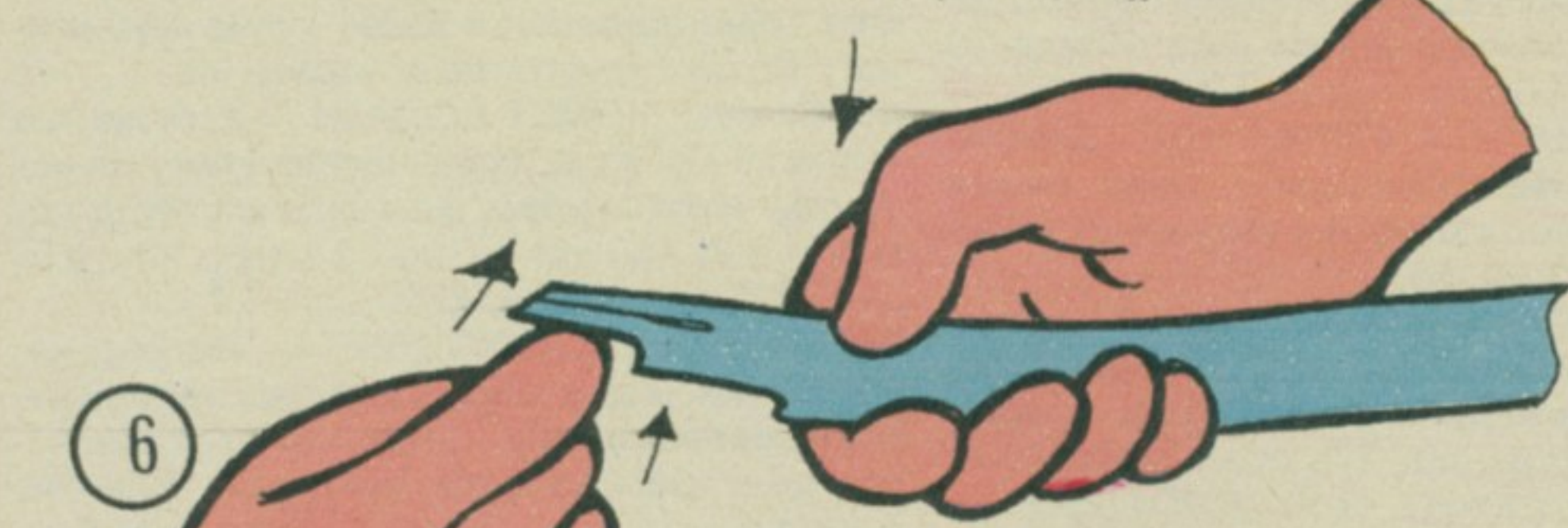
ПРИБОР ЗА ТАЈНУ ПРЕПИСКУ

Гушчијем перу из репа или крила (црт. 1) одсеците врх (црт. 2), засеците ножем као на црт. 3 и извуците кончиће који постоје у перу. Опет засеците као на црт. 4.

Ако вам се учини да је врх пера дебео, пажљиво га стањите оштрим ножем. Засеците по средини врха пера мали зарез (црт. 5), ухватите перо као на црт. 6 и притискајте палчевима у правцу стрелица. Зарез ће се ширити и кад постане, отприлике, као на црт. 7, ту се зауставите.

Узмите затим парче стакла и оштрим ножем (црт. 8) одсеците укосо врх пера, тако да има облик као на црт. 9. Исто тако перо засеците и вертикално укосо, да врх изгледа као на црт. 10 (ово је, наравно, увеличано). Потребна вам је и пљосната опруга (рецимо из старог сата) или нека савитљива жижица (црт. 11) коју ћете сави-

ти као на црт. 12 и ставити као што се види на црт. 13. Перо умочите у мастило или га пуните другим пером (да не прави мрље) – црт. 14. Никако не сме да буде пуно мастила (црт. 15).

Невидљиво мастило у ствари је млеко, па када се исписана хартија стави на млаку плотну шпорета – појаве се слова. Тако се чува тајност поруке.

Књиге за Ваш успех у животу...

1. Semorie: „И ВИ МОЖЕТЕ ИМАТИ СУПЕРПАМЋЕЊЕ“ – Практичне, програмиране технике брзог, лаког и трајног памћења и учења. 6. изд. 430 стр. 150 илустрација, 15 самотестова. Комплет I и II књ. заједно – Дин. 160.–

2. Yesudian-Haich: „ЈОГА И СПОРТ“ – Како стећи и очувати добро здравље. 3. изд. преко 100 илустрација, 240 стр. Дин. 90.–

3. Yesudian: „ЈОГА И ЗДРАВЉЕ“ – Виши курс Хатха Јоге, наставак књиге „Јога и спорт“, са дијагностичким индексом за преко 140 обољења, преко 250 илустрација, 226 стр. – Дин. 90.–

4. Амон: „ВАША СУДБИНА ПО УЧЕЊУ ВАТРЕ“ – Како открити своје скривене способности и отклонити препреке у животу. Преко 40 илустрација, 270 стр. – Дин. 90.–

5. Esnoseso: „ВАШ РУКОПИС ОГЛЕДАЛО ВАШЕ СУДБИНЕ“ – Практична паралингвистика – Параграфолошки приручник за тумачење прошлости, садашњости и будућности. Илустровано 200 стр. – Дин. 90.–

6. Пинтарић: „МОЋ НАДМОЋИ НАДМОЋ МОЋИ“ – Све што треба знати о радиестезији и блоцне гији-технике и практична примена. Преко 30 илустрација 223 стр. – Дин. 70.–

7. Денис: „ТАЈНИ ЖИВОТ МРТВИХ“ – Експериментални докази постојања „живота после живота“, 148 стр. – Дин. 70.–

8. Tavis-Offir: „ВЕЧИТЕ РАЗЛИКЕ И НАЈДУЖИ РАТ ПОЛОВА“ (Психологија љубави III) – Стимулативне разлике међу половима, 208 стр. – Дин. 60.–

9. Црњанин: „КОРАК ДАЉЕ“ – У фитотерапији, биоенергији итд. наших најпознатијих исцелитеља. Илустровано, 100 стр. – Дин. 40.–

10. Collier и др.: „МИТОЛОГИЈА И РЕЛИГИЈА АСТЕКА“ – Увид у културу древног народа који још увек плени хороскопским пројекцијама човекове судбине, 116 стр. – Дин. 40.–

11. Тимотејева: „МИТОЛОГИЈА И РЕЛИГИЈА ЕТРУРАЦА“ – Изванредна студија о богатом Пантеону древних Етрураца. 127 стр. – Дин. 40.–

12. Хук и др.: „МИТОЛОГИЈА И РЕЛИГИЈА ХЕТИТА“ – Тајне ишчезлог царства Хетита – најзагонетнијег од свих народа Старог века. Илустровано, 120 стр. – Дин. 40.–

13. Collier и др.: „МИТОЛОГИЈА И РЕЛИГИЈА СЕВЕРНОАМЕРИЧКИХ ИНДИЈАНАЦА“ – Импресиван пресек кроз легенде и веровања више од две хиљаде индијанских племена. 142 стр. – Дин. 40.–

14. Грејвз и др: „МИТОЛОГИЈА И РЕЛИГИЈА СТАРИХ ЈЕВРЕЈА“ – миротворачког народа чија су веровања стварала Библију. 140 стр. Дин. 40.–

15. Zubricki-Lips: „МИТОЛОГИЈА И РЕЛИГИЈА ИНКА“ – Изванредно сведочанство о великој цивилизацији „народа Сунца“. 147 стр. Дин. 40.–

16. Беле: „МИСТЕРИЈА ЛЕТЕЋИХ ТАЊИРА“ – Изванредан приказ још увек необјашњивих феномена који трају од праисторије до наших дана. Вел. формат, тврд повез, више од 100 црно-белих и колор илустрација, 170 стр. – Дин. 170.–

17. Милинковић: „У ПОТРАЗИ ЗА ЗЛАТОМ“ – Сва скривена блага света, мапа потопљених галија, трагом Елдорада. Илустровано, 116 стр. – Дин. 40.–

18. Леконт: „ЈИН-ЈАНГ“ – Идеална тежина и добро расположење уз кинески метод Јин-Јанг. Преко 60 илустр. тврд повез, вел. формат (идеално за поклон), 160 стр. – Дин. 100.–

19. Шеговић: „МУЊЕ У РУКАМА“ – Том 1. Приручник техничко-тактичког умећа борења пиштољем. Преко 200 илустрација, велики формат, 235 стр. – Дин. 130.–

20. Шеговић: „МУЊЕ У РУКАМА“ – Том 2. Самоодбрана од пиштоља. Комбиновано борење пиштољем и голим рукама. Преко 200 илустрација, велики формат, 155 стр. – Дин. 110.–

21. Ловрић-Вукелић: „БОЛЕСНИК У СВОЈОЈ КУЋИ“ – Комплетан, практични приручник за успешну негу болесника у кући. Преко 50 илустрација, тврд повез, 101 стр. – Дин. 50.–

22. Вукотић: „ГИХТ“ – Како настаје и како се лечи. Илустровано, 51 стр. – Дин. 40.–

23. Ватсајана: „КАМА СУТРА“ – Индијска наука о љубави. Класик индијске љубавне вештине. 4. изд. преко 50 илустрација, тврд повез, велики формат, 206 стр. – Дин. 210.–

24. „ЈОГА-УПАНИШАД“ – Право врело за проучавање разних школа Јоге. Преко 30 илустрација, 250 стр. – Дин. 100.–

25. Рипел: „МАГИЈА АТЛАНТИДЕ“ Sautheperot – Vir Necronomicona. Прва књига Сабанске трилогије о сенсуалној магији. 134 стр. – Дин. 50.–

26. Окић: „ЦРВЕНИ БОГОВИ АНДА“ – Фасцинантне цивилизације Маја, Астека, Инка... и њихове велике још нерешене тајне. Преко 30 илустрација, 175 стр. – Дин. 50.–

27. Павелић: „КАКО ПОБЕДИТИ РАК“ – Практичан приручник за спречавање и лечење рака. Преко 50 илустрација, тврд повез, велики формат, 319 стр. – Дин. 210.–

28. Schure: „ЕВОЛУЦИЈА БОЖАНСТАВА“ – Од Сфинге до Христа – Динамичан приказ еволуције Божанског у људској свести. Илустровано, 202 стр. – Дин. 70.–

29. Шуљман: „НЛО ИЗНАД СССР-а И ДРУГИХ ЗЕМАЉА“ – Неверовтне чињенице и нове појаве. Илустровано, тврд повез, 263 стр. – Дин. 120.–

30. Гаврић: „РЕЧНИК ОКУЛТИЗМА“ – Око 1300 јасно и прецизно дефинисаних појмова из свих области окултизма и парапсихологије. Преко 60 илустрација, 247 стр. – Дин. 90.–

31. Мекензи: „ТАЈНА ДРУШТВА“ – Аутентични приказ тајних организација света од Мау-Мау до масона и мафије. Преко 60 илустрација, 295 стр. – Дин. 95.–

32. Др Тодоровић: „ХИПНОЗА ЗА СВАКОГА“ – Практична примена хипнозе у разним областима. 7. издање, илустровано, 101 стр. – Дин. 50.–

33. Morris: „УПОЗНАЈТЕ СВОГА КОЊА“ – Задивљујући приказ мало познатих особина вашег племенитог љубимца. Преко 20 илустрација, 116 стр. – Дин. 50.–

34. Кејн: „ПСИХОЛОГИЈА И СПОРТ“ – Психолошки видови физичког васпитања и спорта. Илустровано, 324 стр. – Дин. 100.–

35. Rayot: „ВАСПИТАЊЕ ВОЉЕ“ – Тајна унутарње моћи и господарења собом. Илустровано, 200 стр. – Дин. 90.–

36. Мр Ницовић: „ОПОЈНЕ ДРОГЕ“ – Тајне мултинационалних компанија криминала. 120 илустрација, тврд повез, велики формат, 170 стр. – Дин. 120.–

37. „РАДИЈАЦИЈА“ – Дозе, последице, ризици. Преко 30 илустрација, велики формат, 67 стр. – Дин. 30.–

38. Петровић: „КАКО СЕ ПОСТАЈЕ ИЛУЗИОНИСТА, МАФИОНИЧАР, ТЕЛЕПАТА, МНЕМОТЕХНИЧАР...“ – Професионалне мафионачарске тајне. 72 стр. Илустровано – Дин. 40.–

39. Петровић: „ПРАКТИЧНИ КУРС ГРАФОЛОГИЈЕ“ – Читање карактера из рукописа – судско-медицинска графологија, 80 стр. 2. изд. илустровано – Дин. 40.–

40. Латинкић: „АКВАРИЈУМ 1“ – Практични приручник савремене аквариистике, 2. изд. 134 стр. 50 илустрација – Дин. 70.–

41. Morris: „УПОЗНАЈТЕ СВОГ ПСА“ – Све тајне понашања Вашег кућног љубимца. 111 стр. илустровано – Дин. 50.–

42. Morris: „УПОЗНАЈТЕ СВОЈУ МАЧКУ“ – Све тајне понашања Ваше кућне љубимице. 102 стр. илустровано – Дин. 50.–

43. Calder: „КОМЕТ ДОЛАЗИ“ – Узбудљиво наслеђе Halley-а, Како комете утичу на историју човечанства. Вел. формат, тврд повез, преко 150 црно-белих и колор илустрација. 210 стр. – Дин. 170.–

44. Steigleder: „ОПУС ДЕИ“ – „Поглед изнутра“ на једну паравелгиску, конспиративну организацију – један од најутитијајних центара светског капитала и моћи. Вел. формат, тврд повез, 147 стр. – Дин. 130.–

45. Станковић: „ШКОЛА СПОРТСКЕ ВОЖЊЕ“ – Уметност вожења и управљања аутомобилом. Преко 50 илустрација – 125 стр. – Дин. 60.–

46. Грубачић: „СРПСКЕ СЛАВЕ“ – Народни обичаји и веровања, песме и здравнице, славска јела и пића. Детаљни преглед српских слава и обичаја. Велики формат, тврд повез, преко 30 црно-белих и колор илустрација, 215 стр. – Дин. 170.–

47. Михајловић: „ЛЕЧЕЊЕ ВОЋЕМ, ГРОЖЊЕМ И ПОВРЋЕМ“ – Практичан приручник лечења здравом исхраном и природним средствима. Илустровано, 316 стр. – Дин. 100.–

БИБЛИОТЕКА САЗНАЊА

П.П.Н.-20/70

11031 БЕОГРАД 8

АДРЕСА НАРУЧИОЦА:

Име и презиме: _____

Улица и број: _____

Пошт. бр. и место: _____

НАРУЧЕНИЦА – ПОЛИТИКИН ЗА БАВНИК

Упишите бројеве књига које наручујете

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

КЊИГЕ ПЛАЋАТЕ ПОУЗЕЋЕМ – ПОШТАРУ КОД ПРЕУЗИМАЊА.
ГАРАНЦИЈА: НЕЗАДОВОЉНОМ ЧИТАОЦУ ВРАЋАМО НОВАЦ АКО НЕОШТЕЋЕНУ КЊИГУ ВРАТИ У РОКУ ОД ПЕТ ДАНА.

ЛЕДИ КРАЉЕВА РОЂАКА

За време Другог светског рата радила сам у Британском фотографском институту и свакодневно ме је телефоном звао неки имитатор представљајући се увек као нека од славних личности.

Једнога дана мушкарац с оне стране жице тражио је два филма за венчање представивши се као генерал Монтгомери.

– Како да не. А ја сам леди Маунтбатен, будало једна! – одговорила сам и треснула слушалицу.

Сутрадан је мом шефу стигло писмо од генерала Монтгомерија. Генерал није помињао даму која га је назвала будалом, само је поновио молбу и написао број свог телефона. Када сам га позвала да му јавим да су филмови послати, Монти ми је рекао смејући се:

– Најлепше хвала, моја драга леди Маунтбатен! ■

Џоан Скаукрофт

МА ШТА КАЖЕШ

ПЛАШЉИВАЦ, КУКАВИЦА, ХРАБАР

- Више волим снове о будућности него приче о прошлости.
Томас Цеферсон
- Мноштво које се своди на јединство ствара збрку; јединство које не зависи од мноштва ствара тиранију.
Блез Паскал
- Све жене постају као њихове мајке. То је њихова трагедија. Ниједан мушкарац то не постаје, и то је његова трагедија.
Оскар Вајлд
- Плашљив човек се препадне пре опасности, кукавица док опасност траје, храбар после ње.
Пол Жан
- Архитектура и музика већ су према својој природи упућене ка узвишеном јер изражавају идеју простора и времена без граница.
Винченцо Ђоберти

- О моралу знам само толико да је морално оно после чега се осећате добро, а неморално оно после чега се осећате лоше.
Ернест Хемингвеј

Ернест Хемингвеј

НИКО И НИШТА

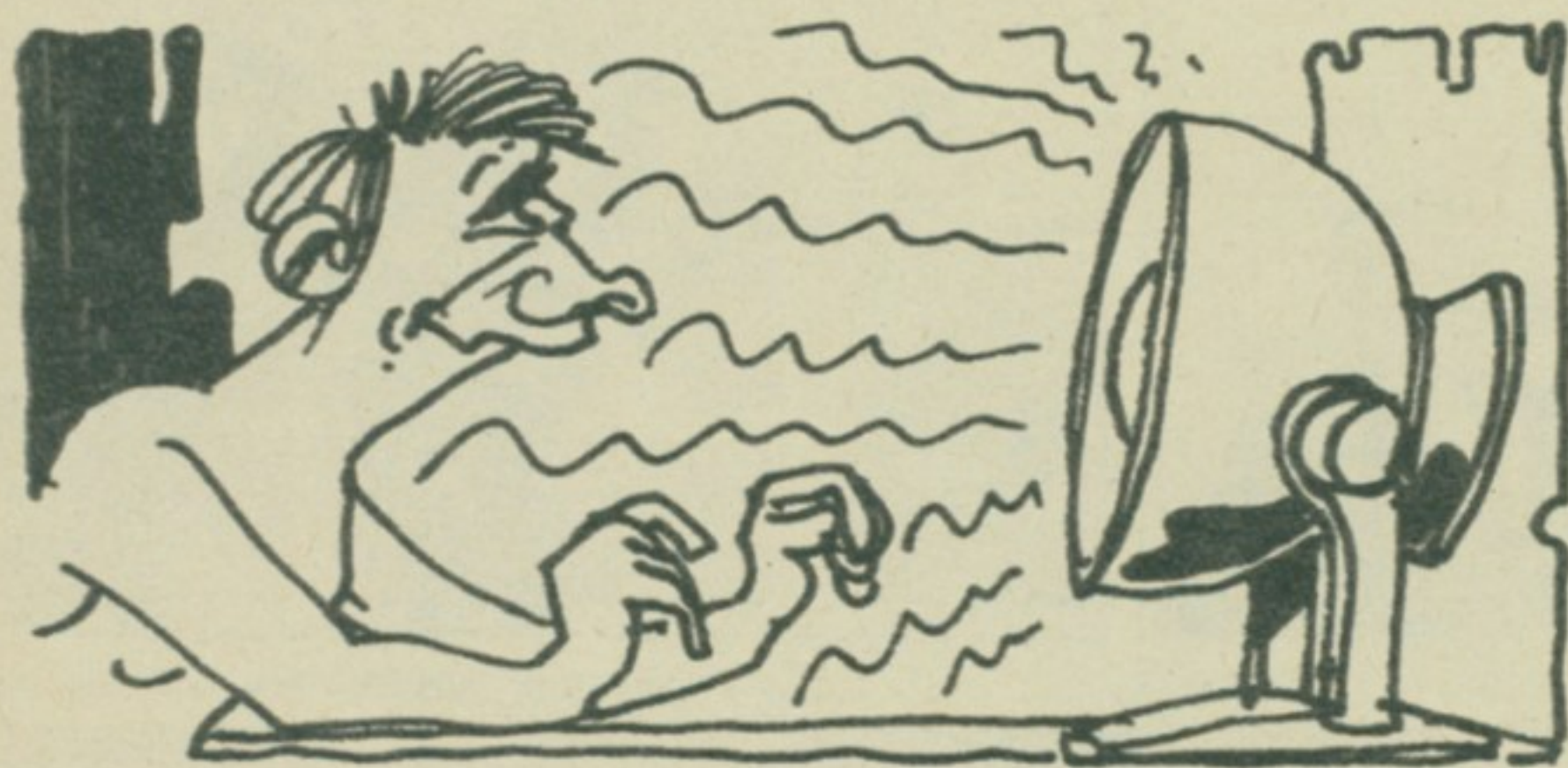
Француска академија наука, коју је 1635. године основао кардинал Ришеље, бојећи се да неко не угрози углед ове високе установе тиме што не би прихватио да буде њен члан, донела је одлуку да разматра кандидатуру за својих „40 бесмртника“ само кад се они сами предложе. Резултати: многи истакнути

научници и писци остали су изван зидова Академије, а способности њених чланова нису баш увек биле блиставе. То је инспирисало љутог непријатеља Академије песника Пирона (1689-1773), врло познатог у своје време, да о академицима каже:

– Четрдесеторица ове госпode имају памет за четворицу.

Али, још је отровнији био епитаф који је саставио за самог себе: „Овде је покопан Пирон: нико и ништа, чак ни академик.“

ДРУГИ ОБИЧАЈИ

Некада су људи тражили своје место под сунцем; данас би се већина задовољила кварц-лампом.

„Вол Стрит Цернал“ ■

НА ВРХУ СИ СВОЈ

Многе важне ствари о животу могу се научити из обичне игре дама: дати једну ствар да би се добиле две; не радити две ствари истовремено; ићи нагоре, а не надоле; и тек када се стигне на врх, може да се ради по вољи и жељи.

Јеврејски цитат ■

ОНО ШТО СУ И ОЧЕКИВАЛИ

Господин Едмонд Туту, познати лидер у борби против апартејда, постао је марта 1987. године почасни грађанин града Дарема у Енглеској. Тиме је стекао традиционално право да на градској пијаци држи тезгу без плаћања икаквих дажбина. Када су га новинари питали шта ће продавати ако пожели да искористи то право, он је одговорио:

– Банане, наравно!

„Тајмс“ ■

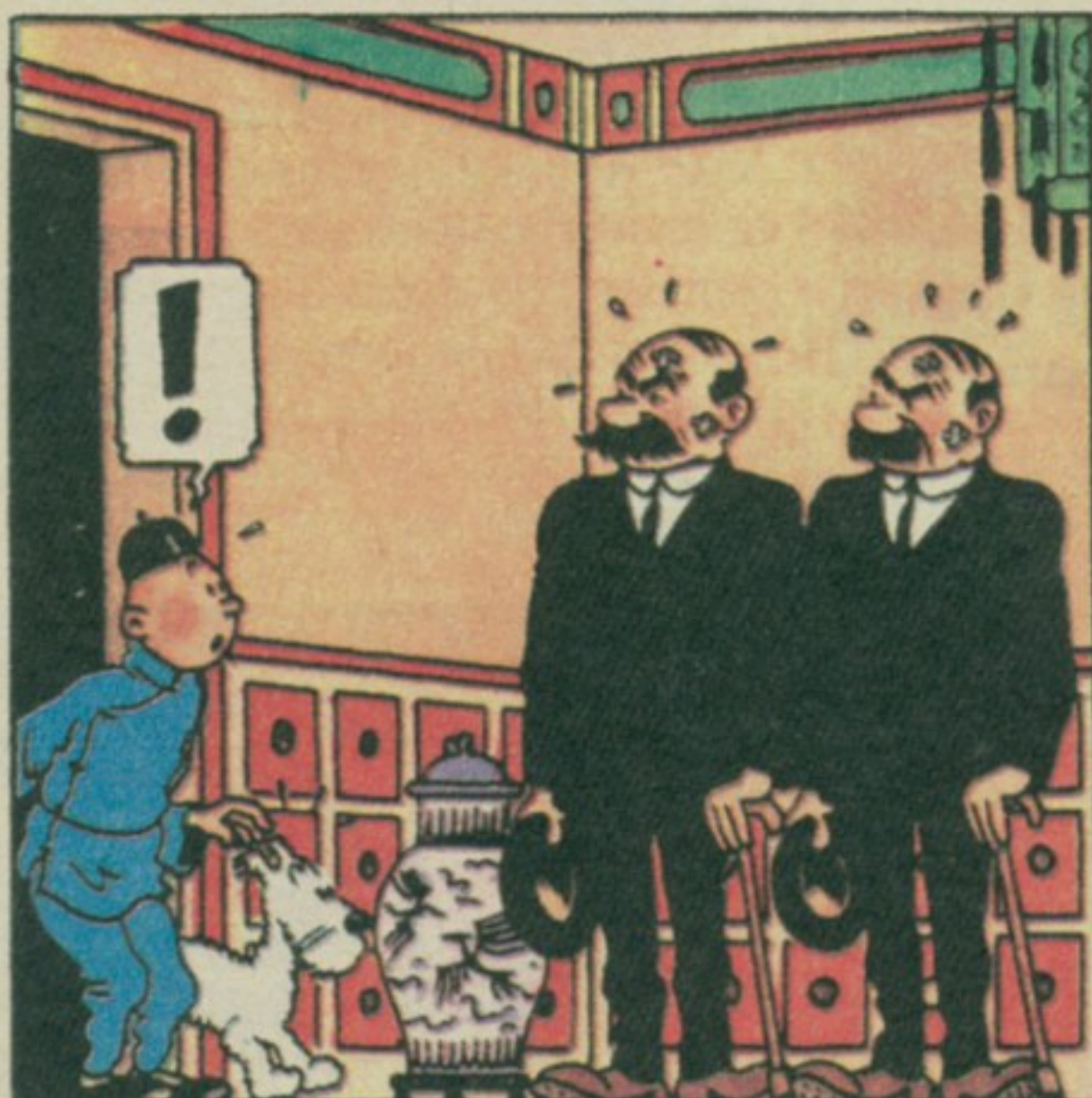

ВОЗАЧИ, ПАЖЊА!

Упозорење на задњем стаклу аутомобила: НИКАДА НЕ ВОЗИ БРЖЕ НЕГО ШТО ТВОЈ АНЂЕО ЧУВАР МОЖЕ ДА ЛЕТИ.

„Тајмс“ ■

ТИНТИН ПЛАВИ ЛОТОС

Copyright © renewed 1990 by Casterman

Неколико дана касније...

У ТВОЈЕ ЗДРАВЉЕ, ТИНТИНЕ!
ТВОЈА ХРАБРОСТ И ПЛЕМЕНИТОСТ
ВРАТИЛИ СУ СРЕЋУ ОВОМ СКРОМ-
НОМ ДОМУ! АКО ИКОМЕ БУДЕШ
НЕДОСТАЈАО ВИШЕ НЕГО МЕНИ...

...ТО ЋЕ БИТИ ЧАНГУ, КОЈИ ЈЕ ВЕК
ИМАО НЕСРЕЋУ ДА ИЗГУБИ РОДИ-
ТЕЉЕ! ЧАНГ ЈЕ У ТЕБИ НАШАО
БРАТА! АКО ОН ЖЕЛИ, ЈА ЋУ ГА
УСВОЈИТИ, ДА БУДЕ БРАТ МОМ
СИНУ, КОМЕ ЈЕ ПОШТОВАНИ
ФАНГ СИЈИНГ ВРАТИО
РАЗУМ...

ШТА ЈЕ СТОБОМ, ЧАНГ?

У МОМ СРЦУ ЈЕ
ДУГА, ПОШТОВАНА
ГОСПОЂО... ПЛАЧЕМ
ЈЕР ТИНТИН ОД-
ЛАЗИ! АЛИ, СУНЦЕ
СИЈА, ЈЕР САМ
НАШАО НОВЕ
РОДИТЕЉЕ!

ДО ВИЂЕЊА, ТИНТИНЕ!
НЕКА ТЕ И МНОГА ДРУ-
ГА ПРИДАТЕЉСТВА ПРА-
ТЕ НА ТВОЈМ ПУТУ!

Следећег
јутра...

ДО ВИЂЕЊА,
ТИНТИНЕ... И
МНОГО СРЕЋЕ!

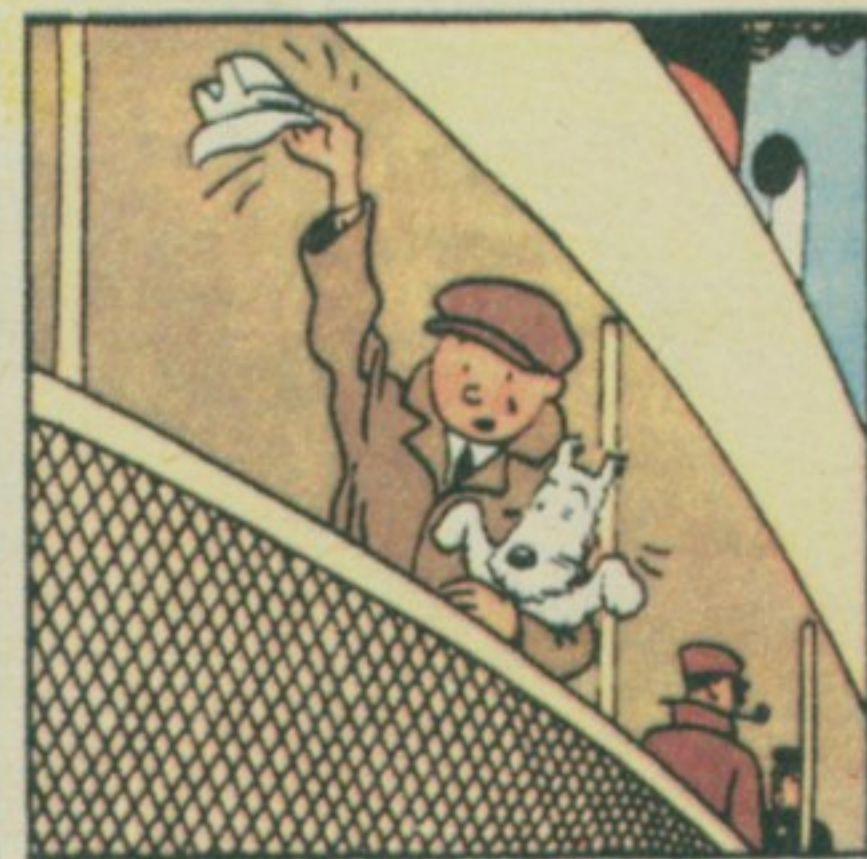
И ТЕБИ,
ЧАНГ!
ДО
ВИЂЕЊА!

ТУУУУ!

ТУУУУ!

НАУЧНА ФАНТАСТИКА

КРПА

ДЕЈВИД ГРИНЕЛ

Све би било у реду, да пролеће уопште није дошло. Током зиме ништа се није догодило и тако би, највероватније, и остало да је време и даље било хладно и да је госпођа Лич оставила радијаторе укључене. У извесном смислу, дакле, она је била одговорна за све што се догодило. Није она, што људи кажу, имала рђаве намере. Једноставно, била је, као и све газдарице, сувише штедљива и не претерано уредна.

Није требало толико да жури и искључи грејање већ почетком марта. Март је варљив месец и први топао дан обично не значи да је пролеће већ ту. С друге стране, није смела да буде толико немарна приликом великог спремања прошлог новембра и да јој та крпетина остане затурена иза радијатора, у прочелној соби на трећем спрату.

У ствари, човек је могао озбиљно да се запита чему јој је та крпа уопште служила. Пре свега, за чишћење намештаја није ни потребна чиста крпа, ионако се замасти чим је намочите текућином из бочице. Или није морала да употреби баш ту крпу на којој је било толико крвавих мрља од меса.

Поврх свега, чини се да је крпу влажила и пљувачком. Заиста, гђа Лич тешко да би се могла сматрати првом наградом за било кога. Гојазна, аљкава, немарна удовица била је у потпуном складу са својом кућом – једним од бројних мрачних здања у Њујорку. Куће које су некада, пре педесет или шездесет година, сматране последњом речи отмености и у којима су некада живеле имућне породице, сведене су на суморна станишта за све врсте неспокојника, за усамљенике лишене сваке наде осим да ће наћи неки посао који ће, сам по себи, значити животни пораз; или за понеку пометену младу особу из унутрашњости што тражи славу и богатство које овај град тако ретко некоме удели.

Стога није било нимало необично што је гђа Лич још прошлог новембра оставила ту прљаву крпу иза радијатора у прочелној соби на трећем спрату и, једноставно, заборавила на њу.

Непримећена, скупљала је тамо прашину током читаве зиме. Скулти, који је живео у тој соби, могао је и сам да је уклони, али... Радио је читавог дана у некој безименој фабрици и када би стигао кући, био је сувише уморан да учини било шта осим да прочита стрипове и спортску страну у новинама и неко време, пре но што ће се увући у постељу, сасвим исцрпљен заспати сном без снова, неко време жури у прљаве зидове.

Радијатор, зачудо парни (јер је већина сличних кућа користила старије моделе

са струјањем топлог ваздуха), није нипошто био у добром стању.

Постављен пре много, много година – учинио је то још последњи викторијански власник куће – био је безброј пута оштећен. Чим би стигао децембар, почео би да цурка и капи вреле воде падале су на под натапајући и крпу. Пара је све време излазила из поквареног вентила. Госпођа Лич би, свакако, оправила радијатор да се, коначно, сасвим покварио, али ништа није предузимала будући да је увек некако успевао да греје.

Будући да се гђа Лич ужасавала промаје, прозори су се зими ретко отварали и соба је, док је Скулти био одсутан, постајала непријатно топла.

Тешко је рећи шта је изазвало хемијску реакцију. Неки сматрају да је све у животу чиста механика, док други, опет, тврде да постоји и нешто више од тога, што је немогуће произвести у лабораторијама. Ради се, наравно, о метафизичком проблему. Свима је познато да неке хемикалије реагују на топлоту, друге на светлост, и да у свему не мора бити ничег живог. Тропизам је научни израз за то и уколико желите да верујете да је жива материја нешто што садржи велики број тропизама, а мртва мало или нимало, све зависи како на то гледате. Али, топлота и влага и масне хемијске твари били су једини састојци живота који је настао у неком древном, давно заборављеном блаштишту.

али га је она сада притискала толиком снагом да је постала неподношљива. Иако је следећег јутра освануо топао дан, гђа Лич је оставила радијаторе укључене – није се дала двапут преварити. Али, како није захладнело, у соби је, опет постало неподношљиво топло, утолико више што су прозори остали затворени. И тако, када је следећег дана, касно поподне, најзад искључила грејање, у соби је владала права тропска врућина.

Но, превртљиви март поново је учинио своје и око девет увече температура се спустила готово на нулу. Спремајући се да оде у постељу, госпођа Лич помислила је да се нико због тога неће пожалити, утолико пре што ће наредни дан, по свој прилици, поново бити топао. Можда да, а можда и не, али то ионако није више ни од какве важности.

Горман је стигао кући око десет, отворио прозор, скинуо се, ставио пакетић цигарета и пепељару на под поред кревета, легао, угасио светло и почео да пуши.

Зурио је у таваницу испуштајући колутове дима увис и настојећи да им разазна обресе при пригушеној светлости која је допирала споља. Попушивши прву цигарету пружио је руку према поду и извадио из кутије следећу. Ставио ју је у уста, упалио је опушком претходне, а пикавац угасио у пепељари на поду.

Крпа испод радијатора се охладила, радијатор се такође већ охладио и у соби је преостао само још један извор топлоте. Било је то тело човека у постељи. И Скелти је у једном тренутку исто тако био једини извор топлоте у соби. А топлота представља хемијску силу коју не ваља занемарити. Чудне силе, дакле, стадоше да се гомилају у давно промењеним влакнима крпе.

Горману се за тренутак учинило да је чуо како је нешто шуснуло у соби, али није обратио превише пажње на то. У кући се и онако увек чула нека шкрипа. Чувши, међутим, још једном шушањ, Горман помисли да се ради о неком мишу.

Поново се машио за пакетић на поду, спретно, као окорели пушач, извукао једном руком следећу цигарету, ставио је у уста, упалио је опушком претходне и пружио руку да опушак угаси згњечивши га у пепељари. Опушак је додирнуо нешто влажно, попут употребљаване марамице. Зачуло се изненадно шуштање. Нешто га дотаче и обмота му се око надланице, нешто разбуктало, ужасавајуће, увијало се и грчило око његове руке. И пре но што је био у стању да пусти глас, оно се покрену и брзо успуза ка његовом лицу

распростирући се преко топле коже и ужареног сјаја упаљене цигарете. Госпођу Лич пробудио је писак ватрогасне сирене. А када је ватра коначно угашена, од највећег дела трећег спрата преостали су само угарци.

Горман је представљао непрепознатљиву угљенисану масу. Ватрогасци су за све окривили самог Гормана и његову навику да пуши у кревету. Гђа Лич је, међутим, од новца који је добила од осигуравајућег завода купила нову кућу, а стару продала некој удовици која је намеравала да издаје собе самцима.

је гђа Лич нашла, тело му је било неуобичајено хладно, као да је топлота из њега исисана, али ко још уочава такве ствари? Занемарили су и масну мрљу на постељини, масне мрље на поду и нешто слузаво на његовом лицу. Можда је масна твар потицала од помаде коју је користио против неке кожне инфекције мада гђа Лич о томе није имала појма. У сваком случају, никога за то није било брига.

Гђа Лич је следећег дана носила црнину, а наредног дала оглас у новине. Собу је у међувремену тек површно очистила. Оно мало Скелтијеве имовине преузела је нека његова даљња рођака из Бруклина, која се такође није претерано узбудила, и гђа Лич је сматрала да је соба спремна за издавање неком новом станару.

И наредних десетак дана било је хладно па је грејање и даље било укључено.

Нови станар био је неки нервозни младић из унутрашњости, управо приспео у Њујорк у потрази за послом. Био је то пренапет млади човек који је још гајио неке илузије о животу и друштвеном успеху. Сматрао је да људи раде зато што то воле и желео је да нађе управо такав посао. Мислио је да је Њујорк другачији, у чему је грдно грешио.

Пушио је као бесан што се госпођи Лич нимало није допадало јер то је значило да ће свуда по поду бити пепела и да ће оштетити и нагорети намештај. Ипак, ништа није учинила пошто би тако задала себи још више посла.

После четири дана проведена у Њујорку тај млади човек, Горман му је било име, постао је нервознији него икад. Лежао је ноћима на кревету пушећи цигарету за цигаретом, размишљајући и размишљајући... Изнова се суочавао са помишљу да се опрости од безнадежног сивила свог живота. Ту помисао покушавао је раније да избегне,

Управо због тога све би, највероватније, било у реду да није дошло пролеће и да гђа Лич једног раног мартовског дана није искључила грејање. Било је топло само неколико часова. Предвече је опет захладнело и током ноћи поново се вратио

фебруарски мраз. Међутим, гђа Лич је искључила грејање и, лења каква је била, одлучила је да га не укључује до следећег јутра, под условом, наравно, да остане хладно (што се и догодило).

Било како било, Скелтија су следећег јутра нашли мртвог у кревету. Пошто се није појавио на доручку, гђа Лич је покуцала на његова врата. Како није било одговора, окренула је кваку и ушла у собу. Скелти је лежао на кревету, модар и хладан. Угушио се у сну.

Било је доста стрке око свега тога, али се, на крају, ништа није догодило. Неколико глупих детектива њушкало је по соби постављајући шашава питања, направили су понеку забелешку да би, напokon, све препустили погребницима. Скелти је био нико и ништа, нико није марио да ли је жив или мртав, није имао ни пријатеља ни непријатеља, није било сумњивих посетилаца, па је закључено да се највероватније случајно угушио умотавши се у ћебад. Наравно, када га

Илустровао: Доброслав БОБ Живковић

ИТХИТХИ
ТХИТХИТХИ
ИТХИТХИТХИ
ИТХИТХИТХИ
ИТХИТХИТХИ
ИТХИТХИ

ШТА ТО РАДЕ
ВЛАДА
И
ГИЛЕ

Рокенрол Буквар

Када су пре више од годину дана Влада Дивљан и Срђан Гојковић објавили плочу „Рокенрол за децу“, тешко је било предвидети да ће их дечија музика тако дуго заокупљати. Тада су одабрали најлепше песме уз које су многи одрасли и прерадили их у стилу рока. Љубивоје Ршумовић је написао и позоришну представу са истим насловом и клинцима се то допало.

Влада и Гиле недавно су објавили још једну плочу сличног садржаја, овог пута под називом „Рокенрол буквар“. О каквим песмама је реч, говори Влада Дивљан:

– Ту музику радили смо за телевизијску серију „Фазони и форе“. То је стара

Ршумова идеја да се објави нека врста музичког буквара. Он је написао тридесетак песама, о сваком слову по једну, а нас двојица смо направили музику за то. Будући да се бавимо рокенролом, све је испало као мала школа рокенрола. Имали смо доста могућности да се поигравамо тим словима, тако да ту има свега – од хеви метала, хард рока, попа, регеа, балада. Нама двојици је изгледало забавно, а није лоше да деца од малих ногу слушају све те правце. Једанпут сам у Енглеској на телевизији гледао емисију у којој су правили школу реге музике. Објашњавали су како свира бу-бањ, како бас, гитара, шта су усложњени ритмови, а онда су најпознатији реге музичари те примере свирали на лицу места. Ово што ми радимо није толико амбициозно, али може децу да упути у одређеном правцу.

Влада је, иначе, своју соло плочу објавио још пре три године, а и пауза „Електричног оргазма“ (Гилетове групе) одужила се унедоглед, па изгледа да су потпуно запоставили музику за старију децу.

– Игром случаја десило се да смо издали две дечије плоче. „Рокенрол за децу“ био је наш излет у другачију музику, то се показало као добро и уносно, а и до друге плоче је дошло само захваљујући Ршумовој понуди. Тиме ћемо се бавити још неко време па ћемо се вратити старијој публици. На жалост, код нас се рад за децу схвата као „нижа врста“ ауторства. Ја не мислим тако јер волим децу, а и доста ме освежило ово што смо радили. Чињеница је да мало старија публика може сада да нас прихвати као дечије забављаче, међутим, најважније је да човек ради добро, што год радио.

BLAZE OF GLORY

I wake up in the morning
And I raise my weary head
I've got an old coat for a
pillow
And the earth was last night's
bed
I don't know where I'm going
Only God knows where I've
been
I'm devil on the run
A six gun lover
A candle in the wind
When you're brought into this
world
They say you're born in sin
Well at least they gave me
something
I didn't have to steal or have
to win
Well they tell me that I'm
wanted
Yeah I'm wanted man
I'm colt in your stable
I'm what Cain's was to Abel
Mister catch me if you can
I'm going down in a blaze of
glory
Take me now but know the
truth
I'm going out in a blaze of
glory
And Lord I never drew first
But I drew first blood
I'm no one's son
Call me young gun
You ask about my conscience
And I offer you my soul
You ask if I'll grow to be a
wise man
Well I ask if I'll grow old
You ask me if I've known
love
And what it's like to sing
songs in the rain
Well I've seen love come, I've
seen it shot down
I've seen it die in vain
Shot down in a blaze of
glory...

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ:

● Текст и музика: Jon Bon Jovi ● Изводи: Jon Bon Jovi ●

СЈАЈ СЛАВЕ

Будим се ујутро
И подижем уморну главу
Јастук ми је стари мантил
А земља кревет за прошлу
ноћ
Не знам где идем
Само бог зна где сам био
Ја сам ђаво у трку
Љубавник са шест пиштоља
Свећа на ветру
Када си стигао на овај свет,
Рекоше да си рођен у треху
Ипак, нешто су ми дали
Нисам морао да крадем
нити побеђујем
Рекли су ми да сам
прогоњен
Да, ја сам човек са
потернице
Ја сам ждребан у твојој
штали
Ја сам Каин Авељу
Мистер, ухвати ме ако
можеш
Пронадам у сјају славе
Узми ме сад, али истину
знам
Одлазим у сјају славе
И, господе, никада нисам
потегао први
Али, победио сам у првој
борби
Ја сам ничији син
Зови ме млади револвераш
Питаш за моју савест
А ја ти нудим своју душу
Питаш да ли ћу сазрети у
мудрог човека
А ја питах да ли ћу стићи
да остарим
Питаш ме да ли сам
упознао љубав
И како је то певати песме
на киши
Видео сам љубав да долази,
видео сам је прострељену
Видео сам како умире
узалуд
Прострељена у сјају славе

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Драги Забавниче,
Џим Морисон, певач групе „Doors“ био је и песник. Да ли су његове песме објављене код нас, реци ми које године је умро и имена чланова његове групе.
Ана, Петровац на мору

Часопис „Градина“ је објавио књигу Морисонових песама под називом „Америчка молитва“. Обрати им се на адресу Маршала Тита 38, Ниш. У групи „Doors“ свирали су још клавијатуриста Реј Манзарек, гитариста Роби Кригер и бубњар Џон Дензмор. Морисон је умро од срчаног удара 3. јула 1971. године.

✉ Здравом.
Желео бих да ми кажеш нешто више о групи „Duran Duran“, шта су све издали и да ли те плоче могу негде да се нађу?

Петар

Група „Duran Duran“ основана је 1980. године у постави: Сајмон Ле Бон – певач, Енди Тејлор – гитара, Ник Роудс – синтисајзер, Џон Тејлор – бас и Роџер Тејлор – бубњеви. Дискографија: „Duran Duran“ (1981), „Rio“ (1982), „Seven And The Ragged Tiger“ (1983), „Arena“ (1984), „Notorious“ (1986), „Big Thing“ (1988) и „Decade“ (1989). Чланови групе су са различитим сарадницима објавили 1985. албум под фирмом „Power Station“ и као група „Arcadia“ плочу „So Red The Rose“ исте године. Плоче су редовно објављиване код нас, али их је сада тешко наћи у продаји.

✉ Ђао,
Где могу да набавим албуме Џејсона Донована „Ten Good Reasons“ и „Between the Lines“?
Сања из Крушевца

Драги Забавниче,
Где могу да купим или наручим касету Билија Џоела?

Ивана из Београда

Ако ових плоча нема у вашим продавницама, обратите се издавачу ЗКП РТВ Љубљана а њихов телефон у Београду је 011/681-552.

ФАРАДЕЈ И ФАРАОНИ?

Сваки задатак у овој игри састоји се од низа речи. Све речи у низу, изузев једне, имају нешто заједничко: могу да се подведу под исти, заједнички, шири појам. Ваш задатак је да у сваком реду нађете реч која ту не припада и да је подвучете. Имајте на уму да је ово само игра и не очајавајте ако се покаже да нисте свезналица.

ЗАДАЦИ:

1. Паприка, јагода, лук, парадајз
2. вук, коњ, лисица, медвед
3. сијалица, радијатор, шибица, свећа
4. воз, брод, путовање, авион
5. оса, лептир, врабац, комарац
6. весео, тужан, стар, љут

7. ципеле, чарапе, рукавице, чизме, папуче
8. шешир, капут, шубара, капа, качкет
9. кликер, кугла, коцка, лопта
10. А, М, 2, Т, С
11. 1, 3, П, 5
12. седење, ходање, осмехивање, лежање
13. жирафа, зебра, носорог, вук
14. шаран, штука, зубатац, сом
15. виолончело, труба, виолина, виола
16. лептир, ласта, орао, соко
17. Дрина, Динара, Јахорина, Копаноник
18. Енглеска, Индија, Француска, Италија
19. Нигерија, Холандија, Алжир, Судан
20. скијање, пливање, боб, санкање
21. фудбал, кошарка, ватерполо, одбојка
22. питон, камелеон, анаконда, кобра, поскок
23. бура, палма, кошава, југо

24. Атина, Беч, Венеција, Берлин
25. Магелан, Марко Поло, Цезар, Џејмс Кук

26. Нил, Амазон, Маунт Еверест, Дунав
27. Чарли Чаплин, Станлио и Олио, Лоренс Оливије, браћа

ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ

ЗБОГОМ, КИСЕЛО ГРОЖЉЕ!

Има ли начина да човек ама баш увек буде сигуран да је лубеница коју је купио зрела и слатка као шећер? Има, само што је уби боже скуп.

Зове се инфрацрвени мерач зрелости, још је у фази прототипа, а направила га је група стручњака Пољопривредно-истраживачке службе америчког Министарства за пољопривреду у граду Ати-

ни у Џорџији. Апарат о коме је реч мери зрелост воћа и поврћа помоћу инфрацрвених зрака. Начин рада је јед-

ноставан. Што више инфрацрвених зрака воћка упије, то је зрелија. Ако скала мерача покаже шест процената

шећера; то значи да је плод незрео. Уистину зрела лубеница или диња садржи девет или више процената шећера. Слаткомер, иначе, мери све што је слатко, то јест зрелост свих врста воћа и поврћа које у себи садржи шећер и угљене хидрате.

Што се просечног купца лубеница и осталог поврћа и воћа тиче, мерач је за сада незгодан из више разлога. Први се односи на чињеницу што је мало кабаст за ношење на пијацу, велик је, отприлике, као (такође просечна) кутија за хлеб, само што је за ову још прикључен и компјутер. Други је цена. Кошта између пет и десет хиљада долара, што је много и за заклете непријатеље зелених лубеница.

Чему онда толико приче ни око чега? Па, зато што су стручњаци из Џорџије уверени да ће већ кроз годину дана велетрговина почети да користи мераче зрелости. После ње, за масовну производњу требало би да се заинтересују и компаније за производњу електронске опреме. Крајњи исход био би испни мерач зрелости воћа и поврћа. Другим речима, збогом зелене лубенице и кисело грожђе!

Илустровао: Зоран Петковић-Петко

Макс
28. Аида, Амаркорд, Тоска, Трубадур, Кармен
29. Моника Селеш, Боба Живојиновић, Бата Живојиновић, Владе Дивац
30. Александар Бел, Никола Тесла, Томас Едисон, Аристотел Оназис

33. Марија Терезија, Марија Кири, Катарина II, Елизабета I
34. астероид, метеор, астронаут, комета
35. Ајнштајн, Толстој, Тесла, Њутн
36. Андрић, Достојевски, Црњански, Ћопић
37. Пикасо, Ван Гог, Реноар, Моцарт
38. Аристотел, Микеланђело, Сократ, Платон
39. Зевс, Аполон, Посејдон, Акропољ
40. Рамзес, Фарадеј, Тутанкамон, Кеопс

РЕШЕЊА:

1. Јагода, 2. кон, 3. радијатор, 4. путовање, 5. врабац, 6. стар, 7. путавање, 8. капут, 9. коцка, 10. 2, 11. П, 12. осмехивање, 13. вук, 14. зубатац, 15. туба, 16. леп-тир, 17. Дрина, 18. Индија, 19. Холандија, 20. пливаче, 21. ва-терполо, 22. камелеон, 23. пал-ма, 24. Венеција, 25. Цезар, 26. Мајнт Еверест, 27. Лоренс Оли-вије, 28. Амаркорд, 29. Бата Жи-војиновић, 30. Аристотел Она-зис, 31. Сунце, 32. социолог, 33. Марија Кири, 34. астронаут, 35. Тесла, 36. Достојевски, 37. Мо-царт, 38. Микеланђело, 39. Акро-пољ, 40. Фарадеј.

Слободанка Лазаревић

ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

●	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1												
2								●				●
3	●						●					
4		●										
5								●				
6			●					●				
7												
8	●		●			●						
9		●										
10												
11												
12												

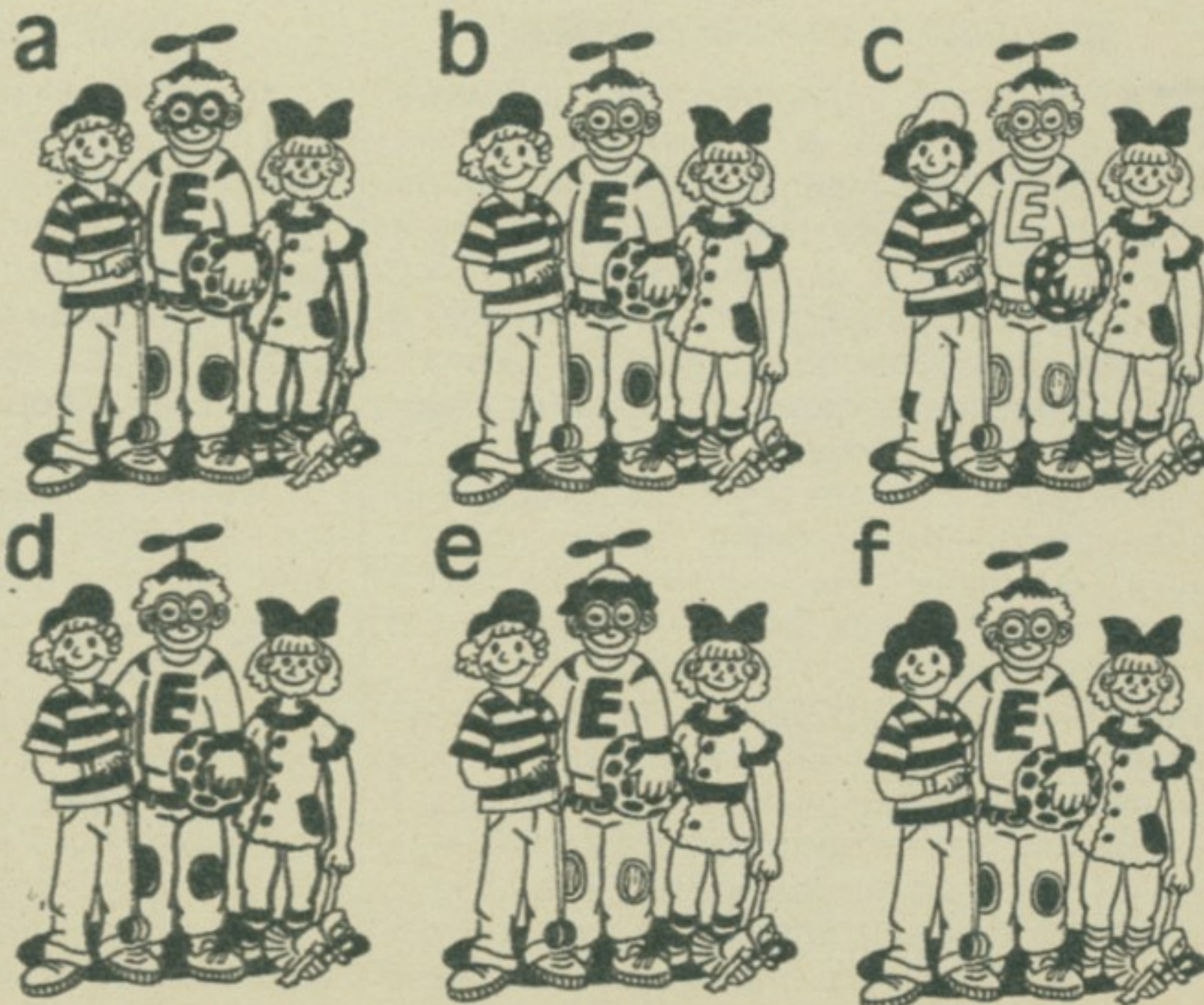

ВОДОРАВНО: 1. Речник имена, именик (мн.), 2. Водич камила – Погодбена свеза, 3. Врста птице – Висораван, 4. Симбол кисеоника – Збир свих података о поднебљу, 5. Енглеска певачица, Кони – Држава у Азији, 6. Иницијали писца Андрића – Држава у Африци – Име певачице Спирове, 7. Виолинска жица, 8. Ознака за ампер – Два сугласника, 9. Симбол фосфора – Француска глумица, Жана, 10. Врста минерала, 11. Пре, 12. Ученик трећег разреда.

УСПРАВНО: 1. Иницијали певачице и глумице Катарине – Послов-ница, канцеларија (стр.) – Лука (стр.), 2. Го, необучен – Део отплате – Град у Ларистану (Иран), 3. Опијеност (мн.) – Ознака за радијус – Експлозивна тела, 4. Име и презиме нашег глумца, 5. Град у Египту, 6. Певачица са слике – Место у Словенији код Кочевја, 7. Ауто-оз-нака за Турску – Зоља, 8. Свеза – Иницијали писца Кочића, 9. Врста глине, 10. Рамови, 11. Страно мушко име, 12. Ауто-ознака за Итали-ју – Део руке.

ИСТИ ЦРТЕЖИ

Од шест понуђених цртежа само су два потпуно једнака. Која?

Мала паметна глава 1. и 2. део!

ВЕЋЕ ЛОГИЧКЕ

ИГРЕ III

Колико су 2 плус 2
то већ свако зна!

Али, ако желиш знања више
„МАЛА ПАМЕТНА ГЛАВА“ стиже!

Драги родитељи, драга децо,
нове, јединствене књиге на нашем тржишту, које
Вас кроз игру и забаву, уводе у занимљив свет
математике и логике. Намене су за узраст од
7 до 11 год., али ће у решавању задатака
разоноду наћи цела породица. Задаци су из
разних области, МОТИВИШУ ДЕТЕ И ПОДСТИЧУ
ЊЕГОВЕ КРЕАТИВНЕ СПОСОБНОСТИ.

Књиге на приступачан, разумљив, и занимљив начин саопштавају и преносе деци еле-
ментарне основе рачуна, комбинаторике, логике, визуелног памћења и закључивања, ге-
ометријских појмова и односа, осамостаљују дете, РАЗВИЈАЈУ ИНТЕЛИГЕНЦИЈУ И
СПОСОБНОСТ КОНЦЕНТРАЦИЈЕ, омогућавајући му лакше и брже учење и савладава-
ње школског градива!

Књиге чине логичку целину, али нису међусобно условљене!

ЦЕНА једне књиге је 150 дин. Обе књиге шаљемо за само 250 дин. Формат књига је 20
пута 14 цм. Корице у боји – пластифициране. Штампано на финој/дебелој офсетној 120
грамској хартији. Латиница. Шаљемо поузећем – плаћате поштару, када Вам донесе
књиге.

АДРЕСА: И.И. „INEL IMPREX“ Станка Пауновића 69, 11090 БЕОГРАД.
Књиге можете наручити и телефоном од 9 до 21 час. ТЕЛ.
011/593-204.

РОДИТЕЉИ, ПРУЖИТЕ СВОМЕ ДЕТЕТУ ШАНСУ ДА УСПЕ!

СЛИКЕ ИЗ АУСТРАЛИЈСКЕ ПУСТИЊЕ

Слике на песку – део су традиционалног обреда и трају до првог налета ветра

Слика Лина Онуса „Дон Булун Булун“. Овај мотив постао је толико познат да се нашао и на мајицама.

уметности, недовољно је разумљиво за оне чија се култура и начин живљења разликују од њиховог. Тешко је на овим платнима разазнати шта је сликар желео да представи, али нико не може да се отргне утиску да зраче изузетном духовном снагом коју ови сликари наивци изражавају на себи својствен начин.

Култура аустралијских домородаца, иначе, веома је стара: цртежи уклесани у камену који су нађени у тим крајевима датирају још од пре 32.000 година, док сликарство и слике које су данас на цени имају много краћу историју. Осим тога, у претходним вековима, па чак и донедавно, цртало се на песку или

АБОРИЦИНИ ОСВАЈАЈУ

У срцу Аустралије, под ведрим небом, седи на земљи Ронда Стокмен Нунгари, староседелац Петог континента и – слика. А у посуди изнад ватре у непосредној близини цврчи месо – кенгура... Ронда полако захвата боје (природне) из лименки од пића са цивилизованог Запада и пажљиво ставља тачку до тачке на велико црно плат-

но. Из те галаксије разнобојних тачкица рађају се кривуље, концентрични кругови, лукови... Радознали посетилац сазнаје да је за једну такву слику потребно много више времена него што га утроши неки други сликар док прави уобичајене покрете кичицом.

Све до пре двадесетак година уметност Аборицина, аустралијских домородаца,

била је предмет пажње и изучавања само антрополога. Сада се сликама ових наивца диви читав свет, а изложбе недавно одржане у земљама западне Европе и Америке привукле су велику пажњу. И цена једног оваквог дела је астрономска.

Сликарство Аборицина, као и друге врсте примитивне

по телу играча спремних за домородачке свечаности, па је дело уметника било кратког века. Данас, када се за сликање користи савремен и трајан материјал, ова необична и на свој начин занимљива дела постају доступна и онима који живе хиљадама километара далеко од аустралијске пустиње и постојбине Ронде Нунгари.

Ово нисте
знали о ...
БИЉКАМА

ПРВА И НАЈСТАРИЈА

Прве биљке појавиле су се на Земљи пре најмање 400 милиона година. Имале су рачвасту стабљику, али не и право лишће и семенке. Неке сродне и сличне биљке и данас постоје. То су врсте папрати које расту у тропским и суптропским областима, као и папрати из групе *Tmesipteris* са Новог Зеланда, Аустралије и Полинезије.

Најстарија позната семенка припада северноамеричкој арктичкој лупини или вучики. Нађена је 1954. године у залеђеном муљу недалеко од Милер Крика у централном делу полуострва Јукон, у Канади. Тамо је лежала 10.000 година док је није ископао рударски инжењер Шмит. Када су научници посадили ову семенку, из ње је изникла биљка потпуно иста као данашња. И у модерним банкама семења оно се чува у сличним хладним и сувим условима, тако да су ретке врсте осигурале своју будућност.

РАСТЕ ИЗ ПЕПЕЛА

Јужноафричко жбуње и дрвеће из велике породице *Protea* у стању је да преживи шумски пожар, тачније – да није њега, не би ни постојало. Када се семенке шибља *Protea repens* оплоде, чврсти листићи испод цвета, брактеје, затварају се. Семе остаје у чаури и тако може да чека повољне услове и двадесет година. Зидови чауре састоје се од азбестних влакана отпорних на ватру и неће се отворити све док их пламен не опрљи. Тек када ватра прође, чаура пуца, а ветар разноси паперјасто семење на искрчено плодно земљиште.

У Јужној Африци има, иначе, око 400 врста *Protea*, а 175 су угрожене и прети им изумирање. Главни кривац овоме је јужноамерички мрав. Јер, да би се ове биљке шириле, неопходна им је помоћ једне друге, домаће врсте мрава. Они скупљају семенке, односе их у своја подземна станишта и тамо из њих сисају слат-

касто уље. Кад се наједу, семенке остављају под земљом и тако их, заправо, расађују.

Али, нови уљез, аргентински мрав који је највероватније увезен са сточном храном још у време Бурског рата (1899–1902), истиснуо је домаћег. Додуше и „аргентинци“ воле исту храну, али се њоме сладе само на површини, па тако веома мали број семенки доспева под земљу. Много насртљивији аргентински мрав угрожава домаћег и тако што му отима храну.

МИРОВАЊЕ У ЛОПТИЦИ

Врста маховине *Selaginella lepicerphylla* која расте у Северној Америци месецима може да издржи без воде. У време суше биљка се смота у сићушну лоптицу и тако на најмању меру своди површине изложене сунцу и ветру. Како се количина воде у њеним ћелијама смањује, она све више губи боју и постаје

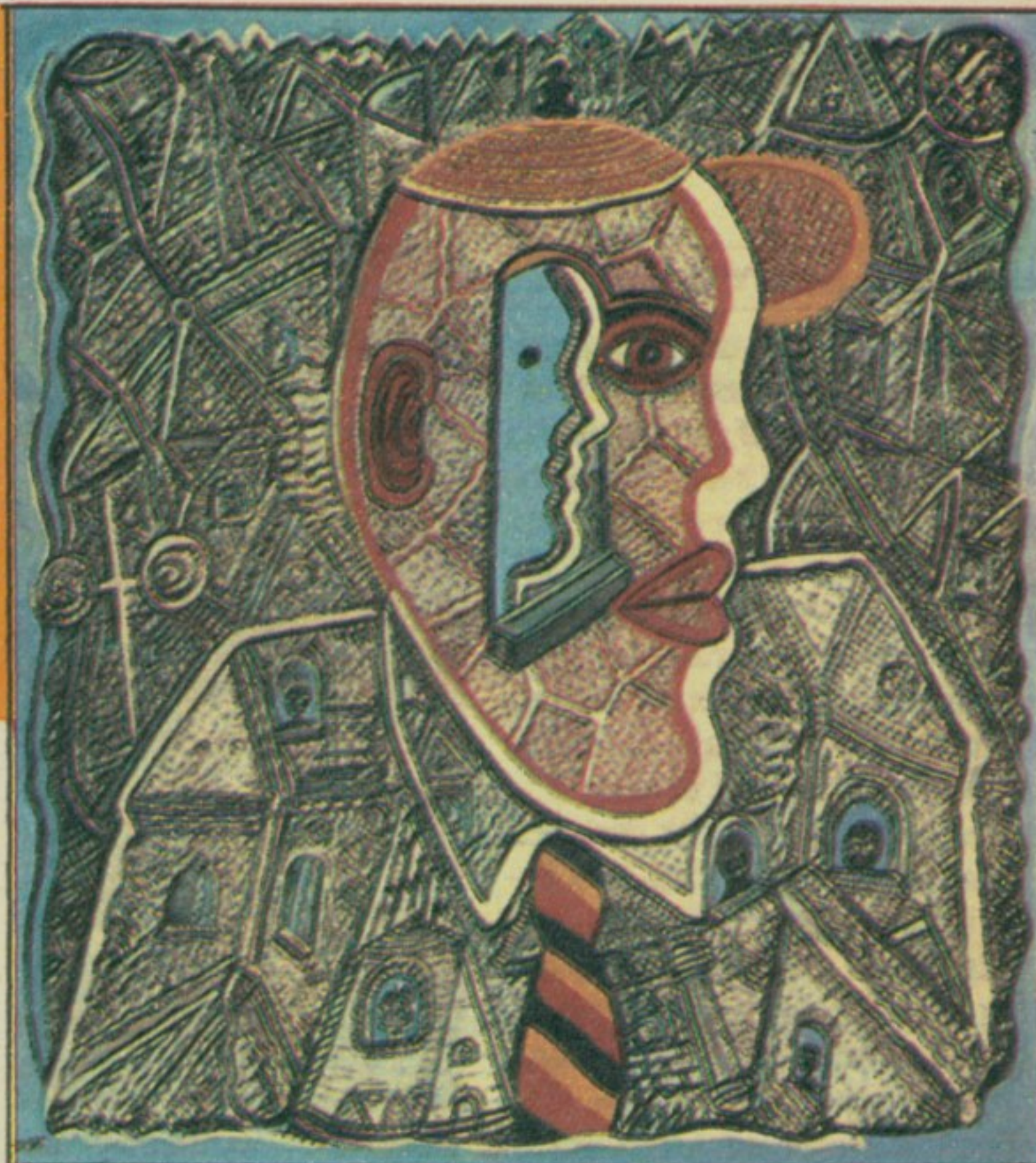
„Насликала сам старице како уче девојке да играју“, каже Ронда Нунгари.

СВЕТ

Уз помоћ савремене технике Аборицини данас зарађују новац за своју заједницу

Ово је покушај Тревора Николса да сликарство староседелца Аустралије прилагоди укусу западњака. Слика се зове „Гледање изнутра“.

Свака слика је више од украса и говори о уметниковој вези са земљом на којој живи, са људима и „временом снова“ у коме су њихови преци „стварали свет“.

блеђа. У оваквом стању мировања може да проведе све док не падне киша. А онда, за свега петнаестак минута, лоптица упија воду, отвара се и биљка поново постаје свежа и зелена.

ДАМА У БЕЛОМ ВЕЛУ

Гљива веома непријатног мириса *Dictyophora* успева у тропским областима Бразила и један је од организама који најбрже расте. Она се помаља из земље брзином од 5 mm у минуту, а пуну висину достиже за свега 20. Сила која подстиче брзи раст у ствари је вода. У ћелијама ткива гљиве догађају се одређене хемијске промене које им омогућавају да великом брзином упијају воду. Ова гљива толико брзо расте да се то чак може и чути: док је вода испуњава, њена влакна пуцкетају и крцкају.

У време раста око гљиве настаје и нежни мрежаста вео због кога је добила и народно име – дама у белом велу. Чим дотична „дама“ достигне пуну висину, њен врх почиње да трули. Јак и непријатан мирис трулежи привлачи муве, оне слећу на њену површину, а на ноге им се лепе споре. Тако их ови инсекти разносе и брину се за даље ширење необичне гљиве.

Из зоолошког врта цара Монтезуме

ОНЗА, ЈЕДНА ЈЕДИНА

Да ли је онза најзначајније зоолошко откриће од Другог светског рата до данас? Засад јесте и зоолози чувају и проучавају један једини примерак ове врсте из рода великих мачака кога су се домогли. Колико их, и да ли, још постоји у свету, није познато.

Онзе, које су се ко зна када повукле у западни део Сијера Мадре у Мексику, личе на пуме, али су тање и виткије и имају пруге на унутрашњој страни предњих шапа. Изгледа да онза гони свој плен док га пума чека у заседи – тако ове две звери које су живе на истом подручју нису биле међусобни конкуренти.

За постојање онзе зна се одавно мада је наши савременици први пут виде. Древни становници тих области, укључујући и Ацтеке, добро су их познавали. Када су шпански конквистадори посетили зоолошки врт цара Монтезуме, били су изненађени што тамо виде „тигрове“ и две врсте „лавова“. У ствари: јагуаре, пуме и онзе.

Б. Д.

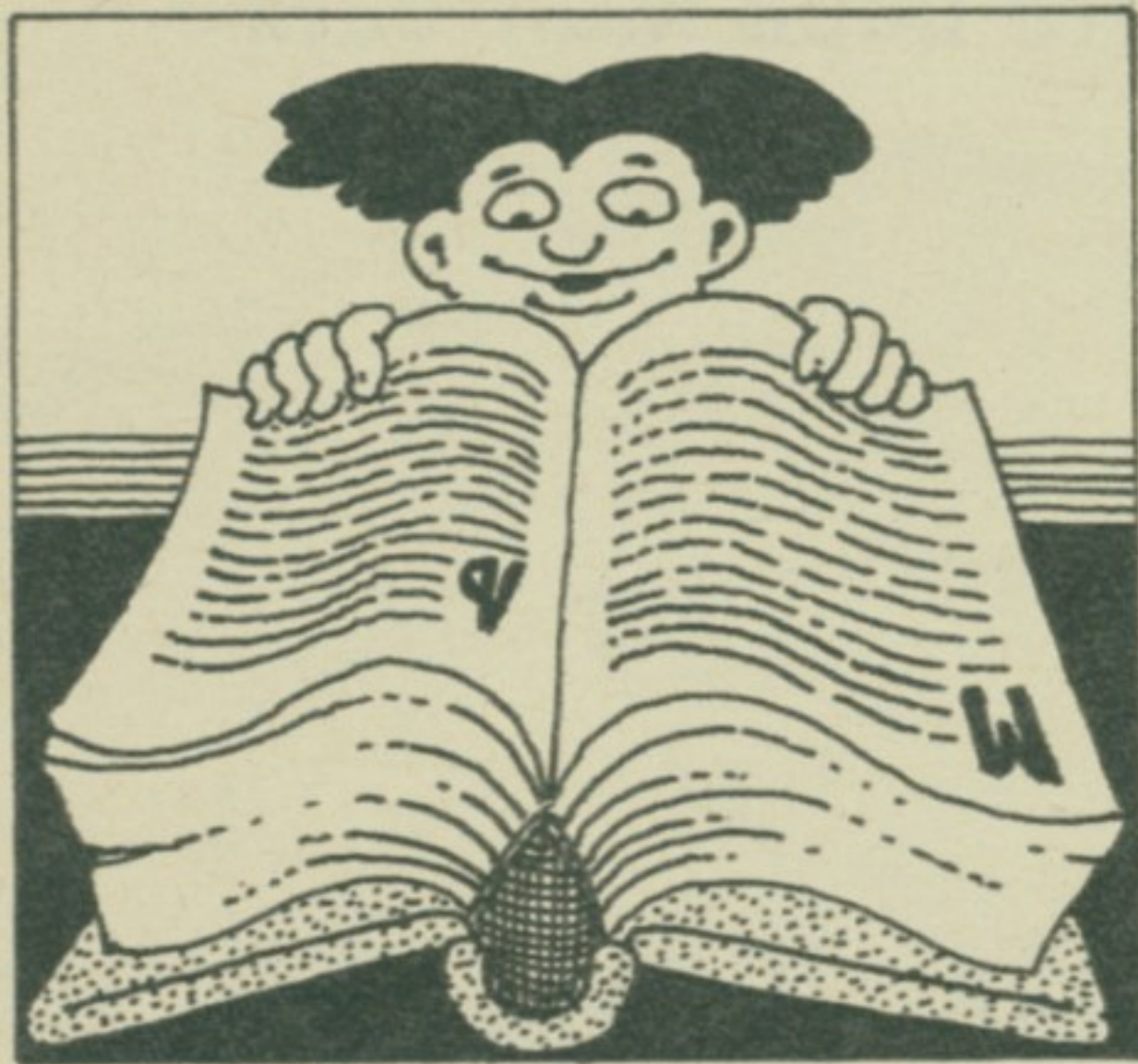
Уређује: Иванка Миладиновић

Твоја енциклопедија

Молим вас да ми објасните где и како могу да купим књигу под насловом „Моја прва енциклопедија“. Ако сазнате, напишите и цену.

ЛИДИЈА
из Обреновца

Издавач ове корисне и лепе књиге је ЕКСПОРТПРЕС – Београд. Можеш да им се обратиш писмом на адресу Француска 27, Београд, или да телефонираш. Број телефона је: 011/181-636. Од њих ћеш добити број рачуна на који треба да уплатиш новац.

Књига кошта 500 динара, али у „Експортпресу“ су обећали да ће сви „забавниковци“ добити попуст од 25 одсто.

Глиновита река

Моје питање је кратко и јасно: да ли је Мисури град или река?

РАДОМАН П.
Титоград

Наш одговор ће бити јасан, али не баш кратак. Мисури је држава, а не

град, у централном делу САД, у сливу истоимене реке Мисури. Главни привредни центри су Сент Луис и Канзас Сити. Мисури је највећа притока Мисисипија. И једна и друга су пловне. На језику Индијанаца Мисури значи – глиновита река.

Мотка по мери скакача

Одлучио сам да се бавим атлетиком, највише ме привлаче скокови с мотком. То ми изгледа као да сам се винуо у небо. Хаос! Молим те да ми кажеш од ког је материјала израђена мотка и да ли дужина шипке има неке везе с висином скакача. И може ли да се позајми од друга?

МИЉАН ЧУЧКОВИЋ
Београд

Мотка која служи скакачима да се вину у небо у почетку је израђивана од

бамбусове трске, затим су то биле нарочите челичне, па дуралуминијумске шипке, а данас се праве од лаких пластичних материјала. Немају стандардну дужину, већ се израђују посебно за сваког скакача, по мери. Значи, дужина и обим мотке зависиће од висине и тежине скакача. За разлику од копља или кладива који могу да се позајмљују – сваки скакач мора да има своју мотку.

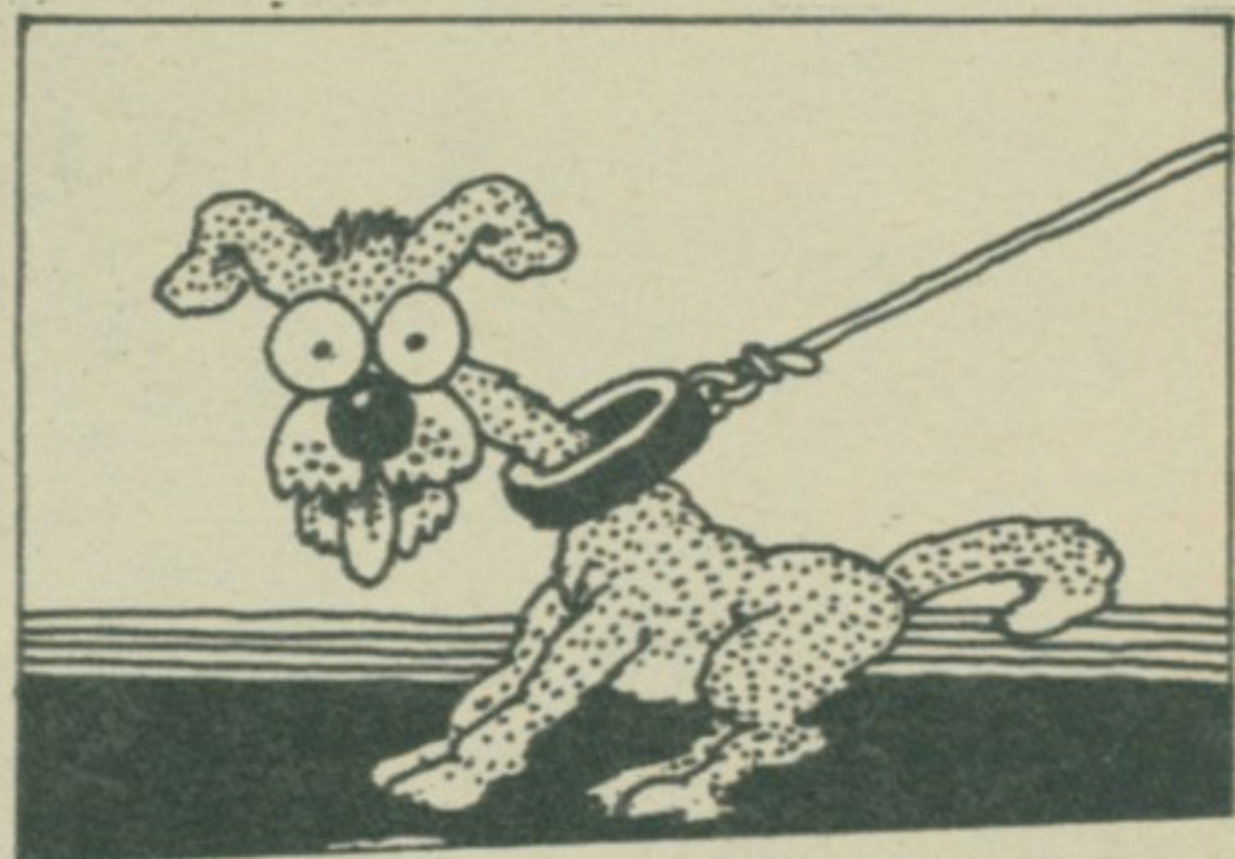
Вратите ми пса!

Пре годину дана добила сам малог пса и много сам га заволела. Бринула сам о њему, пазила га, али су ми родитељи једнога дана узели љубимца и поклонили га свом пријатељу. Нисам више видела свог пса и данима сам плакала за њим. Родитељи ме убеђују да је псу лепше у-кући него у стану, а ја мислим да ме само теше. Чула сам да га ти људи држе на ланцу, заборављају да га нахране и да је он сада обична кеса бува.

Са родитељима разговарам о томе, међутим, они неће ни да чују да га врате. Молим вас, помозите ми!

ДРАГАНА
из Београда

Покушај још једном да увериш родитеље колико ти је до пса стало – можда ће попустити. Само, не претеруј са при-

чама „обична кеса бува“, „држе га на ланцу“... Вероватно му није баш толико лоше...

Зашто пијемо воду?

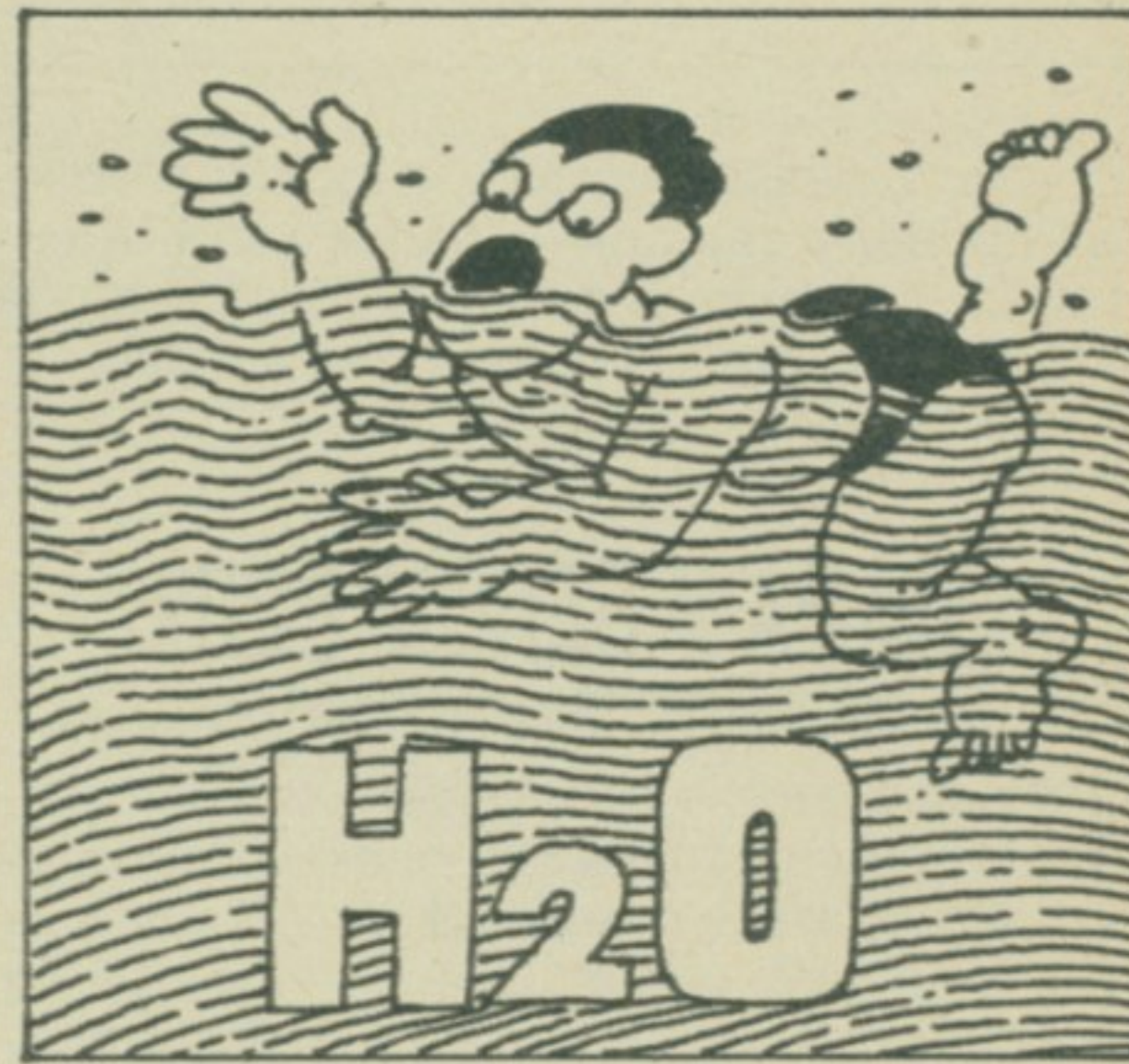
Молим те да ми одговориш на ово питање. Можда је и смешно, али не умет на њега да нађем одговор и надам се да га ти, као и обично, имаш.

ПРЕДРАГ
из Параћина

Питање уопште није смешно, многи не знају одговор из простог разлога што о томе нису ни размишљали.

Наше тело углавном је сачињено од воде, код одраслих људи три четвртине од укупне тежине. У току дана и ноћи човек на разне начине губи воду и због тога мора и да је надокнади. За време летњих врућина имамо појачану потребу за водом пошто је знојењем губимо.

Дечији организам садржи више воде него код одраслог човека па се у шали каже да су зелени краставац и дете подједнако „водени“.

Експерименти су показали да човек без хране може да живи недељама, уз услов да узима довољне количине течности, односно воде.

Пејзажна архитектура

Ове године завршавам средњу техничку школу и желела бих да се упишем на Шумарски факултет у Београду. Још као мала заволела сам цвеће и моја највећа жеља је да студирам нешто што је у вези с њим.

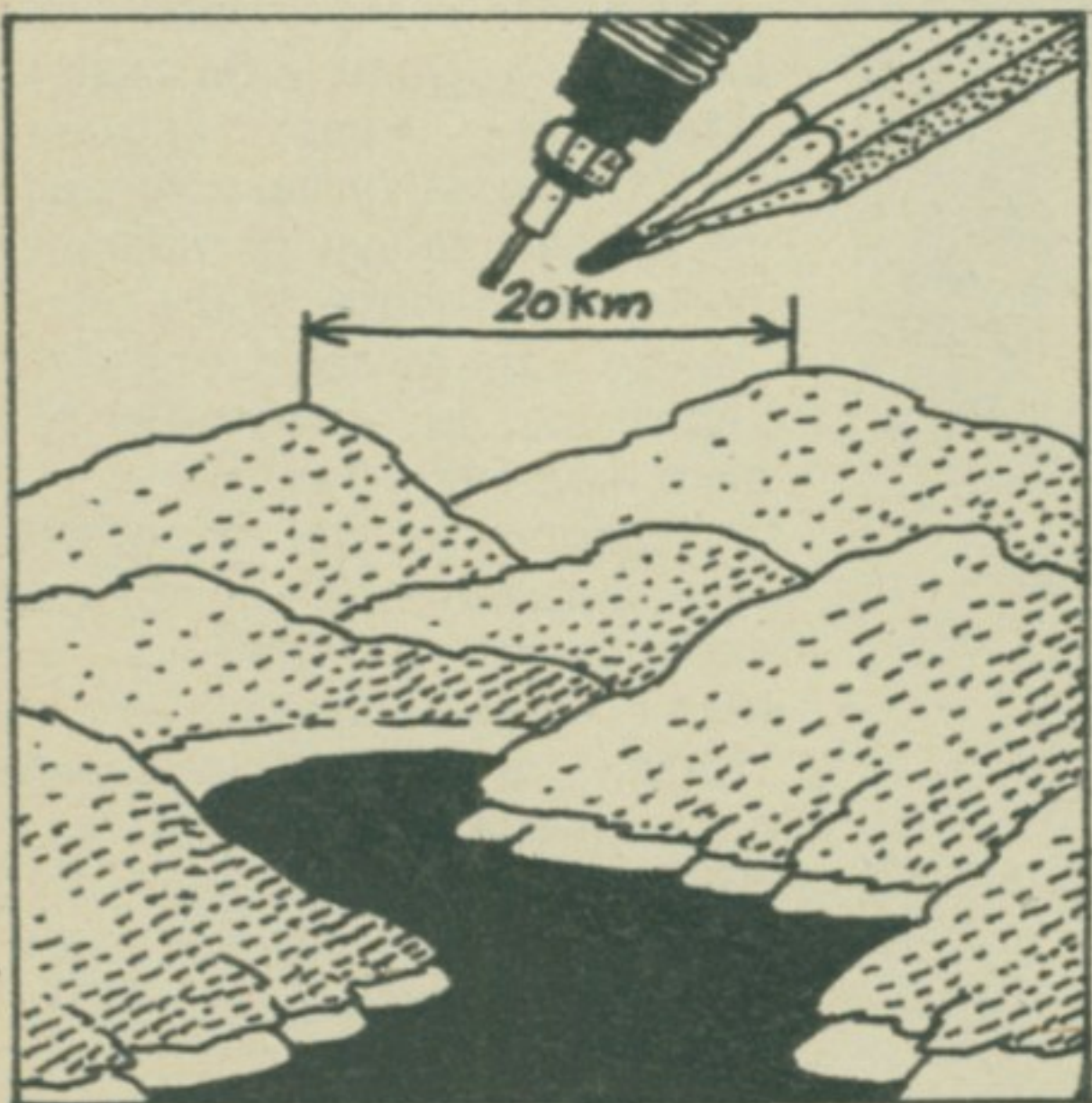
Молим вас да ми објасните да ли се полаже пријемни испит и да ли се на шумар-

ским факултетима студира то што мене занима. И још нешто: које се звање стиче?

СЛАЂАНА К.
Сурдулица

Можеш да оствариш свој животни сан уз неколико услова. На Шумарском факултету у Београду (Кнеза Вишеслава 1) постоји одсек на коме се, између осталог, учи и то што тебе занима. То је пејзажна архитектура (некада се тај одсек звао хортикултура). Ти вероватно нећеш морати да полажеш допунске испите, али ипак на време провери. Допунски се полаже из математике, ликовног образовања и биологије. Пошто се испуне услови за упис (одговарајућа школа или положен допунски испит), полаже се квалификациони испит. За пејзажну архитектуру то су биологија и ликовно.

По завршетку студија на овом одсеку стиче се звање дипломираног инжењера шумарства за пејзажну архитектуру.

Илустровао: Љубомир Милојевић-Љубац

Наградна игра

Пошто наши читаоци често питају за књигу „МОЈА ПРВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА“, одлучили смо, у сарадњи са издавачем „ЕКС-ПОРТ-ПРЕСОМ“ из Београда, да им поклонимо пет примерака.

Првих пет дописница са тачним одговором, које поштом стигну у нашу редакцију, и попуњеним купоном доносе читаоцима Ларусову енциклопедију.

Заокружите тачан одговор, напишите своје име и адресу, исеците купон и залепите га на дописницу.

Адреса је позната: **ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК** – за Малу пошту – Македонска 29, 11000 Београд.

НАГРАДНИ КУПОН

Питање: Да ли је Ларус први француски енциклопедиста?

ДА

НЕ

Име и презиме _____

Адреса _____

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Наташа Еремић, Илинденска 13, 23000 Зрењанин – 13 година, воли музику, спорт, дописивање и путовања, сакупља постере.

Весна Гашић, Петра Драпшина 37, 88000 Мостар – 10 година, воли спорт, музику и филмове, сакупља постере.

Јуре Шимић, Сутјеска 234, 58000 Сплит – 11 година, воли музику и спорт, сакупља привеске и постере, навија за Црвену звезду.

Љубица Јамбрековић, Врапчићи 66, 88000 Мостар – 15 година, воли музику, спорт, дружење, путовања и филмове, сакупља постере.

Данијела Шимић, Сутјеска 234, 58000 Сплит – 14 година, воли музику и дописивање, навија за Црвену звезду.

Соња Маноски, Јакшићева 17а, 19000 Зајечар – 13 година, воли музику, путовања и дописивање.

Jose Estay, P. O. Box 51404, Santiago – 1, Chile – жели да размењује марке и разгледнице.

Сеада Савић, Омера Маслића 11/4, 71000 Сарајево – 14 година, воли дружење и путовања, сакупља сличице и постере.

Гриша Марков, Булевар Авноја 36/7, 91000 Скопље – 14 година, воли музику, филм, спорт и све што воле млади.

Наташа Тешић, В. Илића 23, 15300 Лозница – 12 година, воли музику, спорт и дописивање.

Марина Тамбурић, Командира Санде 17, 37000 Крушевац – 16 година, воли музику, сакупља постере.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

УКРШТЕНЕ РЕЧИ: ономастикови, камилар, ако, галеб, површ, о, макроклима, Френсис, Ирак, иа, Гана, Нина, струна, а, тд, п, Моро, оливин, раније, трећак.

ИСТИ ЦРТЕЖИ: В и D.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2032

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Њајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стигчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански факс 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 55,20 динара, тромесечна 165,60 динара, полугодишња 331,20 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 110,40 динара, тромесечна 331,20 динара, полугодишња 662,40 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	60.–
СР НЕМАЧКА	DEM	95.–
ШВЕДСКА	SEK	346.–
ФРАНЦУСКА	FRF	316.–
ШВАЈЦАРСКА	CHF	79.–

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ
НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

Њујорк Никс

ЈУИНГОВ САН

Патрик Јуинг,
најбољи центар
NBA, решен да
са својим клу-
бом ове године
освоји шампи-
онски прстен

О ТИТУЛИ

Златно доба „Њујорка“ везано је за генерацију Вилиса Рида, Волта Фрејзера, Дејва де Бушера и Била Бредлија, када су у сезонама 1969/70. и 1972/73. освојене једине две титуле првака. У финалу „плеј-офа“ „Никси“ су играли четири пута: 1951, 1952, 1953. и 1972.

Од 1973. почео је дуг сушни период за „Њујорк“ чији је крај почео да се назире тек пре три године. У овогодишњем првенству Њујорчани нису главни фаворити, али предводе ону малу групу тимова („Филаделфија“, „Атланта“, „Кливленд“ и „Јута“) који могу да направе изненађење.

Средином осамдесетих на чело „Медисон Сквер Гарден Корпорације“ дошао је Ричард Еванс, у америчким пословним круговима изузетно цењен као способан менаџер. Ова корпорација је састављена од четири основна дела: MSG „Спортског удружења“ (власник кошаркашког клуба „Њујорк“ и хокејашког клуба „Њујорк Ренџерс“), „MSG комуникација“ (поседује своју телевизију, радио, организује изборе за „Мис света“...), „MSG естраде“ (организација свих приредби у чувеној њујоршкој дворани „Медисон Сквер Гарден“) и

„MSG развоја и менаџмента“ (потписивање разних уговора). Цела корпорација је иначе само део џиновске комуникацијске компаније „Парамунт“.

Еванс је убрзо по доласку увидео да је кошаркашки клуб, због светског развоја ове игре, и одличнo средство за рекламу и права машина за прављење пара. Екипи је била потребна велика звезда да би се испунила претходна два услова. „Њујорк“ је 1985. добио свог кошаркашког краља Патрика Алојзијуса Јуинга, данас најбољег центра NBA.

Јуинг је, заједно са проблематичним атлетичаром Беном Џонсоном и реге музиком, најпознатији извозни артикал Јамајке. Рођен је у Кингстону 1962. и све док се његови родитељи нису преселили у САД (1973) није играо кошарку – прорицали су му блиставу фудбалску каријеру.

Убрзо је кошарка постала Јуингова велика љубав. Док је студирао и играо за колеџ

Џорџтаун, већ је свима било јасно да је реч о играчу који се рађа једанпут у 20 година.

Као члан репрезентације САД освојио је златну олимпијску медаљу у Лос Анђелесу, а 1985. као првог на листи за професионалце изабрао га је „Њујорк“. Одмах је потписао вишегодишњи уговор вредан готово 30 милиона долара. Прве две сезоне чинило се да је Јуинг, што због повреда што због неслагања са тадашњим тренером, највећа промашена инвестиција „Никса“. Тек доласком новог тренера Рика Питина (1987), а од прошле године Стјуа Џексона, Јуинг је показао колико стварно вреди. Висок 213 центиметара и тежак 120 килограма он изгледа као право „брдо мишића“. У то је и невероватно брз, изванредан је скакач и стрелац а „небеске рампе“ су му ужа специјалност. У сезони 1989/90. са трона најбољег центра заслужено је свргао Нигеријца Акима Олајџувона. Био је ме-

ђу 10 најуспешнијих у три категорије: стрелци, скакачи и блокери.

Иако је перјаница „Њујорка“, Јуинг ипак не би могао све сам да постигне да око себе није имао изванредне саиграче. То је, пре свих, плејмејкер Марк Џексон, затим Чарлс Оукли (тешко крило), Џералд Вилкинс (високи бек), ветеран Морис Чикс (такође плејмејкер) као и ниска крила Кики Вандевејк, Кени Вокер и Трент Такер.

– Мислим да ћемо, ако не ове, онда следеће године, сигурно освојити титулу – каже Јуинг. – Шампионски прстен је сан који стално сањам.

И руководство клуба зна да је њујоршки навијач врло пробирљив. У граду у коме је спортска понуда развијена до максимума само успеси могу да привуку публику. За сада је „Медисон Сквер Гарден“ (18.212 места) углавном распродат захваљујући највише Јуингу и брзом стилу игре „Никса“. Да би тако и остало, неопходно је освојити ту толико жељену титулу.

„Њујорк“ је познат и као тим састављен од кошаркаша способних да постижу, за NBA неуобичајено много „тројки“ (у Европи је линија постављена на 6,25 m, а у NBA на 7,24 m).

Чланови Атлантске лиге „Источног удружења NBA“ поред Њујорка су и „Бостон“, „Филаделфија“, „Вашингтон“, „Њу Џерси“ и „Мајами“. Главне конкуренте у борби за што боље место у „плеј-офу“ „Никси“ ће имати у „Селтиксима“ и „Сиксерсима“.

„Никси“ је скраћен надимак (имају их сви клубови NBA) „Њујорка“. Пуно име гласи – „Никербакерс“ (у слободном преводу: дугачке гаће). За овај надимак заслужни су холандски досељеници који су 1660. почели да насељавају острво Менхетн. Били су обучени у широке пругасте панталоне сужене испод колена. Крајем 19. и почетком 20. века овакав начин облачења био је чак заштитни знак њујоршке господе.

Кошаркашку снагу „Њујорка“ на својој кожи најбоље су осетили играчи нашег првака и европског шампиона, сплитског ПОП 84, на недавно завршеном 4. „Мекдоналдсовом“ турниру. И поред убедљивог пораза, Сплитани су оставили одличан утисак. Патрик Јуинг је тада рекао:

– Тони Кукоч је вансеријски кошаркаш, са њим бисмо имали много више шанси да освојимо шампионски прстен...

Р. Павловић

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

